BIBLIOTECA PENTRU TOȚI COPIII

Premiul III

POVEȘTI DE AUR

Nicolae Batzaria

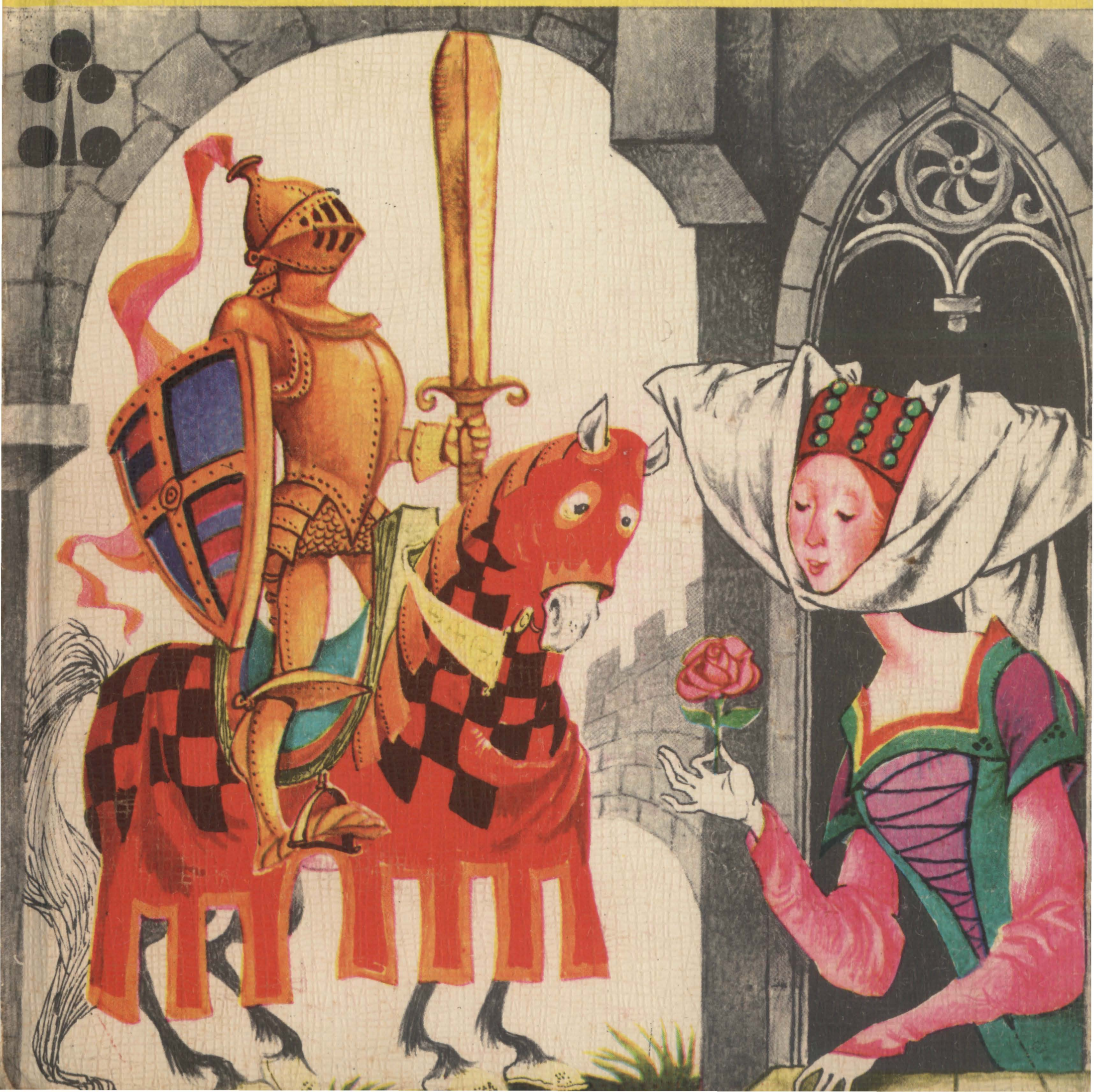

Desenul copertei și planșa de
LIVIA RUSZ

Biblioteca pentru toți copiii apare sub îngrijirea lui Tiberiu Utan

POVEȘTI DE AUR

Ali Baba și Moș Nae
(Nicolae Batzaria)

EDITURA ION CREANGĂ, BUCUREȘTI
1979

CUVÎNT ÎNAINTE

În faţa noii ediţii a *Poveştilor de aur* mi se pare minunat să-mi amintesc despre-o cununiţă de margarete şi cimbrişor, alături de care am primit în dar cartea celor doi isteţi nătăfleţi : *Lir şi Tibişir*. Asta a fost cu peste patruzeci de ani în urmă... S-a uscat, s-a scuturat şi s-a stins gingaşa mireasmă a cununiţei de premiant, dar cei doi mici ghiduşi prieteni m-au însoţit mereu, pitindu-se în grădina de zîmbet a copilăriei.

Ce simplu şi familiar mi se pare şi azi numele lui Moş Nae, legat cu senină naivitate de *Jertfa Lilianei*, de *Uitucilă*, de *Răpirea celor două fetiţe*, sau de neîntrecutul *Haplea*, cu Hăplişor şi Hăplina lui...

Moş Nae e acolo printre cei care m-au făcut să îndrăgesc într-o zi de vară cartea pentru copii, m-au învăţat să strîng un bănuţ în palmă, să alerg la chioşcul cu ziare şi să întreb cu acel glas subţirel : „A venit revista copiilor ?"

Reeditarea *Poveştilor de aur* mi se pare a fi cuvenitul omagiu adus unui mare şi modest prieten al copiilor, care a fost Nicolae Batzaria. Nu întîmplător îi plăcea lui ca micii cititori să-l numească Moş Nae, lor le-a închinat cele mai frumoase pagini din scrierile sale.

Scriitorul Nicolae Batzaria s-a născut în Macedonia, la Cruşovo, în 1874. A fost un înflăcărat apărător

al libertății naționale și emancipării sociale a popoarelor din imperiul turcesc, acești frați împilați de-a lungul vremurilor de crunte suferințe, nedreptăți și asupriri. Profesor de liceu în tinerețe, Nicolae Batzaria a fost unul dintre eminenții cărturari aromâni, care au visat lumina cărții pentru fiecare copil. Nu întîmplător și-a dedicat apoi întreaga activitate scriitoricească literaturii pentru copii. Nicolae Batzaria a murit la București în anul 1952.

Poveștile de aur, strălucitor mănunchi de flori ale înțelepciunii populare, au ca izvor de inspirație folclorul popoarelor. Pe cărările aurite ale basmului, micul cititor va întîlni domnițe și fete frumoase ; zîne darnice și sirene albastre ; împărați și sfetnici ticăloși ; pescari isteți ; viteji neînfricați în luptă cu balauri și căpcăuni. În fabuloasa luptă dintre bine și rău, soarele, apa, vîntul, păsările, florile și lighioanele pădurii devin aliații binelui și frumosului. Lenea, prostia, minciuna, lăcomia, prietenia, munca, dragostea de mamă sînt răsplătite cu prețul adevărului, dreptății și fericirii. Moș Ene este un meșter al vorbei de duh, un poet al pildei cu tîlc. Zugrăvite cu lirism și umor de Livia Rusz *Poveștile de aur,* așezate în „Biblioteca pentru toți copii", le văd însoțind mereu gingașa cununiță de margarete și cimbrișor a copilăriei.

GICA IUTEȘ

CAVALERUL DE AUR

(Poveste din Pădurea Neagră)

CONRAD, fiul contelui de Breitau, din Pădurea Neagră, fusese odată bogat și puternic, dar pe urmă a fost sărăcit și slăbit din pricina multelor războaie ce le-a avut cu dușmanii. Aceștia năvăliseră în țară, ca să treacă în partea cealaltă a Rinului și, intrînd în Franța, să pustiască orașele bogate din Alsacia și Lorena.

Sărmanului Conrad nu-i rămăsese din întreaga avere decît o mîrțoagă, o sabie ruptă și o lance puțin solidă. Îmbrăcămintea sa de război, odinioară strălucitoare și tivită toată cu aur, era acum numai zdrențe, așa încît ceilalți cavaleri îl disprețuiau și nu vroiau să-l primească nici la jocurile lor, nici în oastea care mergea la război. Și adevărul este că bietul Conrad ajunsese în acest hal de sărăcie numai din pricină că își apărase țara împotriva năvălitorilor.

Într-una din zile se primi vestea că dușmanii, trecînd din nou Dunărea, înaintau spre Pădurea Neagră, ca să înceapă iar jafurile și măcelurile.

Împăratul Germaniei chemă pe toți nobilii cu trupele lor, ca să alcătuiască oaste mare și să se împotrivească sălbaticilor năvălitori. Atunci Conrad își luă lancea, sabia și porni călare pe calul său, așa de slab că-i numărai

oasele. Cînd îl văzură ceilalți nobili, începură toți să rîdă și să-și bată joc de dînsul.

„La ce mai vine și zdrențărosul acesta ? își ziceau ei. Dacă împăratul nostru n-ar avea decît astfel de oșteni, ar face mai bine să fugă departe, înainte de a sosi dușmanul".

Împăratul însuși fu tare supărat, cînd văzu pe Conrad. „Să fie alungat de aici, porunci el, nebunul acesta, care este o rușine pentru oastea mea. Dacă l-ar vedea vrăjmașii, ar simți mare dispreț pentru mine, că am soldați ca niște cerșetori și ar prinde mult mai mult curaj".

Însă tocmai cînd această poruncă era să fie îndeplinită, străinii se iviră pe neașteptate pe țărmurile Rinului. Nimeni nu se mai gîndi la Conrad, deoarece trebuiau să se pregătească de luptă. Conrad rămase, așadar, în mijlocul oștenilor.

Năvălitorii, al căror număr sporea mereu, uciseră o mulțime mare de nobili și de soldați. Împăratul se gîndea să fugă cu ce-i mai rămăsese din oaste, cînd pe neașteptate se zări venind un războinic îmbrăcat în zale de aur și călare pe un armăsar alb ca zăpada. Cu sabia sa care strălucea ca o rază de soare, făcu prăpăd printre gloatele vrăjmașe, și învioră curajul oastei împăratului.

Înspăimîntați la vederea acestui cavaler, pe care îl credeau ca o făptură de nebiruit, dușmanii fugiră în mare neorînduială, părăsind toată prada ce făcuseră pînă atunci, părăsind corturile și căruțele lor și lăsînd un mare număr de morți pe cîmpul de luptă.

După această biruință neașteptată, împăratul strînse pe nobili și pe ofițeri și-i întrebă : „Oare cine este acest războinic în zale de aur, care s-a bătut cu atîta vitejie și ne-a

scăpat de la o înfrîngere rușinoasă ? Vreau să-i mulțumesc și să-i dau răsplata vrednică de fapta sa."

Nimeni n-a putut da vreo veste despre războinicul misterios și în zadar a fost căutat în toată oștirea. După trecere de cîtva timp, nimeni nu se mai gîndea la el și părea că țara o să aibă acum parte de vremuri liniștite, cînd năvălitorii, înfuriați de înfrîngerea suferită, veniră din nou cu oștiri mult mai numeroase și prădară orașele, castelele și tot ținutul de-a lungul Rinului. Împăratul chemă din nou toată oastea și pe nobilii din împărăție.

Și iată, Conrad de Breitau veni din nou călare pe mîrțoaga sa și cu armele sale pe jumătate rupte. Cu toții și-au bătut joc de el, iar împăratul vroia să-l arunce la închisoare. „Este, zise el, îngăduit unui cavaler să vie la război în halul acesta ? E o rușine să-l primesc în rîndurile oștirii mele. Dușmanii au să creadă că sînt așa de slab, încît am nevoie și de un nenorocit care vine cu o sabie ruginită și cu o lance ruptă. Să fie pus în lanțuri !"

Însă năvala neașteptată a vrăjmașului l-a scăpat pe nenorocitul Conrad de a se vedea pus în lanțuri și aruncat în închisoare.

Covîrșite de numărul dușmanilor, oștirile împărătești au început să fugă din toate părțile, cînd iată că se ivi pe neașteptate războinicul misterios călare pe calul său alb. Smulse din teacă lunga sa sabie, făcînd cu fiecare lovitură un adevărat prăpăd în rîndurile dușmane. Aceștia strigau îngroziți : „Cavalerul de aur ! Cavalerul de aur !"

Fugiră spre Pădurea Neagră, pe cînd oastea împăratului, prinzînd curaj la vederea minunatului cavaler, se porni să-i urmărească, fără să le dea o clipă de răgaz. În chipul acesta biruința împăratului a fost desăvîrșită.

Împăratul văzuse din vîrful unui turn din apropiere purtarea vitejească a cavalerului de aur. „Vreau să-l cunosc ! strigă el. Înconjurați-l, puneți mîna pe el și aduceți-l la mine. Vreau să știu cine e viteazul care mi-a scăpat de două ori împărăția.“ Cavalerii cei mai curajoși din jurul împăratului se repeziră spre cavalerul de aur, dar acesta, dînd calului său pinteni, rupse rîndurile lor și fugi, făcîndu-se nevăzut. Totuși una din mănușile sale căzu pe pămînt ; cavalerii o luară și o duseră împăratului.

Împăratul, supărat că n-a putut să cunoască pe cavalerul cel atît de viteaz, se întoarse în cetatea sa de scaun, Friburg, și de acolo dete de veste în toată țara că dă pe fiică-sa de soție aceluia căruia i se va potrivi mănușa găsită.

Au venit din toate părțile voievozi și cavaleri bogați, chipeși, vestiți, doritori de a lua în căsătorie pe fiica împăratului. Cu toții se măguleau cu nădejdea că mănușa li s-ar potrivi, dar această nădejde a fost zadarnică ; nici unul dintr-înșii n-a putut băga măcar degetul cel mare în mănușa cavalerului de aur.

Și iată că veni și sărmanul cavaler Conrad de Breitau. Paznicii de la palat nici nu vroiau să-l lase să intre, iar împăratul nu mai putea de supărare. „Ce, strigă el, Zdrențărosul acesta îndrăznește să se gîndească să ia în căsătorie pe fiică-mea și vrea să ne facă să credem că el ar fi cavalerul de aur ? Nenorocitul de el n-avea decît o mîrțoagă și arme care nu foloseau nici cît o coadă de măturoi.“

Cu toate acestea domnița se rugă de împărat să-l primească și pe Conrad. Sub îmbrăcămintea sărăcăcioasă a lui Conrad ea băgase de seamă că se ascunde un adevărat

viteaz. „Este bine, zise ea, ca toţi cavalerii tineri sau bătrîni, bogaţi sau săraci, să fie primiţi să încerce mănuşa ! Tată, te rog nu-l alunga pe Conrad de Breitau, din pricină că e sărac şi nenorocit."

Împăratul ţinea mult la domniţă. Îi ascultă, aşadar, rugămintea şi, în mijlocul rîsetelor şi huiduielilor celorlalţi cavaleri, dete voie lui Conrad să încerce mănuşa. Ne închipuim însă lesne uimirea tuturor, cînd au văzut că mîna lui Conrad intră uşor în mănuşa, care părea anume făcută pentru el. În aceeaşi clipă îmbrăcămintea şi armele lui Conrad se schimbară, iar el se ivi pe calul său alb ca zăpada, îmbrăcat în zale de aur şi cu sabia strălucind ca o rază de soare. Aşadar, Conrad era Cavalerul de aur !

„M-aţi alungat, zise el, fiindcă eram prost îmbrăcat şi prost înarmat. M-a împiedicat oare lucrul acesta să fiu viteaz şi vrednic de a lupta ? Oare înfăţişarea mea a sporit sau a micşorat puterea şi curajul meu ? Naşa mea, care este zîna din Pădurea Neagră, m-a schimbat de două ori pe cîmpul de luptă, ca să întărească încrederea voastră în mine. Însă Conrad, îmbrăcat în aur, n-a făcut decît ceea ce ar fi făcut Conrad îmbrăcat în zdrenţe, dacă aţi fi avut încredere în el !"

Împăratul şi ceilalţi cavaleri mărturisiră că greşiseră şi îşi aduseră aminte de zicătoarea care spunea că „Nu haina face pe om."

După aceasta se făcu cu mare alai căsătoria lui Conrad cu fiica împăratului.

FLOAREA DE PE MORMÎNT

O FEMEIE BĂTRÎNĂ avea un singur fiu. Trăiau amîndoi în sărăcia cea mai neagră. Cînd i se apropie ceasul morții, femeia chemă pe fiul său și-i zise printre lacrimi ; „Dragul meu, du-te în lumea largă și caută-ți acolo norocul ; eu voi muri în curînd, iar aici în sat tu n-ai pe nimeni care să-ți spună măcar un cuvînt bun, fiindcă tu ești copilul unor oameni săraci. Numai nu uita că după ce mă duci pe mine la cimitir, să vii din nou, la miezul nopții, la mormîntul meu și să culegi floarea ce va fi crescut pe dînsul. Dar să ai grijă de floarea aceasta ca de ochii tăi, fiindcă ea îți va arăta drumul norocului tău."

Curînd după aceea muri biata bătrînă, iar fiul său o înmormîntă cu toată cinstea. La miezul nopții se duse din nou la cimitir și văzu că pe mormîntul mamei sale înflorise o floare albastră și nespus de frumoasă. Băiatul o rupse și o puse cu toată băgarea de seamă în buzunarul hainei.

A doua zi flăcăul nostru porni în lumea largă și întîlni pe drum un lup care mergea șchiopătînd și care i se rugă zicîndu-i : „Flăcăule, fii bun și scoate-mi glontele din picior !"

Tînărul îi scoase glontele, iar lupul îi zise din nou : „Nu pot să-ţi răsplătesc numaidecît binele ce mi-ai făcut, dar smulge un fir de păr din blana mea şi cînd ai vreodată nevoie de ajutorul meu, suflă într-însul !“ Băiatul îi smulse un fir de păr, îl puse în buzunar lîngă floarea cea albastră şi îşi căută mai departe de drum.

Multă vreme bătu el drumurile, dar de noroc nu dete nicăieri. Îşi aduse aminte de cuvintele ce-i spusese maică-sa în ceasul morţii şi scoase din buzunar floarea cea albastră şi o puse cam supărat jos pe pămînt. Însă, ce-i fu dat să vadă ? Floarea se ridică în sus în văzduh şi-i zise cu grai omenesc : „Vino după mine ! Să ştii că afară de tine nimeni nu mă poate vedea, de aceea urmează-mă foarte liniştit, fiindcă eu te voi duce la norocul tău.“

Şi aşa floarea zbură înaintea băiatului care mergea după ea. Pe înserate intrară într-o pădure şi tînărul văzu acolo o vulpe care îi vorbi în felul următor : „Dragul meu prieten, scoate-mi, rogu-te, viespea care mi-a intrat în ureche şi din pricina căreia nu mai pot de durere.“

Tînărul îi scoase viespea, iar vulpea îi zise din nou : „Nu pot să mă plătesc într-altfel de binele ce mi-ai făcut decît să-ţi spun ceva care te priveşte. Ştiu că umbli după noroc. Mai înainte de a-l găsi, trebuie să slujeşti la o zînă rea, căreia va trebui să-i duci trei zile la păşune o vacă cu coarnele de aur. Va mai trebui să ai grijă ca vaca să nu se întoarcă singură acasă, căci altfel vei fi rău mustrat de către stăpîna ta. Dar dacă izbuteşti să ţii vaca în livadă şi să nu o laşi să-ţi fugă singură acasă, să-i ceri zînei ca plată căciula care atîrnă în cuiul de după sobă. Cine îşi pune căciula aceasta, se face nevăzut de toată

lumea." Așa îi zise vulpea care după aceea pieri, iar băiatul își puse floarea în buzunar și se culcă pe iarba verde.

Ziua următoare scoase din nou floarea și se luă după dînsa. Nu după mult timp sosiră înaintea unui palat de fier, unde floarea se opri și-i spuse băiatului : „Pune-mă în buzunar și să nu mă scoți decît atunci cînd te chem eu". Dar abia o puse în buzunar, că poarta palatului de fier se deschise și pe prag se ivi o babă groaznic de urîtă : „Ce cauți aici ?" întrebă pe băiat. „Vreau să mă bag slugă", îi zise băiatul. „Bine, te primesc, îi zise baba. Vei duce la pășunat vaca mea cu coarnele de aur, dar să știi că-ți tai capul dacă îmi vine acasă măcar o singură dată, fără să fie însoțită de tine. Dacă izbutești, însă, ca trei zile la rînd să te întorci cu dînsa de la livede, ai dreptul să-ți alegi și să iei din palatul meu tot ce îți place mai bine".

Flăcăul voinic se învoi bucuros și duse la pășunat vaca năzdrăvană. Dar abia o duse la livadă, că vaca se și pregăti să o ia la picior și să fugă singură îndărăt la palat. Văzînd aceasta, băiatul scoase din buzunar firul de păr al lupului și suflă într-însul. Și iată că veni lupul cu multe alte mii de lupi, care o încercuiră și nu o lăsară să se miște din loc. Seara, tînărul o duse înapoi la palat și apoi se culcă și el. La fel se întîmplă și a doua și a treia zi. Vrînd, nevrînd, zîna îi spuse acum să-și aleagă din palat ce-i place, iar el puse mîna pe căciula cea năzdrăvană și o luă din cui. Văzînd aceasta, zîna începu să țipe și vroi să i-o smulgă din mîini, dar tînărul o puse numaidecît pe cap, așa că zîna nu putea să-l vadă. Cînd ieși afară din palat, o scoase din nou din cap și o puse în buzunar, auzi

însă glasul florii celei albastre, care îi zise : „Acum scoate-mă pe mine din buzunar !“ O scoase, floarea începu să plutească în văzduh, iar băiatul se luă după ea.

Multe zile de-a rîndul bătători tînărul nostru drumurile și cărările, fără să-și găsească norocul, cînd iată că ajunse la un munte înalt. Obosit de atîta umblet, șezu jos și auzi că floarea îi zice : „Pune-mă la loc în buzunar !“

Așa făcu și el se culcă apoi la umbra unui arbore. Ziua trecuse de mult, iar băiatul dormea mereu. Luna se ivi strălucitoare, luminînd stîncile cenușii ale muntelui. Nu se auzea nici un glas și muntele întreg zăcea ca mort, cufundat în somnul cel mai adînc.

Dar deodată răsună un țipăt înfricoșător, care-l trezi pe băiat. Cînd privi speriat, în jurul său, văzu o broască țestoasă foarte mare, care trăgea de picior un omuleț mic de-o șchioapă. Băiatul sări în sus, dete cu o piatră în broasca țestoasă și aceasta îl lăsă pe omuleț. Văzîndu-se scăpat de broască, omulețul se rugă de băiat să-l ia în brațe. Așa făcu și băiatul, iar omulețul îi zise : „M-ai scăpat, decît acum unde să ne ascundem, fiindcă broasca țestoasă este o vrăjitoare rea și are să cheme multe sute de broaște țestoase, care ne vor omorî.“

Băiatul scoase din buzunar căciula cea fermecată și o puse în cap. Abia făcu aceasta, că din toate părțile deteră năvală mii de broaște țestoase, care îl căutau pe tînăr, dar nu puteau să-l vadă. Și așa flăcăul nostru cu omulețul au putut să meargă înainte pînă ce ajunseră la intrarea unei peșteri. Acolo, omulețul zise băiatului : „Acum pune-mă jos și vino după mine. Vreau să te fac bogat și fericit.“

Intrară în peșteră, iar omulețul lovi de trei ori în pereții stîncii și zise :

„Să-mi deschideți, frați,
'Ndată alergați !“

Se deschise o poartă, iar omulețul îi spuse băiatului : „Scoate-ți căciula de pe cap, pentru ca să te poată vedea și frații mei.“ Băiatul își puse căciula în buzunar și după aceea fu dus de omuleț într-o frumoasă odaie de lemn. Dintr-însa intrară într-o odaie de argint și, în sfîrșit, se deschise încă o ușă și tînărul nostru intră cu omulețul într-o odaie de aur.

În odaia aceasta erau strînși o mulțime de pitici în jurul regelui lor, care nu era mai mare decît dînșii, dar care purta o barbă lungă, argintie.

Omulețul duse pe băiat înaintea regelui și grăi, zicînd : „Prea înălțate stăpîne ! Tînărul acesta m-a scăpat de la moarte. Vrăjitoarea cea rea din munte se prefăcuse într-o broască țestoasă și cît p-aci să mă omoare.“

Regele piticilor se uită la băiat și-i zise : „Ai scăpat viața celui mai bun dintre servitorii mei. Acum vreau să te răsplătesc așa, încît cu darurile ce vei primi, să ajungi a fi fericit.“ Zicînd aceasta, își smulse din barbă un fir de păr argintiu, îl dete băiatului și-i zise : „Cînd vei fi la grea strîmtoare, suflă în firul de păr și voi veni eu cu tot poporul meu, ca să-ți dau o mînă de ajutor.“ Îl duse apoi în odaia de argint, îi dete o sticlă de argint și-i zise : „De cîte ori stropești cu apă din sticla aceasta — apă care nu se isprăvește niciodată — o piatră oarecare, chiar în clipa aceea piatra se preface în aur curat.“ De acolo îl duse în odaia de fier, îi dete o pușcă și-i zise : „Cu pușca

aceasta nu greşeşti niciodată ţinta. Umblă acum sănătos, căci nici un pămîntean n-are voie să stea la noi mai multă vreme."

Între acestea veni şi omuleţul dintîi, îl duse pînă afară şi-i zise : „Drumul tău te va duce în curînd la muntele de sticlă, unde un balaur ţine închise trei fete, care sînt cele mai frumoase de pe pămînt. Dacă ajungi acolo la strîmtoare, cheamă-ne pe noi în ajutor !" Îl sărută de trei ori şi se întoarse la peşteră.

Se auzi acum glasul florii, care zise : „Scoate-mă din buzunar". Băiatul o scoase şi se luă după ea.

Cam pe înserate veni la un lac şi se culcă la marginea lui. Dar nici nu se lungise încă bine, că zări deodată trei gîşte de aur care zburau deasupra lacului. Băiatul duse numaidecît puşca la ochi şi trase asupra gîştei celei mai mici. Celelalte două zburară speriate, dar gîsca cea mică se prefăcu într-o fată frumoasă, care zise : „Mi-ai dat din nou chipul meu omenesc pe care balaurul din muntele de sticlă mi-l luase mie şi celor două surori ale mele. M-aş mărita bucuroasă după tine, însă dacă poţi să faci ca surorile mele să-şi capete din nou chipul omenesc."

Ziua următoare flăcăul nostru şi cu fata cea frumoasă se duseră la muntele de sticlă unde locuia balaurul şi cele două surori ale fetei. Tînărul scoase din buzunar firul de păr argintiu şi suflă într-însul. Deodată se iviră ieşind din pămînt mii şi mii de pitici, avînd în frunte pe regele lor, care zise băiatului : „Ştiu ce vrei. Vrei să intri în muntele de sticlă şi nu poţi. Dar lasă că îţi ajutăm noi."

Şi piticii începură să bată, să ciocănească, să sfredelească, aşa că în scurtă vreme făcură o gaură mare în

muntele de sticlă. Cînd deschizătura fu gata, pieriră tot așa de iute după cum veniseră. Dar în muntele de sticlă trosnea și tuna și două gîște aurite ieșiră dintr-însul, zburînd. Tînărul nostru puse mîna pe pușcă, trase și cele două gîște căzură la pămînt în chip de două fete frumoase.

Iată că veni și balaurul și se repezi ca o vijelie asupra tînărului. Acesta trase însă într-însul, îl nimeri și balaurul se prefăcu în praf și fum, pe care îl împrăștie vîntul.

După ce se întîmplară toate acestea, zbură și floarea cea albastră și-i zise băiatului :

„Copilul meu, rămîi cu bine ! Eu sînt sufletul mamei tale și acum trebuie să mă întorc îndărăt de unde am venit." Și pieri floarea cea albastră, iar tînărul luă în căsătorie pe cea mai tînără dintre cele trei surori — nu după mult se măritară și celelalte două și trăiră cu toții în belșug și în fericire.

CE POVESTESC SOARELE ŞI VÎNTUL

(Poveste italiană)

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ FRUMOASĂ, Soarele s-a trezit din somn şi a mers să lumineze vîrful unui munte, care era acoperit cu iarbă verde şi proaspătă. Însă iată că în vîrful muntelui era Vîntul. O, un vînt uşor de tot ! Aşa de uşor şi aşa de blînd, că abia pleca spre pămînt tulpinile florilor şi firele de verdeaţă.

Toată noaptea Vîntul stătuse în acel vîrf de munte. Se jucase cu iarba stropită de roua dimineţii ; murmurase printre ramurile copăceilor ; cîntase un cîntec lung, însoţit de greierii care stăteau ascunşi. Iar cîntecului său îi răspundea cîntecul privighetorii.

Cînd Soarele văzu că Vîntul e în vîrful muntelui, alergă să se ascundă îndărătul unui nor. Dar Vîntul îl chemă din nou, zicîndu-i : „Soare, Soare, ci vino încoa' ! Şi verdeţii şi florilor li e dor de tine. O, să nu-ţi fie frică de mine ! Ştii că sînt bun şi blînd."

„Dar Soarele este mai bun decît tine !" zise încet o margaretă albă, legănîndu-se pe tulpina sa lungă şi subţire.

„Să taci din gură, tu, floare de nimic !" îi strigă Vîntul, care se supără şi începu să sufle din ce în ce mai puternic, deoarece, precum îl ştim, Vîntul este tare supărăcios.

Însă Soarele nu vroia să iasă dindărătul norului. Atunci Vîntul suflă, goni norul și descoperi frumoasa față a luminosului Soare.

Așa face, micuțule, și mămica ta, cînd dimineața îți este lene să te scoli din pat. Dă la o parte pătura și îți descoperă chipul tău drăguț. Tu vrei să te faci că mai dormi, nu-i așa ? Dar iată că rîzi, iar mămica înțelege atunci că te-ai trezit și te face să te scoli.

Și Soarele a rîs vesel, cînd Vîntul i-a dat la o parte norul. A rîs și a alergat numaidecît la verdeață și la flori, care îl binecuvîntară.

Vîntul i-a zis : „Din cînd în cînd, am putea fi prieteni. Hai să stăm puțin împreună." „Bucuros !" răspunse Soarele.

Au stat unul lîngă altul în poienile înflorite. Soarele dă o căldură plăcută, iar Vîntul, suflînd încetișor, le răcorește. Atunci florile și firele de verdeață se sărută și își urează o zi bună în acea frumoasă dimineață din luna aprilie.

Firește, e o mare bucurie cînd Soarele și Vîntul sînt prieteni. Soarele e căldicel și vesel ; Vîntul e răcoritor și drăguț. Cînd se plimbă împreună prin poienile înflorite, își povestesc unul altuia o mulțime de lucruri frumoase.

Așa, Vîntul zice : „Privește, prietene Soare, la garofița din livadă, la garofița cea roșie și atît de grațioasă. Vezi că e și plăcut parfumată... O mai cunoști ?" „A, da, îmi pare că o cunosc", răspunde Soarele, căutînd să-și aducă aminte. „Da, este chiar ea, zice mai departe Vîntul. Îmi amintesc bine. Era într-o dimineață, din luna martie,

iar tu, leneşule, te sculai din somn tîrziu. Atunci am găsit o sămînţă de floare, care m-a chemat. Ce vrei ? am întrebat-o eu. Vreau, îmi răspunse ea, să merg în vîrful acelui munte. Trebuie să fie frumos acolo sus. Am luat-o pe aripile mele şi am adus-o aici, în vîrf. Şi ţi-am zis : Soare, priveşte această sămînţă mititică şi ai grijă de ea. Încălzeşte-o bine. Tu ai încălzit-o, sămînţa a crescut şi s-a făcut floare. Nu-i aşa, garofiţo ?"

Garofiţa a dat din căpşorul său roşu, în semn că aşa este, iar Soarele i-a zîmbit şi a sărutat-o.

Dar iată că s-a auzit o voce subţire de plînset. „Ce este ?" întrebă numaidecît Soarele cel bun şi milostiv. „Sînt eu, care plîng", răspunse aceeaşi voce slabă şi subţire.

Era o floare mică de lăcrămioară. Plîngea fiindcă vîntul o rupsese în timpul nopţii cu o suflare mai mînioasă. Acum, biaţa floricică, despărţită de maică-sa, care o hrănea, se veştejea şi murea.

„Vîntule, i se plînse lăcrămioara, care îşi pierduse foile ei albe, cu garofiţa ta ai fost aşa de bun, pe cînd cu mine, te-ai purtat aşa de rău !"

Vîntul tăcea ; se căia şi el că fusese aşa de nebunatic. Însă drăguţul Soare mîngîie pe lăcrămioară şi îi zise : „Ei, lasă, nu mai plînge ! Am să te încălzesc mai mult şi am să te fac să-ţi crească altă floare."

Ca şi Soarele, aşa fac şi fraţii cei buni între dînşii. Dacă unul se plînge de altul, vine fratele mai mare şi mai bun, potoleşte plînsul frăţiorilor mai mici şi-i împacă.

Însă Vîntul era tare necăjit de nebunia ce făcuse cu plăpînda lăcrămioară. Povestea încet isprăvile sale.

„Da, sînt un zvînturat. Ieri am supărat rău pe o femeie foarte bună. Sărmana ! Își întinsese rufele la uscat, însă eu : frr ! frr ! suflam cu putere și făceam să zboare rufele prin livezi.

Dar eu vroiam să te ajut la uscat, pe tine, prietene Soare ! Mi se întîmplă cam des așa ceva. Cînd îmi închipui și eu că fac o treabă bună, iată că îmi dau seama că aduc necazuri și nenorociri. Fără doar și poate, sînt un zvăpăiat."

Soarele zîmbea, plin de bunătate. Cunosc și eu un copil (oare îl cunoști și tu ?), care face ca și Vîntul. Cînd vrea să dea și el mămichii sale o mînă de ajutor, este așa de grăbit și pripit, că totul iese pe dos. Dacă, bunăoară, ajută pe mămică-sa cînd pune, ori ridică masa, ori sparge vreo farfurie sau vreun pahar, ori trîntește jos cu zgomot cuțitele și furculițele. Dacă e trimis să aducă ouă, scapă cîte unul din mînă și cade pe parchet, spărgîndu-se. Dacă aduce cuiva un pahar de apă, îl varsă pe jumătate pe covor.

„Zvăpăiatule ! Zvăpăiatule !" îi spune mămica sa. Ca și Vîntul care nu bagă de seamă la ceea ce face.

„Totuși, povesti Vîntul mai departe, nu toată lumea vorbește rău despre mine. Îl cunoști pe pescarul Maso ? Bietul bătrîn ! I-a murit un fiu în război. Și i-au rămas în casă cinci nepoți, cu toții mici, mereu flămînzi, ca și puișorii în cuib, care deschid ciocurile ori de cîte ori se întoarce mama lor. El, Maso, e bătrîn și obosit. Totuși, trebuie să meargă cu luntrea sa departe, departe, în largul mării, la pescuit. Se duce seara și se înapoiază a doua zi în zori. Însă, deseori nu prinde mai nimic. S-ar părea

că peștii se fac din ce în ce mai șireți și nu se lasă prinși. Atunci Maso se uită la cei cinci nepoți ai săi, cărora le e foame, și suspină.

Acum două nopți era singur, singurel, pe mare. Vîslea de zor cu lopețile, dar nu mai putea de oboseală. Eu însă i-am șoptit la ureche : Moșule, lasă la o parte lopețile și întinde pînzele ; îți dau eu o mînă de ajutor. El a întins pînzele, iar eu am suflat în ele. Cît de repede mergea acum luntrea ! Maso încrucișă brațele pe piept și zise : Vîntule, fii binecuvîntat ! Am simțit o adevărată mîngîiere, pentru că e o mare bucurie să auzi că te binecuvîntează cineva".

Soarele asculta și zîmbea. Îi cunoștea și el pe nepoții lui Maso, pe orfanii din căsuța de lîngă mare, al căror tată murise în război. Îi cunoștea, pentru că îi vedea cum se vede în toate zilele cu nisipul la țărmul mării. Iar el, bun cum este, încălzește trupușoarele lor aproape goale.

De aceea, Soarele asculta, zîmbea și tăcea. Bine că și Vîntul aduce cuiva mîngîiere și alinare !

Vîntul povesti mai departe, zicînd : „Azi-dimineață, pe cînd tu, prietene Soare, te pregăteai să răsari, am găsit aci, în poiană, un mielușel, care se rătăcise. Era mic, mititel și cu totul alb. Și behăia în așa fel, încît se părea că plînge. Oare unde era mamă-sa ? Am coborît coasta muntelui, căutînd-o. Tocmai jos, în vale, am întîlnit o oaie grasă, care chema și striga mereu și privea în jurul ei... Era mama mielușelului !

Atunci, eu am luat pe aripile mele vocea mielușelului rătăcit și am dus-o pînă la urechile mamei sale. O, dacă ai fi văzut-o pe mama mielușelului ! A dat fuga și a alergat fără măcar să răsufle pînă în vîrful muntelui. Și-a

găsit pe iubitul ei copil și l-a mîngîiat pe botișorul roșu, încît se părea că-l sărută. Și i-a dat numaidecît din laptele ei căldicel și dulce. Așadar, prietene Soare, vezi că nu sînt chiar așa de rău."

„Dar nici eu nu spun că ești rău", îi întoarse Soarele vorba, plimbîndu-se cu Vîntul prin poiana înflorită.

De jur împrejur, își vorbeau florile, verdeața, arborii, păsările. Ziceau că de multe ori și Vîntul e bun, numai că Soarele e și mai bun, că totdeauna este bun.

Verdeața zicea : „Aceste fire fragede ale noastre n-ar fi așa de verzi, așa de înalte și așa de frumoase, dacă Soarele nu le-ar săruta întruna."

Florile ziceau : „Vîntul cam rece de azi-noapte închisese foile noastre, însă tu, drăguțule Soare, abia ai venit și le-ai deschis din nou. Fii, dar, binecuvîntat !"

Iar fragile ascunse sub frunze ziceau : „Da, da, fii binecuvîntat, drăguțule Soare ! În fiecare zi simțim cum strecori în inimile noastre o nouă dulceață. Și ne facem tot mai mari, mai roșii și mai frumoase... La fel a spus și ciocîrlia, care a venit azi-dimineață să ne guste puțin, vrînd să prindă puteri mai înainte de a umple văzduhul cu cîntecele ei vesele." Și cireșele, care sînt în cireșul de colo, jos, și care se fac zi de zi mai mari, mai vioaie și mai dulci, cîntă mereu, legănîndu-se în bătaia vîntului : „Soare scump ! Soare frumos ! Soare bun !"

Dintr-un lan de grîu se auzea vocea a mii și mii de spice ; „Ah, ziceau ele, Soarele ne umple de bogăție. Acum sîntem mici și verzi, însă el ne va face să creștem ; el ne face să ajungem a fi de aur, de aur curat. Și cît de fericit va fi țăranul, care ne-a semănat ! Însă tu, Vîntule, să n-arunci asupra noastră norii cei mari și negri, încărcați

de grindină. Să-ți fie milă de noi ! Las-că te știm noi ! Cînd cerul se întunecă, tu, Vîntule, sufli cu putere și ne îndoi, plecîndu-ne pînă la pămînt ; țăranul, prietenul nostru, tremură și se roagă. Vîntule, fii și tu așa de bun, cum este Soarele !"

Vîntul începe să cam bombăne. Atîtea mustrări, cît p-aci să-l facă să-și iasă din fire. Însă dimineața aceea era așa de zîmbitoare ! Nu e oare mai bine să stai liniștit, cînd totul de jur împrejurul tău este așa de vesel ?

„Da, da, știu ! Cam la fel se întîmplă deseori și în familie. Se găsește cîte un copil, care tocmai cînd ceilalți din casă sînt veseli și mulțumiți, cînd tăticul e la masă și mănîncă cu poftă, cînd mămica, obosită, șade, în sfîrșit, să se mai odihnească... Știu, știu ! Se găsește cîte un copil, care tocmai atunci începe să bombăne, să se supere și să strice toată liniștea și veselia.

Însă tu, drăguțule, care mă citești, să nu faci așa cum face copilul acela. Alungă de la tine astfel de capricii, fii cu voie-bună și lasă pe tăticul tău să zîmbească și pe mămica ta să se odihnească.

Dar nu sînt numai florile, verdeața, fructele și spicele de grîu, care înalță în cinstea Soarelui cîntecul de laudă.

Iată o albină, care salută cu zumzetul ei de bucurie raza caldă a Soarelui, pentru că această rază caldă face să deschidă florile, iar ea le suge mierea.

Mai era un fluture, care strălucea de bucurie cu aripile sale de purpură și de aur, deoarece Soarele îl luminează și-l face să arate și mai frumos.

Ba mai era, pitulat printre crăcile arborelui, un cuib de puișori.

Puișorilor li-e frig, fiindcă sînt mici, abia născuți. Iar cînd mama puișorilor zboară din cuib, ca să caute mîncare pentru dînșii, vine Soarele de aur, Soarele binefăcător și încălzește trupușoarele lor goale.

„Soare, Soare iubit !“ spunea, ciripind, mama puișorilor. Și îi învăța și pe dînșii să cînte cu vocile lor subțiri în felul ce urmează : „Binecuvîntat fii, Soare, pentru bucuria ce ne dai !“

Și așa, totul, în dimineața senină de mai, amintește binele ce vine de la Soare. Iar Vîntul, care știe că lucrul acesta e adevărat, e foarte adevărat, nu este gelos din pricina aceasta.

Însă tu, drăguțule copilaș, tu cînd aștepți gustarea de dimineață, cînd te odihnești seara în pătucul tău ; cînd stai la adăpost în casa ta, sigură și liniștită, te gîndești, oare, des, că tot binele acesta îți vine de la tăticul tău și de la mămica ta ?

Și spune-mi, dacă te-ai distrat puțin, citind această poveste, spune-mi : îți amintești, oare, puțin că binefacerea de a ști să citești îți vine de la învățătoarea ta sau de la învățătorul tău, care s-au căznit să te învețe ?

Iar dacă verdeața, florile, păsările și toate celelalte vietăți binecuvîntează Soarele, tu să cînți, cel puțin, în sufletul tău : „Binecuvîntați să fiți, de trei ori binecuvîntați, toți cîți îmi umpleți viața de bucurie !“

PASĂREA ADEVĂRULUI

(Poveste din Andaluzia — Spania)

TREI SURORI TINERE şi toate frumoase stăteau într-o seară de vorbă în curtea căsuţei lor sărăcăcioase.

„Aş dori, zicea cea mai mare din ele, să mă mărit cu bucătarul regelui, ca să mă pot îndopa cu mîncările cele mai bune şi cele mai gustoase."

„Eu, zise a doua, vreau să mă mărit cu cofetarul regelui, ca să pot mînca toată ziua prăjituri, şi să beau siropuri din cele mai dulci."

Sora cea mai mică, şi care era cea mai frumoasă, zise la rîndu-i : „Eu aş dori să mă mărit cu regele însuşi. I-aş naşte un băieţel viteaz ca el şi o fetiţă frumoasă ca ziua."

„Eşti o îngîmfată ! Eşti o proastă !" îi răspunseră cele două surori mai mari.

Însă regele, care în seara aceea se plimba prin oraş, auzi spusele celor trei surori. Ziua următoare, le chemă la palat şi îndeplini mai întîi dorinţa celor două mai mari, măritîndu-le, pe cea mai mare cu bucătarul său, iar pe cea mijlocie cu cofetarul său. Luă apoi de mînă pe sora mai mică şi arătînd-o sfetnicilor şi curtenilor săi, le zise : „Aceasta este aleasa inimii mele". Şi în aceeaşi zi se făcură trei nunţi.

După trecere de un an, regele părăsi cetatea de scaun, mergînd la război. Puține zile după plecarea lui, regina născu doi gemeni : un băiețaș și o fetiță, amîndoi de o frumusețe fără seamăn. Însă cele două surori mai mari, care nu mai puteau de necaz că sora lor mai mică ajunsese regină, furară într-o noapte pe cei doi copilași, îi puseră într-un coșuleț și aruncară coșulețul în rîu. După această faptă ticăloasă, trimiseră la rege pe un om de-al lor, care să-i spună că regina și-a mîncat copiii.

Cînd a aflat această veste, regele se înapoie degrabă și fără să cerceteze mai de aproape spusele mincinoase ale celor două surori, închise pe sărmana regină într-un beci întunecos și jură să nu o ierte și să nu o mai vadă toată viața.

În timpul acesta, apa rîului duse coșulețul cu cei doi copii pînă în marginea grădinilor, care erau ale unui negustor bătrîn și foarte bogat. Negustorul văzu coșulețul, îl luă, îl deschise și rămase uimit de frumusețea copilașilor. Îi duse îndată la soția sa, căreia îi zise : „Iată ce ne-a trimis soarta. Îngrijește de acești copii, care vor fi mîngîierea bătrîneților noastre."

Copiii au fost botezați și fiindcă s-a nimerit ca ziua aceea să fie sărbătoarea Sfîntului Ion, li s-a dat numele de Juanillo și Juanilla.

Negustorul și soția sa i-au îngrijit și i-au crescut, cum nu i-ar fi putut îngriji și crește mai bine, chiar dacă ar fi fost copiii lor. Așa au trecut cincisprezece ani, cînd soția negustorului a murit. Nu după mult, simți și negustorul că i se apropie sfîrșitul. Atunci chemă la dînsul pe cei doi copii și după ce le povesti cum îi găsise, le zise : „Vă las toate averile mele. Dați-vă însă cuvîntul să nu

vă despărțiți niciodată unul de altul. Cînd veți crește mai mari, încercați să găsiți pe părinții voștri adevărați și purtați-vă cu dînșii cu aceeași dragoste cu care v-ați purtat cu noi." Cîteva ore după aceasta, bătrînul negustor închise ochii și își dete sufletul.

Timp de un an, Juanillo și Juanilla n-au ieșit din casă. La împlinirea acestui an, Juanillo, luînd cu dînsul și pe soră-sa, de care nu vroia să se despartă, plecă într-o zi la vînătoare. Întîmplarea a făcut să fie văzuți de soția bucătarului. Speriată la culme, dete fuga la soră-sa, soția cofetarului, și îi zise : „Să știi că s-a isprăvit cu noi ! Copiii reginei trăiesc !"

Totuși, nu se lăsară bătute, ci tocmiră o vrăjitoare bătrînă, care le încredință că ea va face în așa fel, încît cei doi copii să piară cu desăvîrșire.

Și iată că într-o dimineață, pe cînd Juanillo plecase singur la vînătoare, vrăjitoarea bătrînă merse la poarta casei lor și zărind în grădină pe Juanilla, îi zise : „Copila mea, frumoasă este această grădină, dar ar fi de o mie de ori mai frumoasă, dacă ai turna în eleșteul din mijlocul ei cîteva picături din apa de argint, pentru că atunci toată apa din eleșteu va străluci ca argintul." „Și unde se găsește această apă ? întrebă Juanilla curioasă."

„La Fîntîna de Argint din Muntele Minunilor. Cere fratelui tău să meargă și să-ți aducă."

Seara, cînd Juanillo se înapoie de la vînătoare, Juanilla îi povesti ce-i spusese vrăjitoarea și-l rugă să meargă și să-i aducă din apa de argint : „Nu pot să plec și să te las singură, îi răspunse el, pentru că mă tem de vreo nenorocire." Însă Juanilla se porni să plîngă și atunci, ca să o liniștească, Juanillo îi promise să meargă după apa de

argint. Luă un ulcior și călare pe armăsarul său cel mai sprinten, plecă a doua zi spre Muntele Minunilor. Cînd ajunse la picioarele acestui munte, întîlni un pustnic bătrîn, care ședea la umbra unui copac.

„Cine ți-a dorit pieirea și te-a trimis pe aceste meleaguri ?“ îl întrebă pustnicul.

„M-a trimis soră-mea, care, totuși, mă iubește mult. Dar o vrăjitoare bătrînă — blestemat să-i fie numele — a trezit în sora mea dorința de a avea apa de argint.“

„Copilul meu, îi zise pustnicul, află că din toți cîți au venit la acest munte, nici unul nu s-a mai întors cu zile. Pe tine însă, fiindcă ai venit de dragul sorei tale, am să te ajut. Urcă muntele pe cărarea ce se vede de aici. La jumătatea drumului vei întîlni un leu ascuns printre stînci. Dacă ține ochii închiși, stai locului, fiindcă te pîndește, însă dacă are ochii deschiși, mergi înainte cu tot curajul, fiindcă doarme. Umple repede ulciorul cu apă de argint și vino și mai repede înapoi, mai înainte de a se trezi leul, care are somnul ușor.“

Juanillo mulțumi frumos pustnicului și începu să urce muntele pe cărarea ce-i arătase. După o bucată de drum, ajunse la o fîntînă, a cărei apă strălucitoare curgea printre niște stînci verzi și străvezii ca smaragdul. La marginea apei stătea lungit un leu, care ținea ochii deschiși.

Juanillo trecu ușor pe lîngă leu, care nu se trezi, umplu ulciorul și fugi înapoi, alergînd.

Juanilla nu mai putea de bucurie, văzînd că dorința îi fusese îndeplinită. Vărsă în eleșteu cîteva picături de apă și îndată toată apa eleșteului se făcu așa de strălucitoare, că nu te mai puteai sătura privind-o și minunîndu-te de frumusețea și strălucirea ei.

O zi după aceasta, vrăjitoarea bătrînă veni din nou și îngălbeni toată de necaz, văzînd că Juanillo nu fusese sfîșiat de leu. Totuși se stăpîni și zise Juanillei : „Grădina ar fi și mai frumoasă, dacă ai avea și stejarul cu frunzele de aur. Cere fratelui tău să-ți aducă o ramură din acest stejar. Sădește-o în grădină și a doua zi se va preface într-un stejar, ale cărui frunze vor cînta fiecare un cîntec. Pînă acum, nimeni n-are un arbore așa de minunat".

Iarăși se rugă Juanilla de fratele său, iarăși plîngea și iarăși Juanillo plecă în căutarea stejarului cu frunzele de aur. Drumul îl duse iarăși la pustnicul bătrîn, care îi zise : „Te voi ajuta și acum. Cînd ajungi la stejar, ai să vezi un șarpe uriaș. Dacă ține capul ascuns, e semn că te pîndește, însă dacă îl ține ridicat și cu ochii deschiși privește la soare, e semn că doarme. Rupe repede o ramură, fără să te dai jos de pe cal și fugi înapoi și mai repede."

Așa făcu Juanillo și izbuti să ducă sorei sale o ramură din stejarul cu frunzele de aur. Juanilla sădi ramura în grădină și îndată răsări un stejar măreț, ale cărui frunze de aur cîntau cîntecele cele mai frumoase.

În dimineața zilei a treia, urîcioasa vrăjitoare veni din nou. Mai, mai să turbeze de necaz, văzînd că Juanillo scăpase teafăr și de rîndul acesta. Totuși, se stăpîni și zise Juanillei : „Ca să fii pe deplin fericită, trebuie să ai și Pasărea Adevărului. E albă și luminoasă ca zăpada luminată de soare. Cunoaște toate tainele lucrurilor și cui o are, îi dă fericire pentru toată viața."

Însă cînd Juanilla ceru lui Juanillo să meargă și să i-o aducă, Juanillo răspunse amărît : „Văd că mă trimiți la pieire. Totuși, am să-ți fac și acum în voie, cu toate că e o nebunie din partea mea. Ia însă această oglindă și

privește-o în fiecare dimineață. Dacă vezi că se întunecă, e semn că eu sînt în primejdie. Atunci, iubita mea surioară, roagă-te pentru mine, căci n-ai să mă mai vezi." Juanillo plecă, merse din nou la pustnicul bătrîn și îi povesti pentru ce venise.

„Fiul meu, îi zise pustnicul, mulți au venit să prindă Pasărea Adevărului, dar au pierit cu toții. Dar te voi ajuta și de rîndul acesta. Cațără-te pe Muntele Minunilor, treci de fîntîna cu apă de argint și de stejarul cu frunzele de aur și mergi pînă ce ajungi la o grădină mare. În această grădină, mii de păsări vor cînta în jurul tău. Să nu prinzi nici una, ci să te duci pînă în mijlocul grădinii. Acolo vei vedea grămezi de pietre mari înșirate într-un luminiș. Oprește-te și privește. Ai să vezi că o frumoasă pasăre albă, cu penele ca zăpada, va zbura pe o piatră rotundă, va da din aripi, va cînta și, la sfîrșit, își va pune capul sub aripi. Să nu pui mîna pe ea pînă ce nu adoarme bine. Altfel, dacă o scapi, să știi că vei fi prefăcut în stană de piatră, așa cum au fost prefăcuți toți cîți s-au dus înaintea ta."

Juanillo făcu după cum îl povățuise pustnicul, intră în grădina cea mare, merse pînă la mijlocul ei și văzu că o frumoasă pasăre albă se așează pe o piatră rotundă și începu să cînte și să zică : „Sînt Pasărea Adevărului. Cine mă va prinde ? Cine mă va prinde ? Dacă nu mă vrea nimeni, să mă lase-n pace, să mă lase-n pace !" Apoi tăcu și puse capul sub aripi.

Și acum se întîmplă nenorocirea. Juanillo n-așteptă ca pasărea să adoarmă, ci întinse mîna să o prindă. Pasărea zbură, iar el fu prefăcut într-o stană de piatră, la fel cu celelalte pietre din grădină.

În dimineața zilei următoare, Juanilla, uitîndu-se la oglinda ce-i lăsase Juanillo, văzu că înnegrise toată. „Frățiorul se găsește în mare primejdie !“ strigă ea vărsînd șiroaie de lacrimi. „Du-te după el și-l caută“ o sfătui vrăjitoarea cea bătrînă, care venise din nou.

Juanilla plecă pe drumul pe care plecase Juanillo. Ajunse și ea la pustnicul bătrîn, pe care îl întrebă : „Cum pot găsi și scăpa pe fratele meu, chiar dacă eu m-aș prăpădi ?“

Înduioșat de curajul ei, pustnicul o povățui precum urmează : „Află că vei întîlni leul și șarpele, care se vor arunca asupra ta ca să te sperie. Mergi înainte, fără să-ți fie frică, și du-te drept la grădina păsărilor. Fratele tău e acolo, însă nu-l vei vedea, decît dacă izbutești să prinzi Pasărea Adevărului. Numai ea ți-ar putea spune ce ai de făcut.“

Ținîndu-se întocmai de toate povețele ce-i dete pustnicul, Juanilla izbuti să prindă Pasărea Adevărului și o întrebă îndată : „Unde este fratele meu ?“

„Printre pietrele înșirate în acest luminiș“, răspunse ea, adăugînd : „Ca să-l înviezi, trebuie să torni pe el cîteva picături de apă de la Fîntîna de argint. Însă acum, fiindcă îmi ești stăpînă, te voi ajuta. Să mergem deci la fîntînă“.

Cînd leul văzu pe Juanilla, care, îmbrăcată băiețește și ținînd în mînă Pasărea Adevărului, se apropia de fîntînă, se culcă la picioarele ei. Juanilla umplu un ulcior de cleștar, pe care îl găsi lîngă o stîncă de smarald, apoi se întoarse la grădină, ca să stropească stanele de piatră. Era de ajuns să cadă o picătură, pentru ca stînca de piatră să capete viață și să se prefacă în om.

Şi aşa, unul după altul, răsăreau tineri chipeşi şi viteji. Învie şi Juanillo, pe care Juanilla îl îmbrăţişă cu toată dragostea de soră şi îi ceru iertare pentru nesocotinţa ei. După aceea, urmaţi de tinerii care nu mai ştiau cum să mulţumească Juanillei şi luînd şi Pasărea Adevărului, se înapoiară la casa lor. Aci, pasărea îşi alese locuinţa în ramurile stejarului cu frunze de aur, unde începu să cînte, însoţită de toate frunzele stejarului şi de mari mulţimi de păsări, care se grăbiră să vină de prin poieni şi păduri.

Acum, Juanilla şi Juanillo duceau un trai liniştit şi fericit. Cît despre vrăjitoarea bătrînă, e drept că a venit încă o dată, dar Pasărea Adevărului s-a repezit la ea, vrînd să-i scoată ochii. Urîcioasa babă abia a putut scăpa prin fugă, pentru ca după cîteva zile să moară de inimă rea.

Într-o zi, Pasărea Adevărului zise lui Juanillo : „Du-te la palat şi roagă pe rege să poftească aici şi să vadă cele trei minuni ce aveţi."

Juanillo merse la palat, iar regele, atras de frumoasa lui înfăţişare, promise să meargă a doua zi. Cînd a intrat în grădină, a fost mai întîi izbit de frumuseţea Juanillei, apoi şi-a zis, oftînd amărît : „Şi copiii mei, dacă nu i-ar fi mîncat regina, ar fi fost acum de aceeaşi vîrstă."

Juanillo şi Juanilla îl conduseră în grădină. Dintr-o dată, frunzele de aur ale stejarului s-au pornit să cînte : „Bine-ai venit, rege, bine-ai venit !" Iar după ce au tăcut ele, începu Pasărea Adevărului, însoţită de celelalte mii de păsări : „Bine-ai venit, rege, bine-ai venit !"

Regele cădea din uimire în uimire. „E ceva de necrezut !" zise el după ce frăţiorul şi surioara îi povestiră

cum de au ei minunile ce vede. Însă Pasărea Adevărului, care îl auzise, îi răspunse, de sus, din stejar : „E un lucru şi mai de necrezut." „Ce anume ?" o întrebă regele. „Este de necrezut ca un rege să creadă că o mamă şi-ar fi mîncat copiii", răspunse Pasărea Adevărului. „Ce ai vrut să spui cu aceste vorbe ?" o întrebă regele mirat. „Rege, îi zise Pasărea Adevărului, adu-ţi aminte de cuvintele ce ai auzit într-o seară la poarta unei case sărăcăcioase : «Eu aş dori să mă mărit cu regele însuşi. I-aş naşte un băiat viteaz ca el şi o fetiţă frumoasă ca ziua.»"

La aceste amintiri, regele îşi ascunse capul între mîini şi se porni să plîngă.

„Şi cum ai putut crede, zise mai departe pasărea, că acea care vorbise în felul acesta, ar fi putut săvîrşi grozăvia de care a fost învinuită ? Regina este nevinovată, iar copiii tăi stau înaintea ta."

Regele nu mai ştia pe ce lume se găseşte, de bucurie, iar Pasărea Adevărului a trebuit să-i spună întreaga poveste a celor doi copii, care s-au aruncat în braţele lui.

În aceeaşi zi, cele două surori mai mari ale reginei stăteau la masă împreună, cînd Pasărea Adevărului, venind în zbor, se aşează pe fereastră şi le strigă cu glas ca de tunet : „Regele, care şi-a găsit copiii, vă cheamă la palat !"

Cuprinse de nespusă spaimă, soţia bucătarului se înecă cu un os, care i se prinse în gît, pe cînd soţia cofetarului merse şi se aruncă în puţ.

Pasărea Adevărului nu mai plecă de la palat, iar regele, regina, Juanillo şi Juanilla trăiră, datorită ei, ani mulţi şi fericiţi.

MÎNA NEAGRĂ

(Poveste spaniolă)

TIO PEPE, un țăran sărac, avea trei fete și un măgar. Cu măgarul mergea în toate zilele la munte și căra de la un izvor apă, pe care o vindea la oraș. Cîștiga însă așa de puțin, că el și fetele sale posteau mult mai multe zile decît sînt în calendarul creștin.

Dar într-o dimineață, pe cînd, călare pe măgăruș, mergea pe drumul pietros ce ducea la izvorul din munte, Tio Pepe rămase uimit, văzînd că în locul drumului răsărise o căpățînă de varză de o mărime neobișnuită.

Nu stătu să se întrebe prin ce minune ar putea să crească o varză așa de mare într-o grămadă de pietre și într-un loc unde în ajun nu era măcar un fir de verdeață. Tio Pepe făcu altceva : sări de pe măgar și se repezi s-o scoată din pămînt și s-o ducă la el acasă. „Din varza aceasta, își zise în sinea sa, avem ce mînca o săptămînă întreagă."

O apucă cu amîndouă mîinile și trase cu putere, însă auzi un glas mîniat, care strigă : „Cine mă trage de barbă ?"

Mirat, dar mai mult speriat, Tio Pepe își roti privirile de jur împrejur însă nu văzu pe nimeni. „Mi s-o fi

părut", își zise el și trase din nou de foile de varză, dar auzi pentru a doua oară : „Cine mă trage de barbă ?"

Tio Pepe sări și mai speriat și privi iarăși în jurul său. Cît putea cuprinde cu ochiul nu erau alte făpturi vii decît el și măgarul său, despre care știa că nu poate vorbi în graiul oamenilor.

Vrînd să isprăvească odată cu această poveste, trase pentru a treia oară, opintindu-se din răsputeri. Însă acum s-a întîmplat ceva ce l-a făcut pe bietul Tio Pepe să înlemnească de spaimă. Înaintea lui stătea un uriaș groaznic la vedere. Înalt de o sută de coți, avea uriașul acesta un chip mai negru decît păcura, ochii mai roșii decît jăraticul și gura mai mare decît gura unui cuptor. Cine n-ar fi înlemnit de frică, pomenindu-se pe neașteptate în fața unei astfel de dihănii ?

Cu un glas ca de tunet, uriașul se răsti la Tio Pepe : „De ce m-ai tras de barbă și mi-ai stricat somnul, cînd mi-a venit poftă să dorm la soare în chip de căpățînă de varză ? Acum, fă-ți rugăciunea și pregătește-te să mori."

„Domnule uriaș... stăpîne... n-am știut... să mă ierți. Am de hrănit trei fete și un măgar", putu răspunde Tio Pepe, bîlbîindu-se și tremurînd din toate mădularele.

Însă uriașul îi mai zise — de rîndul acesta cu ceva blîndețe în glas : „Te iert, dacă îmi aduci mîine pe fiica ta cea mare. Locuiesc singur într-un palat dinlăuntrul pămîntului și am nevoie de o femeie, care să-mi facă gospodăria. Să vii mîine cu ea în acest loc, la aceeași oră. Trage încet de o foaie a verzei, iar eu mă voi ivi numaidecît. Deocamdată, ia aceasta : Uriașul pieri, după ce îi aruncă o pungă plină de bani.

Tio Pepe, pe de o parte, se bucură de banii ce-i dăduse uriașul, dar, pe de altă parte, se amărî mult la gîndul că trebuie să se despartă de Paguita, cum se numea fiica sa mai mare. Cu aceste gînduri se înapoie acasă și povesti celor trei fete întîmplarea. Se aștepta ca fetele — mai ales Paguita — să se întristeze și să plîngă. Dar nu s-a întîmplat deloc așa. Dimpotrivă. Paguita ardea de nerăbdare să meargă mai repede la palatul uriașului.

A doua zi, se sculă cu noaptea în cap și se îmbrăcă cu hainele ei de sărbătoare, apoi, călare pe măgar, merse cu tatăl ei la locul unde trebuia să fie căpățîna de varză. Cînd sosiră aici, Tio Pepe trase puțin de foaia căpățînei de varză și în clipa următoare se ivi uriașul, care luă pe Paguita de mînă, pe cînd zicea lui Tio Pepe : „Acum poți pleca. Ori de cîte ori vei vrea să mă vezi, vino ca și astăzi la locul acesta." Și îi aruncă încă o pungă plină cu galbeni.

Tio Pepe luă drumul călare pe măgarul său, pe cînd pămîntul se deschidea și uriașul conducea pe Paguita la palatul său. Acest palat, ce se găsea adînc înlăuntrul pămîntului, era nesfîrșit de mare, avea săli sprijinite de stîlpi de marmură, luminate de mii de lumini, avea grădini cu flori minunate, în care cîntau sute și sute de păsări. Într-un cuvînt, era de o măreție căreia nu i se putea găsi pereche pe toată întinderea pămîntului. Paguita aproape că își pierduse graiul și își oprise răsuflarea.

Însă uriașul îi zise : „Acest palat e al tău și poți trăi fericită, numai dacă nu ieși din vorba mea. Și nu-ți cer decît un lucru : Să nu deschizi niciodată ușa de aur din fundul acestei săli. Încolo, poți merge și te poți plimba prin toate încăperile și grădinile. Dacă ai nevoie de ceva,

cere cu glas tare, că vei avea îndată tot ce dorești. Eu plec și mă înapoiez tocmai seara. Pînă atunci, să nu te miri și să nu te sperii de nimic."

După ce a rămas singură, Paguita a intrat într-o cameră, unde se privi într-o oglindă mare și văzu că era sărăcăcios îmbrăcată. „O, cum aș vrea să fiu îmbrăcată ca o prințesă !" zise ea oftînd.

În clipa următoare, o mînă neagră îi așternu înainte zece rochii de culorile cele mai frumoase și făcute din stofele cele mai scumpe. Îi mai puse înainte o mulțime de cercei, brățări și tot felul de giuvaericale.

Paguita era acum îmbrăcată mult mai bine decît o prințesă. Începu însă să-i pară rău că nu e nimeni să o vadă și să o admire, iar după vreo două ore se plictisi de-a binelea. Atunci își aruncă o privire asupra ușii de aur din fundul grădinii și își zise : „Ce-ar fi dacă aș deschide-o puțintel ? N-are să afle nimeni."

Împinsă de curiozitate, merse, însă abia o deschise, că dete un țipăt de groază : o mînă neagră o trase în cameră și îi tăie capul.

Ziua următoare, Tio Pepe veni din nou și trase încetișor o foaie din căpățîna de varză. „Ce dorești ?" îl întrebă uriașul, care se ivi numaidecît.

Tio Pepe răspunse : „Doresc să aflu cum îi merge fetei mele."

„Îi merge foarte bine, zise uriașul, însă se cam plictisește singură și cere pe sora sa mijlocie. Să mi-o aduci mîine și pe ea, fiindcă împreună o să fie mai fericite."

Și îi dete încă o pungă plină cu galbeni.

Și Lolita — așa se numea sora mijlocie a Paguitei — a primit cu toată bucuria să meargă și să trăiască la

palatul dinlăuntrul pămîntului. A mers, dar, împinsă de curiozitate, a deschis și ea ușa de aur, așa că a pățit ceea ce pățise și Paguita. A fost trasă de mîna neagră și i s-a tăiat și ei capul.

Iarăși veni Tio Pepe, ca să întrebe despre Paguita și Lolita, și iarăși uriașul îi zise că le merge bine, dar că ar fi mai fericite dacă ar avea cu ele și pe sora lor mai mică.

Tio Pepe, căruia uriașul îi dete o altă pungă plină cu bani de aur, se întoarse a treia zi cu Rosarita — acesta era numele fiicei sale mai mici. Însă, spre deosebire de surorile sale, Rosarita nu plecă bucuroasă, ci plîngînd și oftînd.

Cînd a fost dusă la palatul dinlăuntrul pămîntului și a întrebat de Paguita și Lolita, uriașul i-a răspuns, vorbindu-i cu blîndețe : „Va sosi ziua cînd le vei vedea, dacă pînă atunci nu ieși din vorba mea și nu deschizi ușa de aur. Eu plec și mă înapoiez tocmai seara."

Rosarita se hotărî să nu iasă din vorba uriașului și să nu deschidă ușa de aur. Ceru și ea o rochie mai frumoasă decît aceea în care era îmbrăcată, iar după ce mîna neagră i-o aduse, zise tare : „Vreau să lucrez pînă la înapoierea stăpînului meu."

Imediat mîna neagră aduse nu coșuleț cu mătăsuri și tot felul de stofe, cu foarfeci, ace și un degetar de aur, iar Rosarita se apucă să coasă. Așa o găsi uriașul, cînd se apropie seara. Rămase încîntat, văzînd că nu-i călcase porunca și nu deschisese ușa de aur și îi vorbi cu blîndețe, care înduioșă pe Rosarita.

Una după alta, zilele treceau, iar Rosarita se obișnuia din ce în ce cu traiul ce ducea și cu înfățișarea uriașului.

Cu toate că uriașul își păstra această înfățișare groaznică, Rosarita îl vedea zi de zi mai puțin urît. Așa, chiar sosi ziua cînd prinse drag de el.

Și iată că într-o seară, la ora cînd uriașul se întorcea la palat, Rosarita văzu venind un tînăr frumos ca un înger și se sperie foarte mult. Însă tînărul îi zise, zîmbind : „Nu te speria, Rosarita ! Eu sînt soțul tău, uriașul urîcios, pe care ai consimțit să-l iubești. Stăpînul meu, regele duhurilor, căruia îi călcasem poruncile, mă prefăcuse în uriașul groaznic și mă osîndise să trăiesc așa, în acest palat, pînă ce se va găsi o fată, care, timp de două luni, să-mi fie ascultătoare și să nu-i displacă a trăi aici lîngă mine. Sînt o sută de ani de cînd caut o astfel de fată, pînă te-am găsit pe tine. Începînd de astăzi mi-am luat vechea mea înfățișare, iar mîine ne vom întoarce pe pămînt, unde vom putea trăi fericiți. Tot începînd de astăzi, zise mai departe tînărul, mîna neagră, care te slujea, dar, în același timp, te supraveghea, a plecat, iar în locul ei vom avea servitori mai plăcuți la vedere. Acum, eu trebuie să merg la stăpînul meu, dar mă voi întoarce mîine și vom ieși împreună de aici. Ia acest inel : vezi că piatra este limpede ca apa de izvor. Dacă îmi calci porunca astăzi, cînd lipsesc, se va înroși ca rubinul. Dacă mă iubești, adu-ți aminte de ușa de aur și de promisiunea ta."

Tînărul plecă, iar Rosarita, rămasă singură, căzu pe gînduri. Se gîndea și zicea : „Oare unde să fie atîtea fete, care fuseseră pedepsite pentru că nu se ținuseră de porunca dată și deschiseseră ușa de aur ? Nu cumva îndărătul acestei uși de aur sînt și surorile mele Paguita și

Lolita ? Nu cumva sînt moarte ? Uriașul mi-a spus că am să le văd, dar acum mă îndoiesc de cuvîntul său."

Dorul de surori o făcu să deschidă ușa de aur. Intră într-o sală și aici găsi pe Paguita și Lolita cu capetele tăiate. „Soțul meu este un ticălos fără seamăn !" țipă ea îngrozită. În aceeași clipă piatra din inel se făcuse roșie ca sîngele. Tînărul se înapoie în ziua următoare și ghici îndată tot ce se întîmplase.

„Rosarita, îi zise el zdrobit de durere, n-ai avut încredere în mine și din pricina aceasta ne-ai pierdut pe amîndoi. Precum îți spuneam, diseară se isprăvea vraja noastră. Acum însă, eu nu mai pot ieși pe pămînt. Din dragostea ce-ți port voi învia pe surorile tale și te vei înapoia cu ele acasă la tine. Nu plînge. Trebuie să mă părăsești. Dacă m-ai fi iubit mai mult decît orice pe lume, ai fi avut încredere în mine și m-ai fi ascultat."

Tînărul învie pe cele două surori, luă de mînă pe Rosarita, care plîngea și le conduse pe toate trei la poarta palatului. Aci, îmbrățișă pe Rosarita și îi zise : „Îți doresc să fii fericită !"

Apoi totul pieri, iar cele trei surori se pomeniră în mijlocul cîmpiei sterpe și pietroase, sub soarele necruțător de cireșar.

Tio Pepe se bucură, văzînd că fiicele sale se înapoiază sănătoase. Cele două mai mari se măritară după cîteva luni. Însă Rosarita nu se mărită și nu-și mai găsi mîngîiere. Rătăcea mereu pe cîmp și se învîrtea mereu în jurul locului unde uriașul i se arătase pentru prima oară. Au trecut anii, dar căpățîna de varză năzdrăvană nu s-a mai ivit. Și Rosarita a murit cu durere în suflet și cu gîndul la uriaș.

CUTIA DORINŢELOR

(Poveste spaniolă)

A FOST ODATĂ UN TÎNĂR, căruia îi plăcea să cerceteze oraşe şi ţări, aşa ca să afle mereu alte drumuri. Într-una din zile, pe cînd mergea pe jos, pe drumul mare, izbi cu piciorul o cutie. O ridică şi o deschise.

Însă, îndată ce o deschise, cutia îi vorbi, zicîndu-i în spaniolă : „Que queris, senor ?" ceea ce înseamnă : „Ce doreşti, stăpîne ?"

Tînărul nostru s-a speriat, auzind că o cutie vorbeşte. Dar în loc de a o arunca, o închise şi o băgă în buzunar. După aceea, îşi văzu înainte de drum. Însă, pe cînd mergea, îşi vorbea singur, zicînd : „Dacă mă mai întreabă ce doresc, am să ştiu ce să-i răspund."

Şi aşa, după o bucată de drum, o scoase din buzunar şi o deschise din nou. Iarăşi se auzi glasul cutiei, care îl întrebă : „Que queris, senor ?"

„Doresc, răspunse tînărul, ca pălăria mea să se umple de bani de aur." Şi numaidecît pălăria i se umplu pînă sus de tot cu bani de aur.

Tînărul călător era încîntat. Ştia că de acum încolo n-are să mai ducă lipsă de nimic. Şi-a văzut, aşadar, de drum înainte, trecînd prin păduri dese, pînă ce, în sfîrşit, sosi la un palat de toată frumuseţea. În palatul acesta

locuia un împărat. Tînărul făcu de mai multe ori ocolul palatului, fără să se îngrijească dacă îl vede cineva.

L-a văzut însă împăratul și l-a întrebat ce treabă are, de ce se tot învîrtește în jurul palatului. „Așa, mă uitam și eu la palat, zise tînărul."

— „Nu cumva ai dori să ai și tu unul la fel ?" îl întrebă iarăși împăratul.

Tînărul nu răspunse la această întrebare, ci, îndepărtîndu-se de palat, așteptă să se însereze.

După ce s-a înserat, a scos din nou cutia și i-a deschis capacul. „Que queris, senor ?" îl întrebă ea. „Doresc să-mi clădești un palat cu cărămizi de aur, cu țigle de diamant, iar toată mobila să fie numai de aur și argint".

Nici nu isprăvi bine de spus aceste vorbe, și iată că peste drum de palatul împărătesc s-a ridicat un palat, clădit întocmai așa cum îl dorise. În dimineața zilei următoare, cînd împăratul s-a sculat din somn, a rămas uimit, văzînd măreția de palat, care strălucea la lumina soarelui. Slugile de la palat nu mai puteau să-și vadă de treabă, fiindcă toată vremea priveau cu gura căscată la palatul de peste drum.

Împăratul a mers să facă o vizită tînărului nostru. I-a povestit, că deși împărat, este însă foarte sărac și i-a spus că ar fi mai bine să trăiască împreună, fie într-un palat, fie în celălalt. Ba i-a mai spus că-i dă de soție pe domniță, singura sa fiică.

Flăcăul nostru a primit să facă așa cum i-a cerut împăratul. A luat în căsătorie pe domniță, locuind însă numai cu ea în palatul de aur și de diamant.

Dar împărăteasa mamă nu mai putea de necaz și de pizmă. Fiică-sa îi povesti despre cutia năzdrăvană, iar

împărăteasa dete bani unei servitoare și o îndupleca să fure cutia. Servitoarea căută mai întîi să afle unde pune tînărul cutia în timpul nopții. Și așa, într-o noapte, cînd toată lumea adormise, servitoarea fură cutia și o duse împărătesei.

Oh, cît de fericită era împărăteasa ! Deschise cutia și la întrebarea despre ce dorește, răspunse numaidecît : „Doresc să mă iei pe mine, pe soțul meu, împăratul, pe servitorii noștri și frumosul palat al ginerelui meu și să ne duci în partea cealaltă a Mării Roșii. Însă fiică-mea și ginerele meu să rămînă aici". Și s-a făcut întocmai.

Dimineața, cînd tînăra pereche s-a trezit din somn, au văzut că sînt în palatul cel vechi și fără cutia năzdrăvană. Au căutat-o peste tot, dar, cum lesne înțelegem, n-a fost chip să o găsească.

Atunci tînărul pricepu că nu e vreme de pierdut. Își umplu buzunarele cu galbeni, încălecă pe calul său cel mai sprinten și porni la drum numaidecît. Merse fără să se oprească, însă în zadar căută cutia în împărățiile vecine. Merse și mai departe, isprăvi toți banii, dar el nu se opri. Mergea înainte, trăind din pomana ce-i dădea unul și altul.

Îi spuse însă cineva că trebuie să meargă și să întrebe luna, fiindcă umblă mult, vede multe, așa că se poate să fi aflat ceva despre cutie. Tînărul a pornit-o spre Lună. A umblat el multe luni de zile, pînă ce, în sfîrșit, a ajuns în țara Lunii.

Acolo i-a ieșit întru întîmpinare o bătrînă, care i-a zis : „Ce cauți aicea ? Nu știi că fiica mea, Luna, mănîncă pe orice om întîlnește ? Dacă ții la viață, întoarce-te și fugi cît mai e vreme."

Însă tînărul i-a povestit băbuții tot păsul ce-l mînase pe drumuri. I-a vorbit despre cutia năzdrăvană și i-a spus că se poate ca Luna, care umblă mult și vede multe, să știe ceva despre palatul cu ziduri de aur și cu acoperișul de diamant.

Dar tocmai cînd să isprăvească de povestit, iată că sosi și Luna, spunînd că-i miroase a carne de om viu. Însă mamă-sa îi spuse despre nenorocirea tînărului, despre cutie și despre palatul care i s-a furat. Și a venit să întrebe dacă nu cumva ea, Luna, a văzut palatul acesta.

„Nu, n-am zărit vreun palat în felul acesta, răspunse Luna, însă Soarele umblă mai mult și merge mai departe decît mine, de aceea, tînărul să meargă la el și să-l întrebe."

Tînărul plecă de la Lună și merse înainte, umblînd mult, foarte mult, pînă ce, în sfîrșit, sosi în țara Soarelui. Și acolo, i-a ieșit întru întîmpinare o băbuță bătrînă, foarte bătrînă, care i-a zis : „Ce cauți aice ? Nu știi că fiul meu, Soarele, mănîncă pe orice om întîlnește ? Dacă ții la viață, întoarce-te și fugi cît mai e vreme."

Dar și acestei băbuțe tînărul îi povesti tot păsul și toate nenorocirile sale. Pe cînd povestea, iată că pică și Soarele, care spuse că-i miroase a carne de om viu și se bucură, fiindcă va avea ce să mănînce la masă. Dar băbuța îl potoli, vorbindu-i despre nenorocirea tînărului și întrebîndu-l dacă n-a văzut palatul cu zidurile de aur și cu acoperișul de diamant.

„Nu, n-am văzut nici un palat de felul acesta, răspunse Soarele, dar se poate ca Vîntul, care pătrunde peste tot

şi află lucruri pe care nu le ştie nimeni altul, să fi mers şi la palatul tînărului."

Tînărul porni din nou la drum, cerşind cîte o bucăţică de pîine, pînă ce, în sfîrşit, sosi şi în ţara Vîntului. Găsi şi acolo o băbuţă bătrînă, care muncea de zor, ca să umple cu apă nişte butoaie de o mărime nemaipomenită.

Şi această băbuţă îi spuse să se întoarcă şi să fugă, fiindcă fiul ei, Vîntul, îl va mînca şi că se va întoarce flămînd şi urlînd de mînie. Dar şi tînărul nostru îi povesti păsul şi îi spuse că mai bine ar fi să moară, decît să rămînă fără cutia sa şi fără palatul său cum nu se mai găseşte un al doilea pe toată suprafaţa pămîntului.

Băbuţei i se făcu milă de el şi-l ascunse sub scara din casă. Nu trecu mult şi se auzi cum vine Vîntul, strigînd şi urlînd. Toată casa în care fusese ascuns tînărul fu zguduită din temelii.

În fiecare seară, cînd se întorcea acasă, Vîntul avea obiceiul să bea mai întîi cîteva butoaie de apă — atîta era de însetat — şi apoi să mănînce. Însă acum strigă : „Mamă, îmi miroase a carne de om ! Dă-l încoace pe omul acesta, ca să-l mănînc numaidecît !"

Însă mamă-sa i se rugă să-l cruţe, spunîndu-i că este un tînăr nenorocit, care a fost trimis de Soare şi că Vîntul ar face mai bine să-l asculte şi să-i dea o mînă de ajutor.

„Să iasă înaintea mea, că nu-l mănînc şi nu-i fac nici un rău !", zise Vîntul, potolindu-se.

Tînărul ieşi de la locul de sub scară, unde stătea ascuns, şi îi povesti cum i-a fost furat palatul cu cărămizi de aur, cu acoperişul de diamant şi cu toată mobila de aur şi argint.

„Vîntule atotputernic, zise mai departe tînărul, la tine m-a trimis Soarele, căci numai tu, care faci mereu ocolul pămîntului şi pătrunzi peste tot, mi-ai putea spune unde se găseşte acum palatul, care mi-a fost furat."

„Da, am văzut palatul despre care îmi vorbeşti, îi răspunse Vîntul. L-am văzut şi, în ziua aceea, am suflat în el cu toată puterea. Am suflat de sus în jos, de jos în sus, am suflat din faţă, am suflat din spate, dar cu toate acestea, n-am putut să-i mişc din loc măcar o ţiglă."

„Fii bun, i se rugă tînărul, şi spune-mi mai repede unde, în care parte a pămîntului se găseşte ?"

„E departe, este foarte departe de aici, îi zise Vîntul. Este tocmai în partea cealaltă a Mării Roşii."

Însă tînărul nostru nu-şi pierdu curajul, că mai are de făcut un drum aşa de lung. Îşi luă, aşadar, rămas bun, mulţumind Vîntului şi mamei Vîntului de mii şi mii de ori şi merse luni, multe luni de zile. În sfîrşit, trecu în partea cealaltă a Mării Roşii şi ajunse la palatul său. Intră în curtea palatului şi întrebă dacă n-au nevoie de vreo slugă. I s-a răspuns că este nevoie de un grădinar.

„Mă pricep foarte bine la grădinărit", zise tînărul. Şi ce mulţumire simţi cînd a văzut că a fost tocmit grădinar !

Tot văzîndu-şi de treabă, căuta mereu să intre în vorbă cu servitorii şi servitoarele de la palat, întrebînd despre traiul stăpînilor lor şi despre lucrurile minunate de acolo. Mai ales, a izbutit să cîştige încrederea unei servitoare. Aceasta îi spuse povestea despre cutia năzdrăvană, iar el, făcîndu-i tot felul de promisiuni, o înduplecă să ia cutia, fără să fie văzută de altcineva, şi să i-o arate lui.

Într-una din nopţi, servitoarea izbuti să fure cutia şi să o ducă tînărului, care o aştepta într-un loc mai ascuns

din grădină. Ne închipuim lesne bucuria tînărului, cînd văzu că, în sfîrşit, a pus din nou mîna pe cutie. O deschise numaidecît, iar cutia îl întrebă : „Que queris, senor ?"

„Mă mai întrebi ce doresc ? răspunse el. Vreau ca în această clipă să merg cu palatul meu la locul unde a fost, iar împăratul, împărăteasa şi toţi servitorii lor — afară de această servitoare — să fie înecaţi în Marea Roşie."

Nici nu isprăvi bine de vorbit, că s-a şi găsit cu palatul la locul vechi, unde îl aştepta domniţa, soţia sa, pe cînd împăratul, împărăteasa şi toţi servitorii de la palat zăceau înecaţi în fundul Mării Roşii.

CRISTINA DIN PĂDURE

CRISTINA DIN PĂDURE era singură pe lume. Părinţii îi muriseră de mult, iar mormintele lor, deasupra cărora se înălţau două cruci de lemn, erau aproape de locuinţa ei şi lîngă un izvor cu apă rece.

Cristina se ruga în toate zilele la aceste morminte şi, cum stătea îngenuncheată, i se părea că aude glasul aşa de dulce şi plăcut al părinţilor săi.

Iar florile de pe morminte îmbătau văzduhul cu parfumul lor.

Aşa trecu vremea pentru Cristina, care se făcuse deacum o fată răsărită şi de toată frumuseţea. Şi veni feciorul de împărat, călare pe roibul său, şi văzînd-o pe Cristina îngenuncheată la cele două morminte, şi aşa de frumoasă, se opri din mers, descălecă şi apropiindu-se de dînsa o întrebă cu un glas plin de blîndeţe : „Ce faci în locul acesta ? Eşti o fiinţă pămînteană sau un înger coborît din ceruri ?“

„Sînt Cristina din pădure, îi răspunse ea, săracă şi singură pe pămînt. Aicea sînt mormintele părinţilor mei.“

Iar feciorul de împărat o luă de mînă şi-i zise : „Vino cu mine la palatul meu şi jur că ai să fii pentru mine fiinţa cea mai iubită pe pămînt.“

„Viu !“ îi întări Cristina vorba, privindu-l cu toată încrederea. Rupse un trandafir, cîteva flori de „nu-mă-uita“ şi puţină iederă de pe mormintele părinţilor săi, le prinse la piept şi întinse apoi feciorului de împărat mîna. Iar el o puse pe calul său şi se întoarse la palat iute ca vîntul.

Acolo, feciorul de împărat o puse pe Cristina să şadă într-un scaun de aur, iar el, ducîndu-se la maică-sa, împărăteasa, îi zise : „Mamă, am găsit în pădure o fată, cum nu i se află pereche în frumuseţe şi în bunătate. Dă-mi, te rog, voie să mă cunun cu dînsa.“

Maică-sa îi răspunse îngrozită : „Cum se poate să-ţi părăseşti logodnica, pe Domniţa din «Insula verde», cu care domniţă tatăl tău te-a logodit încă de cînd erai un copil ?“

Decît feciorul de împărat i se rugă aşa de mult, încît se mai înmuie şi maică-sa, împărăteasa, şi-i zise să o lase să vadă şi să cerceteze dacă fata găsită în pădure e vrednică să stea într-un scaun împărătesc.

Împărăteasa chemă pe Cristina la dînsa şi nu fu puţin mirată văzînd cît e de frumoasă şi ce bună arată a fi la suflet. Cu toate acestea, o întrebă cu glas aspru, şi răstit : „Cum te cheamă şi ce cauţi aicea ?“

„Sînt Cristina din pădure şi nu doresc altceva decît să văd din cînd în cînd chipul fiului Măriei Tale.“

„Bine, am să-ţi dau voie, îi răspunse împărăteasa, fiind tot întunecată, însă dacă poţi să duci la bun sfîrşit trei treburi ce îţi voi spune să faci.“

„Ce am de făcut, înaltă stăpînă ?“ întrebă Cristina cu glasul ei blînd.

„Iată ce : să mergi la poiana din mijlocul pădurii, acolo unde zînele se strîng în toate nopţile. O nenorocire groaznică îmi ameninţă casa şi familia, şi numai regina zînelor ştie şi poate să o îndepărteze. Să-mi aduci aicea pe regină, ca să o pot întreba. Aceasta e cea dintîi treabă ce îţi cer să-mi faci."

Cristina zîmbi şi zise : „Să aşteptăm cînd o fi noapte cu lună plină şi atunci am să-ţi aduc pe regina zînelor."

Sosi şi noaptea aceea şi Cristina se duse la poiana din mijlocul pădurii, o poiană ce îi era bine cunoscută şi care era toată acoperită de tot felul de flori frumoase. Din roua ce cădea pe florile acestea, zînele îşi pregăteau vinul lor. Dealtfel, zînele o cunoşteau pe Cristina şi ţineau mult la dînsa.

Cînd sosi în poiană, Cristina nu găsi acolo decît pe Puc, pe piticul Puc, bătrîn de cînd lumea. „Ce faci aicea, moşule, şi unde e regina zînelor ?" îl întrebă ea.

„Cristino dragă, nu ştiu unde e regina, iar eu gust vinul nostru, ca să văd dacă e nimerit, ori ba. Uite aşa !" Şi Puc îşi duse la gură potirul unei flori şi dete pe gît toată roua dintr-însul. Apoi făcu la fel cu altă floare, şi cu alta, şi cu alta, pînă ce se ameţi de-a binelea.

Puc se porni atunci să cînte, să joace şi să se tăvălească printre flori. Cristina, văzînd că nu e nimic de făcut cu dînsul, nu-l mai întrebă ceva, ci stătu să aştepte sosirea zînelor.

Cînd bătu miezul nopţii, veniră şi zînele, frumoase şi zvelte, cum nu se poate spune în cuvinte, şi umplură poiana cu veselia şi zburdălnicia lor. Fiecare potir de floare deveni acum un pahar, fiecare frunză o măsuţă în jurul

căreia zînele mîncau şi benchetuiau, iar fiecare foaie de trestie, o sabie cu care se luptau între ele, pentru a cîştiga mingea de aur ce le-o făuriseră piticii. Alte zîne cîntau şi jucau, pe cînd altele ţeseau o pînză fină, din fire aurite de păianjen.

Cristina, însă, se duse la locul unde şedea regina zînelor şi-i zise cu glas rugător : „Fii aşa de bună şi vino cu mine la palatul împărătesc, fiindcă o nenorocire mare ameninţă casa şi familia feciorului de împărat."

Regina zînelor se gîndi un răstimp şi apoi zise : „Da, viu, fiindcă mă rogi tu ; să ştii însă că nu e tocmai pricepută cine te-a trimis să mă chemi."

Merseră amîndouă într-o trăsură de muşchi de pe arbori, trasă de şase păuni.

Iar la palat, Cristina auzi cum regina zînelor îi spune împărătesei bătrîne : „Dragă soră, cauţi în depărtare ceea ce ai acasă la tine." Altceva nu-i mai spuse, ci se întoarse din nou la poiana din pădure.

În dimineaţa următoare, împărăteasa chemă din nou pe Cristina şi-i zise : „Ai adus aicea pe regina zînelor, aşa că ai isprăvit cu bine cea dintîi treabă. Ţineam să ştiu unde este un giuvaer, pe care ea îl dăruise odată soţului meu, împăratul, şi de care giuvaer atîrnă fericirea casei şi familiei mele. Soţul meu a murit cîteva zile după ce îl pierduse, aşa că nimeni nu ştie unde este. E un giuvaier galben şi strălucitor ca soarele şi are într-însul multe puteri ascunse. Regina zînelor mi-a spus în cuvinte puţin lămuritoare că ar fi aici, în casă. Am dat poruncă să fie căutat peste tot, dar n-a fost chip să fie găsit. Acum să-l găseşti tu, ca să văd dacă poţi aduce fericire în palatul

meu. Aceasta e a doua treabă ce trebuie să duci la bun sfîrşit."

Cristina zîmbi, aşa ca şi cum s-ar deschide o roză tînără. Scoase din buzunar o piatră frumoasă şi aurită şi întrebă : „Nu cumva e acesta giuvaerul ce căutaţi ?"

„Da, acesta e ! strigă împărăteasa, dar unde l-ai găsit ?"

„L-am găsit într-un cuib de coţofană, cînd izbucnise furtuna şi mă dusesem să-i scap de la moarte pe bieţii puişori".

Împărăteasa cercetă giuvaerul cu băgare de seamă şi văzu că se făcuse mai frumos decît era mai înainte. Înţelese că giuvaerul a fost în mîini bune.

De aceea îi zise Cristinei cu blîndeţe : „Păstrează-l tu, pînă ţi-l cer ; în mîinile tale e bine păstrat şi vei avea nevoie de el."

După cîteva zile, împărăteasa chemă din nou pe Cristina şi-i zise : „Îţi mai rămîne de făcut a treia şi cea din urmă treabă. Mîine soseşte aicea domniţa din «Insula verde», adică domniţa care este logodnica fiului meu. Peste cinci ani se va face căsătoria lor. Tu nu poţi sta aicea şi n-ai voie să vezi pe fiul meu decît dacă primeşti să fii servitoarea logodnicei lui."

La cuvintele acestea, bietei Cristina cît p-aci să-i plesnească inima şi să-i sară din piept. Îşi strînse însă tot curajul şi zise cu glas stins : „Da, înaltă stăpînă, voi face cum îmi porunciţi !"

Ziua următoare sosi şi domniţa din Insula verde. Era frumoasă ca soarele ce răsare şi feciorul de împărat ţinea mult la dînsa, toată ziua plimbîndu-se împreună în gră-

dină. Multă vreme Cristina servi ca slujnică supusă şi ascultătoare, fără să se plîngă şi fără să murmure.

Însă cînd trecu anul şi se apropie ziua de nuntă, se făcuse la faţă albă ca varul, de credeai că se înfăşurase într-un linţoliu de moarte, şi ochii îi erau tulburi ca o zi mohorîtă şi ploioasă. Iar în ajunul zilei de nuntă se furişă de la palat şi se duse să plîngă la mormîntul părinţilor ei. Florile de pe mormînt erau scăldate în lacrimile ei, dar cu cît plîngea, cu atît se simţea mai uşurată la inimă.

Se despărţi de morminte cu liniştea în suflet şi intră în coliba părintească, unde se culcă şi dormi.

În somn i se păru că aude o muzică şi muzica se apropia din ce în ce de dînsa şi pe urmă i se păru că doi ochi mari şi strălucitori s-au aplecat asupra ei privind-o. Cristina deschise ochii şi văzu stînd în picioare lîngă ea pe feciorul de împărat, care o cuprinse în braţe. Veni şi împărăteasa mamă şi-i zise : „Ai dus la bun sfîrşit cele trei încercări la care te-am supus. Am văzut că eşti vrednică, prin harurile cu care eşti înzestrată, aşa că tu eşti logodnica fiului meu şi vom face chiar astăzi nunta."

Împărăteasa îi puse apoi în deget un inel de aur, iar pe cap o cunună tot de aur.

Veni şi sora fiului de împărat, fiindcă domniţa din „Insula verde" nu era decît sora lui, iar nicidecum logodnică, o îmbrăţişă pe Cristina şi-i zise : „Să mă înveţi şi pe mine să fiu tot aşa de bună, cum eşti tu."

Feciorul de împărat o luă apoi de mînă şi o duse la palat, unde se făcu o nuntă aşa cum se fac nunţile împăraţilor din poveşti. Păcat că n-am fost şi eu acolo, că v-aş fi adus la fiecare cîte un dar frumos.

CÎNTĂREȚUL DIN FUNDUL RINULUI

(Poveste germană)

TREI FRAȚI, tustrei flăcăi, stăteau odată la o cîrciumă dintr-un oraș de pe Valea Rinului. Plecaseră încă de mici de acasă, așa că se întîlneau acum, după o despărțire de mulți ani de zile. Fiecare dintr-înșii învățase cîte o meserie. Cel mai mare se făcuse marinar, mijlociul învățase să lucreze viile, iar cel mai tînăr se făcuse cîntăreț. Cînta din lăută și cînta din gură, fiindcă avea o voce foarte frumoasă. Mergea pe la nunți și pe la alte petreceri și cîștiga bani îndeajuns.

Acum, stăteau tustrei la cîrciumă, bînd vinul atît de gustos din Valea Rinului. Vorbind de una, de alta, aduseră vorba și despre viitorul lor. „E vremea, zise fratele mai mare, să ne căsătorim." „Da, îi întări vorba fratele mijlociu, să ne căsătorim și să ne întemeiem cîte o gospodărie, fiindcă ajunge traiul de hoinar ce-am dus pînă acum. Dar unde am putea găsi fete, care să țină la noi, să fie frumoase și totodată gospodine harnice ?" „Am auzit, zise la rîndu-i fratele cel mai mic, că grădinarul din orașul Sfîntul Goar, care nu este departe de aici, are o fată — Roza pe nume — fără seamăn de frumoasă și una din fetele cele mai cuminți din oraș. Am de gînd să merg la Sfîntul Goar și să caut a cîștiga inima și mîna

acestei fete." „Mergem și noi cu tine, îi răspunseră ceilalți doi frați, fiindcă ajunge cît am trăit despărțiți."

Și așa, cei trei frați merseră la Sfîntul Goar. Aci, fratele mai mare ajunse căpitanul unei corăbii de pescuit, al doilea găsi de lucru la stăpînul unor vii, care erau în apropierea orașului, pe cînd fratele mai mic, cîntărețul din lăută și din gură, nu avu nevoie să se bage la stăpîn. Cîntînd frumos și fiind, pe deasupra, băiat chipeș, era chemat peste tot la nunți, petreceri și răsplătit cu dărnicie.

Acest frate avu însă grijă să cunoască pe grădinarul, tatăl frumoasei Roza, și izbuti să fie găzduit la casa lui. Așa avu el prilejul să vadă pe Roza în toate zilele și, pe măsură ce o vedea, găsea că este tot mai frumoasă. Ajunsese să-i fie așa de dragă, încît îi făcea cîntece, în care o lăuda și preamărea. El potrivea arii, apoi le cînta pe oriunde mergea. De la el a învățat să le cînte toată lumea, așa că în tot orașul Sfîntul Goar, și în orașele și satele din împrejurimi nu se auzeau alte cîntece, decît cele făcute de lăutar spre lauda și preamărirea Rozei, fiica grădinarului.

Dar și ceilalți doi frați vedeau destul de des pe Roza și, tot văzînd-o, le căzu și lor cu drag. Fiecare din ei trei se hrănea cu nădejdea că el va fi cel ales, aceasta cu atît mai mult, cu cît Roza nu arăta prin purtarea ei că ține la unul mai mult decît la ceilalți doi.

Adevărul este că singurul care îi plăcuse era cîntărețul, numai că păstra aceasta ca un secret adînc.

La rîndul său, cîntărețul n-avea curajul să-i spună ce simte pentru dînsa sau să o ceară în căsătorie de la tatăl

ei. „Cum să mă ia pe mine, un biet cîntăreţ sărac şi fără căpătîi ?“ îşi zicea el.

Aşa au trecut mai multe luni, cînd, într-o zi, fratele mai mare zise celorlalţi doi fraţi : „Frumoasa Roza ne e la tustrei deopotrivă de dragă. De aceea, eu unul zic să mergem diseară la cîrciuma de la ţărmul Rinului şi acolo să aruncăm zarurile şi să lăsăm să hotărască norocul. Căruia din noi îi va ieşi numărul cel bun, acela să meargă şi să ceară pe Roza în căsătorie.“

Al doilea frate se învoi numaidecît, numai cîntăreţului i-a fost greu să consimtă. Totuşi n-avu nici el încotro.

Aşadar, au mers tustrei seara la cîrciuma de la ţărmul Rinului şi după ce au mîncat şi au băut, au cerut cîrciumarului o pereche de zaruri. Le luă fratele mai mare, să le arunce el întîi, dar mai înainte de a le arunca, zise cu glas tare : „Ajută-mi, Dumnezeule, să cîştig eu pe frumoasa Roza !“

S-a întîmplat însă ca tocmai atunci Roza să vie la cîrciumă, fiind trimisă de tatăl ei să cumpere o cană de vin, aşa că auzi ceea ce spusese fratele marinarului. Însă, s-a mai întîmplat ca zarurile să cadă în apa Rinului, deoarece marinarul le aruncase cu prea multă putere.

Atunci Roza, apropiindu-se de cei trei fraţi, le zise cu glas supărat : „Eu nu sînt o fată pe care să o cîştigaţi voi la jocul de zaruri !“ Dar în acelaşi timp, întinse mîna şi se aplecă să scoată zarurile din apă. Şi iată că a fost apucată de o mînă albă, care a ieşit din Rin, şi tîrîtă în fundul Rinului.

Cei trei fraţi au rămas încremeniţi de groază. După ce şi-au mai venit în fire, se porniră să plîngă şi să se

vaite, fiind încredinţaţi că Roza se înecase. Însă Roza nu s-a înecat, ci fusese dusă vie şi teafără la palatul în care locuia tatăl Rinului, părintele şi zeul măreţului fluviu. Tata Rinului a primit-o, stînd în scaunul său făcut din mărgeanul şi sideful cel mai frumos şi avînd lîngă dînsul pe soţia sa.

Tata Rinului zise Rozei, vorbindu-i cu blîndeţe : „Au pătruns pînă la mine cîntecele în care se laudă frumuseţea ta, şi de aceea am dorit să te văd şi să te cunosc. Da, eşti frumoasă, eşti mai frumoasă decît toate nimfele şi sirenele din împărăţia mea. Însă te rog să nu te mai întorci pe pămînt, ci să stai aici toată viaţa. Aici vei fi veşnic tînără, vei avea cincizeci de nimfe şi sirene, care să te servească, şi vei fi împodobită cu perlele cele mai frumoase. Uită deci pe toţi cei de pe pămînt şi trăieşte aici ca o fiică iubită a mea."

Parcă aceste cuvinte ar fi fost cuvinte de vrajă, că, din clipa aceea, Roza uită pe tatăl său, uită pe chipeşul cîntăreţ, pentru care îi bătea inima şi uită toate amintirile din viaţa sa de pînă atunci. Începu să se simtă la palatul din fundul Rinului mai bine decît se simţise vreodată acasă la dînsa.

Însă n-au uitat-o cei trei fraţi. Aşa, marinarul — ştim că acesta era fratele cel mare — zise, încleştînd pumnii de mînie : „Am să mă răzbun pe Tata Rinului ! Am să merg să-i bat apa cu drugi de fier şi n-am să mă las pînă ce nu ne dă înapoi pe Roza, pentru că sînt sigur că el a răpit-o." Şi făcu aşa precum zise ; însă abia ajunse la mijlocul Rinului, că se stîrni din senin o furtună groaznică. Furtuna răsturnă corabia cu fundul în sus, iar nenorocitul marinar se prăvăli în apă şi pieri în valuri.

Totuşi, nici al doilea frate nu se lăsă de gîndul de răzbunare. „Eu, zise el, am să arunc în Rin un butoi cu vinul cel mai tare. Tata Rinului va bea acest vin, se va îmbăta, aşa că Roza va putea să fugă şi să vie înapoi.“ Făcu el aşa cum hotărîse. Merse cu o barcă pînă la mijlocul Rinului, dar cînd vru să arunce butoiul, barca se răsturnă, iar el pieri în valuri ca şi fratele său.

Al treilea frate zise : „Eu nu pot face altceva decît să-mi cînt durerea.“ Merse deci la marginea Rinului şi, însoţindu-se din lăută, începu să cînte cîntecele cele mai triste.

Şi iată că i se păru că vede pe Roza stînd în apă. „Mai bine mor lîngă dînsa decît să trăiesc fără dînsa“, îşi zise el şi fără să stea o clipă pe gînduri, se aruncă în apa Rinului.

Dar ce-i asta ? În loc să se înece, se pomeni viu şi teafăr lîngă scaunul împărătesc al tatălui Rinului, unde văzu şi pe cei doi fraţi ai săi, care erau în viaţă. Ba mai văzu pe Roza, numai că Roza nici nu-şi arunca asupra lui vreo privire şi nici nu răspundea la întrebări. Arăta ca şi cum nu l-ar fi văzut niciodată.

Atunci tatăl Rinului vorbi, precum urmează : „Voi doi fraţi, mai mari, aţi fost nişte nebuni, cînd v-aţi închipuit că m-aţi putea birui pe mine. Aflaţi însă şi află şi tu, cîntăreţule, că Roza nu mai vrea să ştie de voi, fiindcă v-a uitat cu desăvîrşire. Totuşi va fi a aceluia dintre voi, care va putea să o dezlege de vraja ce o stăpîneşte.“

Cei doi fraţi mai mari nu se încumetau la aşa ceva, ci se rugară să fie trimişi înapoi pe pămînt. Tatăl Rinului

le îndeplini rugămintea. Însă cîntăreţul zise : „Eu voi îndrăzni să o dezleg de vrajă !“

Şi unde începu să cînte din gură şi din lăută nişte cîntece aşa de înduioşătoare, că Roza nu mai putu răbda, ci se repezi la el, strigînd : „O, da, te recunosc ! Tu eşti alesul inimii mele !“

Din minunaţii ei ochi, lacrimile s-au pornit să-i curgă în şiroaie. Dar vrăjite de frumuseţea cîntecelor, s-au pornit să plîngă şi nimfele şi sirenele.

...Însă ce a văzu tatăl Rinului ? A văzut că toate lacrimile ce cădeau în fundul apei, pe cînd cînta cîntăreţul, se prefăceau în mărgăritare strălucitoare. Văzînd această minune, zise cîntăreţului :

„Nu vă mai dau drumul, nici Rozei, nici ţie. Vă cunun şi vă ţin la mine pentru totdeauna. Vei cînta în toate zilele cîntece, tot aşa de triste şi înduioşătoare şi vei face să plîngă Roza, şi nimfele, şi sirenele. Mi-au plăcut mărgăritarele făcute din lacrimi, aşa că doresc să am cît mai multe.“

Povestea mai spune că pînă şi în ziua de azi cîntăreţul cîntă la palatul din fundul Rinului.

ORAŞUL ÎMPIETRIT

(Poveste germană)

UN NOBIL BĂTRÎN şi bogat avea doi fii, care se numeau Friţ şi Peter. Însă Friţ îi era mult mai drag, aşa că lui Friţ îi dete castelul şi cea mai mare parte din avere. În chipul acesta, Friţ a izbutit să ia în căsătorie pe frumoasa Burgunda, la care ţinea aşa de mult, şi o aduse la castel.

Dar Friţ era un om cu suflet rău şi gînduri necurate. Încă din cele dintîi luni după căsătorie se tot frămînta să găsească un mijloc pentru a se scăpa de tatăl său şi de fratele său Peter. După multă gîndire, se hotărî să înceapă cu tatăl său. Şi aşa, într-o noapte, după ce trecuse de miezul nopţii, urcă pe furiş treptele care duceau la odăiţa din turla cea mai înaltă a castelului. În odăiţa aceasta tatăl său închisese de mult un servitor care i se arătase necredincios.

Friţ stătu puţin de vorbă cu acest servitor, după aceea amîndoi coborîră treptele şi, umblînd în vîrful picioarelor, intrară în încăperea în care dormea tatăl lui Friţ, îi puseră un căluş în gură, apoi, luîndu-l pe umeri, îl duseră şi-l închiseră în odăiţa din vîrful turlei. După această ispravă aşa de groaznică, Friţ dete servitorului

o pungă cu galbeni, cerîndu-i în schimb să plece în altă parte.

A doua zi s-a răspîndit vestea că bătrînul nobil pierise fără urmă. În fățărnicia sa, Friț se căznea să facă pe amărîtul și îndureratul, pe cînd adevărul era că fiul era vesel și mulțumit. Durerea lui Peter era însă sinceră. Cu toate că tatăl său nu se purtase drept cu dînsul, Peter avea pentru el toată dragostea și toată cinstea. Nici nu-i trecea prin gînd să bănuiască pe Friț, ci își închipuia că tatăl său fusese răpit de niscaiva dușmani, care îl duseseră cine știe în ce ascunzătoare îndepărtată.

„Chiar dacă ar fi să merg pînă la capătul pămîntului și tot nu mă las, pînă nu-l găsesc pe iubitul meu tată." Așa își zise Peter și cu această hotărîre plecă într-o dimineață în lumea largă. Șase ani de zile merse el în șir, căutînd pe tatăl său în multe țări și orașe, dar — știm din ce pricină — n-a fost chip să dea de urmele lui.

Și iată că într-o dimineață în zori, ajunse la un munte foarte înalt, al cărui creștet era încununat cu lumina soarelui, care abia atunci răsărise. „Ce frumoasă trebuie să fie lumea privită de acolo de sus!" zise Peter, care, după multă caznă și trudă, ajunse în vîrful muntelui. Îi pieri însă toată bucuria, cînd văzu că se lasă un nor des și că o mare de ceață se așterne între el și toată întinderea de pămînt din jurul muntelui.

Dar, pe cînd, supărat și obosit, privea fără rost în norul cel des și în ceața groasă, rămase ca înlemnit de mirare, cînd văzu că în văzduh se înalță și plutește un oraș de o nespusă frumusețe, un oraș cu palate mărețe, cu grădini întinse și cu un număr mare de case.

Însă lui Peter i-a fost dat să vadă ceva şi mai ciudat, şi mai vrednic de uimire. Văzu anume că din palatul cel mare a ieşit o ceată de fete tinere, care de care mai frumoase şi îmbrăcate în rochii de mătase tivite cu fire de aur şi argint.

Însă una din fete întrecea cu mult pe celelalte în frumuseţe şi strălucire. Pe cap purta o coroană făcută din mărgăritari şi diamante, care străluceau mai puternic decît soarele. După coroană şi înfăţişare, se vedea că această fecioară trebuie să fie prinţesă. Dealtfel, toate celelalte fete se plecau înaintea ei şi o salutau cu tot respectul.

Peter nu-şi mai lua ochii de la această fecioară, a cărei frumuseţe îl fermecase. Din pricina ei nu văzuse cum celelalte fete merseră la un lac înconjurat cu verdeaţă înaltă, cum intrară în lac şi se scăldară, în rîsete şi chiote de veselie. El nu vedea decît pe frumoasa fecioară, care stătea la marginea lacului, năpădită de gînduri triste. Împins de dragoste şi milă, şi fără să-şi dea seama că are înaintea sa făpturi aeriene, întinse braţele spre dînsa şi strigă : „Rogu-te, frumoasă fecioară, spune-mi de ce eşti aşa de amărîtă şi jur că sînt gata să-mi dau viaţa ca să-ţi vin în ajutor !“

Fecioara întoarse îngrozită capul şi după ce aruncă o privire asupra lui Peter, ridică braţele spre cer şi dînd un strigăt asemeni unui dangăt de clopot, fugi plutind prin văzduh. În aceeaşi clipă pieriră şi norul, şi ceaţa, şi oraşul cu toate palatele şi celelalte clădiri, precum pieriră şi fetele, care însoţeau pe fecioara cea frumoasă, şi toţi ceilalţi locuitori.

Zăpăcit și uluit, Peter sări în sus și întinse brațele, ca și cum ar fi vrut să apuce pe frumoasa fecioară, dar n-apucă decît vînt. Totuși, nu se lăsă. După ce mai privi țintă locul de unde răsărise orașul minunat, merse într-acolo, vrînd să-l cerceteze mai de aproape. Aici nimeri într-o grămadă de stînci de marmură, fiecare mai înaltă și mai lată decît un castel din cele mai mari.

Însă Peter văzu că în mijlocul grămezii de stînci se ridica o stîncă, depășind pe celelalte în înălțime și lățime. Peter se cățără pe această stîncă și începu s-o mîngîie cu mîna. Acum, să vedeți minune : stînca se despărți în două și se ivi o deschizătură ce ducea înlăuntrul ei. Împins de curiozitate, Peter intră în această deschizătură, dar în aceeași clipă stînca se închise din nou. Așadar, Peter rămase înlăuntrul stîncii și în întunericul cel mai adînc.

Aproape nebun de spaimă, începu să bată cu pumnii în stîncă. Și iată că la a treia lovitură cu pumnii, se deschise pe neașteptate o ușă, pe care Peter intră, fără să-și dea seama de ceea ce face. Se pomeni într-o curte rece ca gheața, așternută cu plăci de marmură. Dar ceea ce văzu acolo era așa de ciudat, că îi pieri teama și se trezi într-însul dorința de a afla pe ce lume se găsește.

Era acolo o mulțime mare de oameni îmbrăcați după portul de acum cîteva sute de ani în urmă și în tot felul de poziții, ca și cum ar fi fost prefăcuți în stane de piatră tocmai cînd își vedeau de treburi.

Așa, într-un loc erau mai mulți tineri și tinere, care erau gata să pornească la vînătoare. Vedeai tineri, care se săltaseră în șeile cailor, alții care tocmai atunci puneau picioarele în scări, alții care ajutau doamnelor și

domnişoarelor să încalece. Mai vedeai cum şeful grăjdarilor trăgea de urechi pe un argat tînăr, fiindcă, pesemne, nu îngrijise cum trebuie vreun cal. Însă toţi, şi toate, oamenii şi caii, erau împietriţi. Pînă şi vrăbiile, care se lăsaseră în curte, ca să ciugulească boabele de ovăz ce cădeau de la cai, erau împietrite.

Peter privea năuc la toate chipurile de piatră ce-l înconjurau. Vrînd să scape de această priveliştе aşa de tristă, îşi luă inima-n dinţi şi ieşi din curte, ca să nimerească la o poartă, înaintea căreia stătea în picioare un portar gras, care era gata să-i zică : „Stai !“ Dar şi portarul era prefăcut în stană de piatră.

Peter intră pe poartă şi începu să urce treptele unei scări de marmură. Aşa ajunse el sus la un şir lung de săli măreţe, însă a căror mobilă, ca şi păsările, florile şi covoarele, era de piatră rece ca gheaţa. Dar ceea ce l-a înduioşat şi l-a durut pînă în adîncul inimii a fost priveliştea ce înfăţişa un grup nemişcat de pietre, grup alcătuit din încîntătoarele fecioare, pe care le văzuse dimineaţa mergînd pe norul din vîrful muntelui. În mijlocul lor şi şezînd într-un tron de aur şi cu coroană pe cap era frumoasa fecioară, despre care şi el îşi închipuise că este o prinţesă.

Şi ce tristă şi amărîtă arăta această prinţesă ! Cuprins de milă, dar mai mult de o dragoste năpraznică, Peter căzu în genunchi înaintea ei, îi îmbrăţişă picioarele şi strigă : „Frumoasa frumoaselor, în numele dragostei ce-ţi port, trezeşte-te !“

Abia spuse aceste vorbe, că de-a lungul sălilor, în curte şi de jur împrejur, răsună dintr-o dată un strigăt de bucurie, ca din mii şi mii de glasuri omeneşti ; soarele îşi

vărsă lumina, iar tot ce fusese rece şi împietrit se trezi, plin de viaţă.

Într-o clipă, totul se schimbă. Din grămada fără număr de stînci de marmură răsări un oraş, dezlegat de vraja în care stătuse mai multe sute de ani. Înviară oamenii, caii, păsările, grădinile se umplură cu flori, livezile, cu verdeaţă, se ridicară iarăşi bisericile, palatele şi casele.

Peter se freca la ochi, crezînd că visează. Însă frumoasa prinţesă îi întinse mîna ei albă şi fină şi-l lăudă cu glas tare, că a scăpat-o pe dînsa şi a scăpat întregul ei popor de vrajă.

Apoi îi povesti cum un vrăjitor rău, ca să-şi răzbune că n-a vrut să se mărite cu el, o prefăcuse pe ea şi toată împărăţia ei într-o grămadă de stînci de marmură şi numai din cînd în cînd, în zorii zilei, îi dădea ei şi supuşilor ei viaţă, însă numai pentru cîteva clipe, pentru ca în felul acesta să simtă şi mai dureros chinul vrăjii. I-a mai spus, cum stătea scris, că nu putea fi dezlegată de vrajă decît de un tînăr curat la inimă şi care din dragoste pentru dînsa ar fi pătruns în castelul vrăjit.

Urmarea se înţelege uşor : Peter s-a căsătorit cu prinţesa, care, pe lîngă bogăţie, era şi una din cele mai frumoase prinţese de pe pămînt. Însă nici în traiul fericit ce ducea nu uitase de tatăl său. Şi aşa, într-una din zile, merseră într-o trăsură de aur cu prinţesa la castelul fratelui său. Dar care nu i-a fost mirarea cînd, a găsit pe fratele său Friţ sărac lipit şi muncind ca argat la curtea castelului pe care îl vînduse. Totuşi Peter a căpătat de la noul stăpîn voie de a vizita castelul cu prinţesa. S-au

suit amîndoi și în odăița din vîrful turnului, odăiță în care, precum știa și Peter, fusese închis servitorul cel rău. Iar, precum știm noi, în această odăiță a găsit, în loc de servitor, pe tatăl său, care fusese închis de Friț.

Cînd a aflat Peter de purtarea așa de ticăloasă a fratelui său, Friț, n-a mai vrut să știe de el, și l-a lăsat să-și sfîrșească zilele în sărăcie și mizerie. Pe tatăl său însă l-a luat la dînsul și l-a ținut în mare cinste, pînă la sfîrșitul vieții.

DARUL ZÎNEI

(Poveste germană)

LA MARGINEA UNUI ORAȘ, într-o mahala nu departe de un rîu, era o căsuță ; un sărman pescar locuia acolo cu fetița și nevastă-sa. Lotta, căci așa se numea fetița, de vreo zece ani, trebuia să dea o mînă de ajutor părinților. Ea ajuta pe tatăl său ca să-și cîrpească plasa și mergea adesea cu mama sa în oraș, ca să vîndă peștele pe care-l prindea tatăl ei. Lotta făcea toate acestea însă cu foarte mare neplăcere. Cu drag cutreiera doar străzile orașului, fără să facă nimic. Se oprea peste tot, ca să se minuneze de lucrurile așezate în vitrine. Iar mamă-sa rămînea necontenit la locul ei ca să vîndă, sau dacă părăsea dugheana, se ducea să cumpere cîte ceva cu puținii bani ce-i putea cîștiga.

Dar într-o zi, Lotta văzu pe prințesa castelului din apropiere trecînd într-o minunată și sclipitoare caleașcă de aur. De atunci copila fără minte chinuia necontenit pe mamă-sa, căci ea vroia să aibă un veșmînt asemănător cu acel al prințesei. Așa făcea toată ziua și chiar seara cînd se culca în pătucul ei.

După ce-și spunea rugăciunea, striga printre lacrimi : „Vreau să am o haină de mătase, cum poartă prințesa !“ Numai ca să-și liniștească copila, mama îi răspundea fără

să se gîndească : „Dacă vei fi totdeauna cuminte şi silitoare, cînd vei ajunge mare şi vei avea mai multă minte, atunci vei avea o haină de mătase". Abia atunci Lotta adormea.

Cînd ceilalţi copii vorbeau despre Crăciun şi despre darurile ce trebuiau să le primească, atunci Lotta spunea plină de mîndrie : „Mie trebuie să-mi aducă o haină strălucitoare de mătase". Pentru că Lotta de acum încolo nu mai vorbea de altceva, toţi copiii au luat-o în rîs, căci şi ei doreau haine frumoase, dar niciodată nu s-au gîndit la veşminte de mătase. Lotta se gîndea mereu dacă în curînd are să fie destul de mare ca să primească haina, dar ca să fie silitoare şi ca să înveţe ceva, nu se gîndea deloc.

Cînd Lotta a împlinit cincisprezece ani, s-a gîndit că trebuie să primească în dar de la mamă-sa mult promisa haină. Dar aceasta îi spuse pe faţă că nu se potriveşte cu ea o haină atît de minunată şi de asemenea că ea este prea săracă pentru ca să i-o poată cumpăra. Atît de mîhnită fu Lotta, că ieşi din casă şi merse afară pe cîmp unde creşteau holdele cele verzi. Merse mai departe, pînă în pădure şi apoi mai departe, fără să ia aminte de drum. Deodată în faţa ei se ivi un desiş de brazi, care îi închidea drumul. Se aşeză pe o piatră şi suspinînd, zise :

„O, dacă totuşi ar apare o zînă, dorinţele inimii mele ar putea fi împlinite." Abia spusese aceste cuvinte, că desişul se despărţi şi apăru o făptură înaltă şi plină de lumină. Era îmbrăcată într-o rochie de mătase care strălucea în toate culorile curcubeului. Da, această rochie era şi mai frumoasă decît rochia prinţesei. Cînd Lotta zări pe frumoasa femeie, se sculă cu grabă şi o salută respectuos ; dar tînăra femeie o privi mînioasă şi-i zise : „Eu

sînt zîna Florida şi trebuie să te pedepsesc pentru îndrăzneala ta, căci tu ai cutezat să pătrunzi în împărăţia mea, fără să-mi ceri voie. Să spui numai un cuvînt şi îndată te prefac într-o bufniţă sau într-un liliac. Dar de data asta va trebui să te iert, căci astăzi este ziua de naştere a singurei mele fiice şi de aceea îţi voi arăta milă şi îndurare. Vreau chiar să-ţi îndeplinesc o dorinţă, dacă ai cumva vreuna."

„Dacă eşti într-adevăr o zînă, răspunse Lotta, atunci eşti bogată şi puternică. De aceea, dă-mi, te rog, o rochie ca a ta."

„Eşti fără minte, îi zise zîna, hai, cere altceva, o asemenea haină nu-i de tine."

Însă Lotta nu ascultă sfatul bun al zînei, ci se gîndi numai că, în sfîrşit, va putea primi preţioasa haină de atîta timp dorită şi prin care va putea să trezească invidia şi mirarea prietenelor sale. Şi nu se lăsă pînă ce zîna nu-i dete o strălucitoare rochie de mătase.

„Însă un lucru te leagă de această rochie, îi aminti zîna. Cînd o vei îmbrăca, nu trebuie să te priveşti niciodată în oglindă căci de vei face astfel, vrăjitorul cel rău al ţinutului capătă putere asupra ta şi te preface îndată într-o dihanie groaznică. Bagă de seamă!

Zîna pieri, iar Lotta înfăşură cu grijă preţiosul dar. Era peste măsură de fericită, dar ea nu luase aminte că rătăcise jumătate din noapte prin pădure, mai înainte de a găsi o ieşire din aceste locuri sălbatice.

Înfometată şi sleită de puteri ajunse tîrziu la căsuţa părinţilor ei. A doua zi arătă prietenelor, tatălui şi mamei darul zînei. Era într-adevăr o minunăţie orbitoare, cînd Lotta desfăşură rochia şi razele soarelui se jucară

într-însa. Fericirea strălucea în ochii Lottei, dar mamă-sa nu se bucura deloc, căci auzise felul cum copila era legată de haină, şi-i dădea adesea sfatul să înapoieze zînei darul periculos. Dar Lotta nici nu vroia să audă de aşa ceva ; totuşi promise mamei sale că nu se va uita niciodată în oglindă. Acest lucru, desigur, nu-i făcea plăcere, însă cînd seara mergea în cămăruţa ei şi privea pe fereastră luna, atunci aşternea veşmîntul zînei. Lotta se bucura mult cînd vedea cum mătasea străluceşte, de îndată ce razele lunii cădeau pe ea. Dar puţin cîte puţin, Lotta s-a plictisit ţinînd strălucitoarea haină numai în casă. Şi astfel gîndi ea : „Dacă nu pot să mă privesc, totuşi alţii pot să mă admire. Părinţii, desigur, n-au să fie împotrivă, dar e mai bine să aştept pînă cînd voi fi odată singură acasă."

Prilejul îl găsi curînd.

Tatăl şi mama s-au dus într-o după-amiază în vizită la o familie. Lotta abia se văzu singură, că se îmbrăcă cu haina zînei şi începu să se plimbe prin faţa casei încoace şi încolo. O pasăre, care zbura pe acolo, ciripi : „O, ce frumoasă, ce frumoasă !" Gîndăceii şi micile albine, bîzîind, şopteau : „Da, este o minune, o adevărată minune !"

Iar un băieţel, care alerga pe acolo, puse mîna la ochi, ca soarele să nu-i împiedice vederea şi rămase mult timp în loc, admirînd veşmîntul copilei. Lotta auzise şi văzuse cum toţi rămăseseră uimiţi : „Aşadar, sînt atît de frumoasă, zise ea, şi totuşi nu pot să mă privesc măcar o dată, asta e tare păcat ! Însă zîna m-a oprit numai să mă uit în oglindă, aceasta, desigur, nu o voi face niciodată, dar mă voi duce pînă la rîu, care îmi va arăta atît de bine chipul meu, ca şi oglinda.

La malul apei crescuse o salcie bătrînă, în care acum se așează o bufniță mare, cu penele zburlite. La început, Lotta se sperie, însă se gîndi că bufnița nu vede noaptea, și deci acum nu o poate vedea. Se aplecă peste apă, ca să-și admire strălucitoarea-i înfățișare. Plină de fericire, bătu din palme, dar îndată veni și bufnița zburînd și atinse cu aripile-i deschise, mari, fruntea și capul Lottei. Ea nu se mai putu ține pe picioare și căzu la pămînt.

În timpul acesta, mamă-sa se întorsese acasă, căutase pe Lotta, însă nu o găsise nicăieri. Cînd ieși afară din casă, o văzu la rîu, alergă cît putu de repede, ca să o scape ; dar din Lotta nu mai era nimic de văzut, căci fusese prefăcută într-o libelulă ce zbura tristă împrejurul mamei sale, care nu știa că aceasta este Lotta sa.

DIAMANTUL DOMNIȚEI

UN ÎMPĂRAT VROIA ca singura lui domniță să se mărite după fiul unui împărat vecin, însă domnița se îndrăgostise de fiul unui sfetnic de la curte și spusese că mai bine moare, decît să nu ia pe tînărul care îi era așa de drag și care era atît de bun, viteaz și chipeș. Împăratul era supărat foc din pricina aceasta și avea de gînd să arunce în temniță pe fiul sfetnicului, iar pe domniță să o ție închisă în turla palatului, pînă ce se va hotărî să facă așa cum îi cerea el.

Ca să scape de această primejdie, cei doi tineri se înțeleseră să fugă pe ascuns de la palat și să meargă în altă împărăție. Așa și făcură.

Tînărul, care era foarte bogat, luă cu el bani mulți, iar domnița își luă giuvaericalele. Călăriră pe doi cai sprinteni, porniră în miez de noapte și nu se opriră decît a doua zi la amiezi, cînd domnița începu să se simtă obosită. Locul unde se opriseră era în mijlocul unei păduri mari și dese.

Domnița își puse capul pe genunchii tînărului și închise ochii, fiind cuprinsă de somn. Tînărul, pe cînd se uita la chipul ei și nu se mai sătura de nespusa ei frumu-

seţe, văzu că domniţa poartă la gît, legată cu un lănţişor de aur, o cutiuţă de aur.

Doritor să ştie ce este în cutiuţa aceea, o scoase încetişor de la gîtul domniţei şi o deschise. În cutiuţă era un diamant mare şi care strălucea ca şi soarele. Însă tînărul voia să-l vadă mai bine la lumina soarelui. Pentru a nu trezi pe domniţă, rupse fără să se mişte din loc, muşchi şi iarbă verde, cu care făcu o pernă. Ca să aibă mîinile libere, puse diamantul jos, pe iarbă, iar el apucă binişor capul domniţei, îl potrivi pe perna de muşchi şi iarbă verde.

Însă cînd voi să ia din nou diamantul şi să-l privească la soare, iată că un corb, lăsîndu-se din zbor ca fulgerul, luă diamantul în cioc, apoi zbură într-un stejar din apropiere, unde începu să se joace cu el.

Tînărul sări după corb, alergă după el cît îl ţineau picioarele, dar corbul zbură într-un copac, pînă ce ajunse la un tufiş, unde pieri cu totul.

Bietul tînăr nu mai putea de necaz. Văzînd că nu e chip să ia din nou diamantul, se hotărî să se înapoieze la locul unde lăsase pe domniţă dormind. Dar oricît a umblat şi oricît de mult s-a străduit, nu i-a fost cu putinţă să găsească drumul. Începuse să se lase noaptea, iar nenorocitul de el rătăcea mereu prin pădure.

Şi iată că dintr-un desiş îi ieşi înainte un om, care parcă ar fi răsărit din pămînt. Pe omul acesta tînărul îl întrebă de drumul ce duce la stejarul sub care lăsase pe domniţă. „În pădure, îi răspunse omul, zîmbind cu un zîmbet ce semăna mai degrabă a rînjet, stejarii sînt cu miile şi cu zecile de mii şi sînt la fel cu toţii. De aceea,

nu te osteni în zadar, ci haidem acasă la mine unde n-o să-ţi fie rău."

Neavînd încotro, logodnicul domniţei se duse cu omul acela, care locuia într-o casă ce nu era departe de acolo. Cînd intrară în casă, tînărul văzu în jurul unei mese unsprezece băieţi tineri, cam de aceeaşi vîrstă cu dînsul. Masa era acoperită cu toată bunătăţile, iar tinerii mîncau şi petreceau cu mare veselie.

Stăpînul casei vorbi şi zise : „Acum sînteţi doisprezece, adică atîţia cît trebuie să fiţi. O să staţi aici, pînă ce se împlineşte anul, iar la sfîrşitul anului o să dezlegaţi trei ghicitori. Cine le va dezlega va primi din partea mea o pungă de bani, care nu se va goli niciodată. Însă aceluia care nu va putea să le dezlege, îi voi tăia capul."

Cei unsprezece tineri, gîndindu-se că un an e vreme lungă şi că pînă atunci se pot întîmpla unele lucruri, îi deteră înainte cu ospeţele şi petrecerile. Numai logodnicul domniţei nu petrecea şi aproape că nu se atingea de mîncare. Zi şi noapte se gîndea la domniţă şi se cutremura la gîndul că o lăsase singură în pădure.

Ce s-a întîmplat însă cu domniţa ? Cînd s-a trezit, a dat un ţipăt de groază, văzînd că iubitul ei logodnic nu mai era lîngă dînsa. L-a strigat de nenumărate ori pe nume şi l-a căutat peste tot, dar, precum ştim, n-avea cum să-l găsească.

Însă a rămas încremenită şi a început să fie roasă de bănuieli negre cînd a văzut că nu mai are la gît cutiuţa cu diamantul. Să i-o fi luat şi să fi fugit, părăsind-o pe ea în pădure ? Cu greu îi venea să creadă aşa ceva.

Cu inima frîntă de durere, căută să iasă din acea pădure a nenorocirii. După ce rătăci de multe ori, putu, în

sfîrşit, să iasă. Dar în loc să se întoarcă la părinţii săi, deschise o ospătărie cu banii lăsaţi de logodnicul ei, vînzînd giuvaericalele ce le luase cu dînsa la plecarea de acasă. Pe o tablă de fier, agăţată peste poarta ospătăriei, scrise cu litere mari că dă, fără să ceară un ban, găzduire şi mîncare la toţi drumeţii bolnavi şi nevoiaşi. Făcuse aceasta cu nădejdea că, poate, trece pe acolo şi logodnicul ei.

Între acestea, la casa din pădure se apropia să se împlinească anul. Cei unsprezece tineri îi dădeau înainte cu chefurile şi petrecerile şi nu se gîndeau deloc la cele trei ghicitori ce trebuiau să le dezlege. Cu atît mai mult însă se gîndea la ghicitori logodnicul domniţei. Ba chiar într-o seară, cînd nu-şi mai găsea liniştea, ieşi pe furiş din casă şi merse în pădure, unde, mîhnit şi amărît, se trînti la rădăcina unui stejar bătrîn.

Pe cînd stătea aşa, trei corbi veniră în zbor şi se aşezară pe crăcile stejarului. Îndată după aceea, corbii începură să-şi vorbească între dînşii. Tînărul, care aproape îşi ţinea răsuflarea, vrînd să audă cît mai bine, rămase nespus de uimit, cînd auzi că glasul primului corb, care începuse să vorbească, este la fel cu glasul omului care era stăpînul casei din pădure.

Corbul acela vorbi, zicînd : „Mîine înjunghiem unsprezece tineri graşi şi unul slab şi jigărit, care este logodnicul domniţei."

„Crezi tu că are să cadă în cursă ?" întrebă al doilea corb.

„Mîine, răspunse primul corb, au de dezlegat trei ghicitori, despre care ei nu ştiu nimic."

„Și cum sînt aceste ghicitori ?“ întrebă corbul al treilea.

Primul corb răspunse, precum urmează : „Prima ghicitoare este : din ce e făcută casa mea din pădure ? A doua este : de unde li se aduce mîncarea ? Iar ghicitoarea a treia este : cu ce e casa mea luminată și ziua și noaptea ?“

„Ha, ha ! rîse al treilea corb, eu știu să le dezleg. Casa e făcută din oasele sutelor de tineri, pe care i-ai înjunghiat pînă acum. Mîncarea li se aduce de la bucătăria palatului, iar casa este luminată și ziua și noaptea cu diamantul ce l-ai furat logodnicului domniței și pe care l-ai agățat în tavan.“

„Așa este !“ îi întări vorba primul corb.

Rîseră tustrei, apoi, dînd din aripi, părăsiră stejarul și zburară încolo.

Pentru întîia oară, tînărul nostru, care își însemnase totul în minte, dormi o noapte liniștită.

Dimineața următoare, stăpînul casei strînse pe toți tinerii și le ceru să dezlege cele trei ghicitori de mai sus. La întrebarea : „Din ce este făcută casa ? unii răspunseră că e făcută din piatră, alții, din cărămidă, alții, din lemn. Numai logodnicul domniței răspunse zicînd : „Din oasele sutelor de tineri, pe care i-ai înjunghiat“.

„Ai ghicit bine !“ zise omul, care puse a doua întrebare : „De unde vi se aduce mîncarea ?“

„De la cîrciuma din sat“, răspunseră cei unsprezece tineri într-un glas.

„De la bucătăria împăratului“, răspunse la rîndul său logodnicul domniței.

„Așa este, ai ghicit bine !“ îi zise omul, punînd și a treia întrebare : „Casa mea cu ce este luminată și ziua și noaptea ?“

„Cu o lampă mare !“ răspunseră cei unsprezece tineri, pe cînd tînărul nostru răspunse : „Cu diamantul meu, de mi l-ai furat în pădure, cînd îți luaseși chipul de corb și pe care l-ai agățat în tavan.“

„Ai ghicit bine și ghicitoarea aceasta, îi zise omul. Iată acum și punga de bani, care nu se golește niciodată, îți dau înapoi și diamantul și îți dau și drumul să mergi în lumea largă să-ți cauți logodnica.“

Îi dete, așadar, și punga, și diamantul, pe cînd celor-lalați unsprezece tineri le tăie capetele.

Logodnicul domniței nu mai stătu o clipă la casa din pădure, ci porni numaidecît în lumea largă, vrînd să găsească pe logodnica sa, căreia îi ducea așa de mult dorul. Cercetă multe sate și orașe, trecu din împărăție în împărăție, dar nicăieri n-a putut afla vreo veste despre dînsa.

Anii treceau unul după altul ; dar de domniță nu putea să afle nimic. La urmă, își pierdu orice nădejde și căzu bolnav. Abia se putea ține pe cal și nu mai putea duce la gură nici mîncarea. Ajunsese umbra tînărului voinic și chipeș de odinioară.

Rătăcind așa, din loc în loc, sosi într-o seară la ospătăria deschisă de domniță. Citi ce era scris deasupra porții cum că sînt găzduiți și hrăniți de pomană toți drumeții bolnavi și nevoiași. „N-am nevoie să mi se dea ceva de pomană, își zise el, deoarece punga ce mi-a dat omul de la casa din pădure nu se golește niciodată.“

Totuși, intră în ospătărie și fu dus înaintea domniței, dar nu se recunoscură unul pe altul. Anii ce trecuseră și durerea din sufletul lor îi schimbaseră pe amîndoi.

Tînărul a fost dus într-o cameră și îngrijit cu de toate. „N-am nevoie de lumină" zise el, cînd o slugă îi aduse o lumînare.

Rămînînd singur, scoase din cutiuță diamantul și-l puse pe masă, gîndindu-se la domniță. O slujnică văzu din curte lumina cea strălucitoare și alergă la domniță, ca să-i dea de veste. Domnița merse la camera tînărului bolnav, deschise ușa, dar rămase nedumerită în ușă, cînd văzu că lumina cea strălucitoare vine de la diamantul ei.

Cînd își mai veni în fire, întrebă pe tînăr de unde are diamantul. Însă, cînd a început să stea de vorbă, iar diamantul să le lumineze chipurile, se recunoscură și se aruncară unul în brațele celuilalt. De fericire, rîdeau și plîngeau în același timp.

Bucuria că și-a găsit din nou logodnica, l-a însănătoșit pe tînăr în cîteva zile. Au plecat de la ospătărie și au mers împreună la tatăl domniței. Cînd a aflat împăratul cît de credincios a fost tînărul, a consimțit cu bucurie la căsătoria lor și l-a făcut pe ginerele său urmaș la scaunul împărătesc.

COPILUL PRINȚESEI SAVITRI

(Poveste indiană)

PRINȚUL NARPOLA a luat în căsătorie pe prințesa Savitri, prințesa cea mai frumoasă din toată întinderea Indiei. Tatăl prințesei Savitri, pe cît de puternic, pe atît de înțelept, a vrut ca la această nuntă să fie ospețe și petreceri cum nu se mai văzuseră pînă atunci. Două săptămîni în șir au ținut aceste ospețe și petreceri, la care fusese chemată mulțime mare de popor. La sfîrșitul ospețelor și petrecerilor, tinerii căsătoriți trebuiau să plece și să locuiască într-un palat, care era departe de locul de naștere al prințesei Savitri.

În seara din ajunul plecării lor, măreața grădină de la palatul tatălui prințesei Savitri era încă iluminată cu mii și mii de lampioane. Pe terase, cîntau și dansau vestitele dansatoare indiene, numite baiadere. Prințesa Savitri stătea în balcon, lîngă soțul ei, zîmbitoare și frumoasă ca o arătare din vis. Era îmbrăcată într-o rochie albă, făcută dintr-o stofă rară și țesută cu fire de argint. Și cît de strălucitoare de frumusețe era prințesa, cînd privea cu ochii săi mari și negri și cînd deschidea buzele în zîmbetul cel mai dulce !

Însă, la un moment dat, Savitri se întoarse spre partea dinlăuntrul palatului și întrebă pe o servitoare : „Unde este doica mea, Nair, iubita mea Nair, care m-a alăptat și m-a legănat în brațele ei ? Cheam-o, pentru că n-am mai văzut-o de azi-dimineață."

Prințesa Savitri intră în salon, în așteptarea doicii. După puțin, veni și o femeie bătrînă și gîrbovită de ani.

„Nair, îi zise prințesa înduioșată, noaptea aceasta e cea din urmă pe care o petrec în palatul tatălui meu, iar de mîine va începe pentru mine o viață nouă. Tu, care ești pricepută la ghicitul norocului, trebuie să-mi spui ce soartă mă așteaptă."

Nair înalță spre Savitri ochii, din care îi curgeau lacrimi și răspunse, vorbind încet și rar : „Tocmai în seara aceasta am căutat să citesc în stele viitorul tău, dar nu vreau să te întristez, spunîndu-ți tot ce am putut citi."

„Spune-mi, spune-mi tot adevărul !" stărui Savitri.

„Ei, bine, am să-ți spun. Vei fi iubită de soțul tău, vei fi fericită, iar după un an vei naște un copil de o frumusețe rară, însă cînd copilul va împlini vîrsta de doi ani, va veni un duh rău și-l va lua și-l va duce în împărăția Morții și a Umbrelor."

La auzul acestor preziceri, Savitri rămase cîteva clipe tulburată și zăpăcită. După aceea, se însenină din nou la față și răspunse cu vocea ei dulce și grațioasă : „Buna mea Nair, vom căuta un duh bun care să pună pe fugă pe duhul cel rău."

Atît de frumoasa prințesă Savitri fu în adevăr fericită și după un an de la căsătorie născu un copil, care avea ochii tot așa de negri și frumoși. Pentru cei din jurul ei, Savitri se părea că este foarte mulțumită. Adevărul însă

e că era chinuită de o îngrijorare adîncă : se va îndeplini oare ceea ce îi prezisese Nair ?

Micul Namur, căci așa își botezase copilașul, era să împlinească peste trei zile vîrsta de doi ani. Această zi era așteptată de Savitri cu spaimă și groază.

Și iată că sosi ziua aceea, o zi ce trebuia să fie o zi de sărbătoare, pe cînd Savitri nu mai știa cum să-și ascundă groaza de care era cuprinsă. Îndepărtă pe servitoare și merse singură cu copilul la tufișul umbros din fundul grădinii palatului.

„Să mergem, îi zise ea lui Namur, mîngîindu-l și alintîndu-l, să căutăm flori frumoase și fluturi zugrăviți în tot felul de culori."

Dar de ce, abia așezați la umbra arborilor, și Namur fu năpădit pe neașteptate de somn ?... „Lasă-mă, se rugă el de mamă-sa, să adorm o clipă."

Însă, pe cînd îl ținea pe genunchii ei, Savitri simți că trupușorul lui Namur se făcea greu și se înțepenea. Îngrozită, ridică ochii, fiindcă auzi un fel de foșnet în jurul ei. Văzu o făptură supraomenească, îmbrăcată în roșu și ținînd în mînă o colivie de aur. În colivie era închisă o porumbiță albă ; porumbița aceasta era sufletul micului Namur. Făptura ce venise și care era duhul cel rău, porni să se depărteze, fugind cît mai iute.

Savitri așeză în iarbă trupul neînsuflețit al lui Namur, iar ea porni să alerge după duhul cel rău și să se roage de el. Alergă multă vreme, fără să-și dea seama de lungul drum ce străbătea. Se înnoptase, ieșise luna, iar Savitri alerga mereu. Alerga și se ruga de duhul cel rău : „Dă-mi, dă-mi înapoi copilașul meu !"

Oare de unde găsea atîta putere, ca să alerge, fără să se ostenească ? Alergă toată noaptea, iar cînd se iviră din nou zorile zilei, Savitri se pomeni într-o poiană de o frumusețe de neînchipuit. În iarba verde și fragedă răsăriseră mii și mii de flori, care de care mai frumoasă și mai plăcut mirositoare.

În poiana aceea era o mulțime mare de copii, care, purtînd cununi de trandafiri, dansau și cîntau cîntece de o frumusețe îngerească. Copiii aceștia chemară și pe Savitri să danseze și să cînte cu dînșii.

Duhul cel rău se opri și zise : „Savitri, stai, te odihnește și lasă-te de drumul pe care-l faci în zadar. Stai și alege-ți pe cel mai frumos din copiii aceștia. Ia-l cu tine și el te va face să uiți de copilul pe care l-ai pierdut."

Însă Savitri îi răspunse : „Te voi urma prin munți și prin văi și nu mă voi lăsa, pînă ce nu-mi dai înapoi sufletul copilului meu."

Duhul cel rău porni din nou la drum. Picioarele bietei Savitri se umflaseră și se umpluseră de sînge. Însă ea alerga înainte. Alergă, alergă pînă ce o furtună năprasnică îi întunecă vederea. După aceea, se găsi într-o grădină întinsă și plină de pomi roditori.

Aici duhul cel rău se opri din nou și îi zise : „Savitri, pe pomii aceștia sînt fructele cele mai gustoase, fructe care îți astîmpără foamea și îți potolesc setea. Mănîncă, odihnește-te, apoi întoarce-te acasă. Soțul tău te așteaptă îngrijorat, iar pe mine nu mă poți urmări în lumea Morții și a Umbrelor."

Dar Savitri îi răspunse : „Te voi urmări pînă cînd îți va fi multă milă și îmi vei da înapoi sufletul copilului meu."

Duhul cel rău porni din nou la drum, alergînd mîniat și înfuriat, trecînd prin zăpezile veșnice ale munților. Picioarele sfîșiate ale prințesei Savitri însemnau cu pete roșii de sînge drumul prin zăpadă.

Deodată, duhul cel rău se opri din alergat. În coasta înzăpezită a muntelui se făcea o deschizătură mare, un gang nesfîrșit, prin care treceau mulțimi mari de pitici, fiecare purtînd o lădiță plină de pietre prețioase.

„Aicea, zise duhul cel rău, sîntem în împărăția piticilor din munți. Oprește-te aici, Savitri, căci nu poți trece de granițele acestei împărății ! Piticii, care sînt făpturi bune, au să-ți potolească foamea și setea cu mîncări gustoase și băuturi alese și au să-ți dea atîtea pietre prețioase, că ai să ajungi prințesa cea mai bogată de pe pămînt."

„Pentru mine, strigă Savitri, nu există bogății și nici fericire fără copilul meu. Dă-mi-l înapoi ! Fie-ți milă de durerea mea !"

Duhul cel rău se opri să privească mai bine pe Savitri. Erau priviri de mirare și de admirație. Ochii săi nu mai erau răi, „Fie cum vrei ! zise el. Vitejeasca ta dragoste de mamă a ieșit biruitoare asupra morții."

Un bubuit puternic făcu ca Savitri să cadă la pămînt, în nesimțire. Cînd își căpătă din nou cunoștința, arborii din fundul grădinii de la palatul soțului ei o acopereau cu umbra lor. Savitri îl ținea în brațe pe iubitul său copil, Namur, care deschidea încet ochișorii săi dulci și negri, ca și cum s-ar fi deșteptat dintr-un somn lung și liniștit.

BALAURUL DIN VÎRFUL STÎNCII

(Legendă poloneză)

ÎNTR-UN SAT din apropierea stîncii, în vîrful căreia locuia un balaur, ţăranii se strînseseră într-o seară la casa bătrînului şi sfătosului Miloş. Se strînseră să-şi plîngă morţii şi să se tînguiască de prăpădul ce făcea groaznicul balaur printre oameni.

Cel mai de compătimit era Skuba, căruia, cu cîteva zile mai înainte, balaurul îi răpise şi mîncase nevasta şi copilul.

Skuba se luase după balaur, aşa că putuse să-l vadă de aproape. „Cum arată ?“ îl întrebă Milka, fiica lui Miloş.

„Are, răspunse Skuba, o lungime de cel puţin cincizeci de coţi. Coada i se termină cu o săgeată, iar picioarele îi sînt late şi scurte ; ai zice că sînt picioarele unei şopîrle uriaşe. Pielea dihăniei este acoperită cu solzi ca şi solzii de peşte. Nu ştiu dacă dihania umblă pe jos sau zboară, dar mi s-a părut că are aripi ca aripile liliacului.“

Un alt ţăran, care văzuse balaurul în faţă, spunea : „Eu, unul, i-am văzut capul. Are limba ca limba de năpîrcă, o gură mare cît gura cuptorului şi dinţii mai mari decît colţii mistreţului. Foc şi flăcări îi ies pe nări, iar

ochii îi strălucesc ca soarele. Se povestește că e de-ajuns ca dihania să-și arunce o privire asupra unei păsări, pentru ca pasărea să se oprească din cîntat, să dea din aripi și vrăjită de această privire să-i pice drept în gură."

Dar noaptea înainta și oamenii nu se îndurau să meargă și să se culce. Nu se strînseseră numai pentru a-și povesti unul altuia nenorocirile ce le pricinuise balaurul din vîrful stîncii, ci și pentru a găsi un mijloc de scăpare. Însă tocmai acest mijloc nu era lesne de găsit.

Să se strîngă mulți, cît mai mulți și să-l omoare ? Cu neputință, deoarece o săgeată sau o lance cît de ascuțită nu zgîria nici măcar solzii balaurului, mai tari decît oțelul cel mai tare.

Să-l prindă de viu ? Era și mai cu neputință : s-ar fi aruncat asupra lor și i-ar fi sfîșiat pe toți.

Pînă la urmă, se înțeleseră să meargă a doua zi cîțiva dintr-înșii la regele Krakus și să-i ceară ajutor și apărare. Un rege poate face doar mai mult decît dînșii. În afară de aceasta, știau despre Krakus că este un rege bun și cu grijă de supușii săi.

Și așa, ziua următoare, bătrînul sfătos, Miloș, deșteptul, dar mult preanecăjitul Skuba și alți cîțiva porniră la drum și merseră la cetatea de scaun a regelui Krakus. Nu merseră cu mîinile goale, ci luară să-i ducă în dar lînă de la oi și faguri de miere de la albine.

Stînd în scaunul său din sala cea mare a palatului, regele îi primi și îi ascultă cu bunătate și cu inima înduioșată. Lîngă el stăteau cei doi fii ai săi : prinții Krak și Leh, amîndoi tineri, dar așa de deosebiți ca fire și înfățișare !

Krak avea o figură senină şi ochi în ale căror priviri se citeau mila şi bunătatea. Leh, dimpotrivă, era întunecat la chip şi împietrit la inimă.

După ce ţăranii îşi spuseră păsul, Skuba, făcînd o plecăciune adîncă, vorbi din nou, precum urmează :

„Rege şi stăpîne, în singurătatea traiului meu amărît, am avut doi tovarăşi : un şoim şi un cîine. Şoimului meu nu i se găseşte pereche ; pînă şi vulturul se teme şi fuge de el. Însă rog pe buna şi frumoasa domniţă Wanda, fiica Măriei Tale, să-l primească din parte-mi şi să-l aibă pentru cînd merge la vînătoare. Pe cei doi prinţi îi rog să primească din parte-mi cîinele meu, care este cel mai bun cîine de vînătoare, de o vitejie fără seamăn şi de un devotament fără margini."

„Sîntem mişcaţi de darurile ce ne faci, răspunse regele. Dar să vie domniţa Wanda, să-ţi mulţumească ea însăşi. Fiii mei, mulţumiţi şi voi lua Skuba pentru darul ce v-a făcut."

„Ce mai dar !" zise prinţul Leh în bătaie de joc şi întinse mîna să apuce cîinele, însă acesta mîrîi, îi arătă colţii, apoi merse să se culce la picioarele prinţului Krak.

Dar iată că în sală intră domniţa Wanda, îmbrăcată într-o rochie albă şi avînd fruntea încinsă cu o cunună de flori. Şi ce frumoasă era domniţa Wanda ! Dar pe cît de frumoasă, pe atît era de bună.

Cînd regele îi arătă darul ce-i adusese Skuba, ea luă şoimul în mînă, îl mîngîie şi îi vorbi cu cuvinte drăgăstoase. Apoi, întorcîndu-se spre rege, îi zise : „Tată, deoarece Skuba nu mai are pe nimeni şi este aşa de nenorocit, n-ar putea să stea totdeauna cu noi ? Am tocmai

nevoie de un om care să îngrijească de șoimii și de cîinii mei de vînătoare."

Așa se face că Skuba ajunse sluga cea mai credincioasă a regelui Krakus și a copiilor regelui.

Însă regele se frămînta cu gîndul și ziua și noaptea și nu găsea vreun mijloc pentru a scăpa pe supușii săi de balaurul care îi prăpădea. Într-una din nopți, cînd somnul nu se apropia de genele sale, chemă pe Skuba și-l întrebă : „Nu te-ai gîndit și tu la vreun mijloc pentru a scăpa de balaur ?"

„M-am gîndit, Măria Ta, răspunse Skuba, adăugînd : Iată ce cred eu în scurtimea minții mele de țăran : să înjunghiem o oaie, să-i scoatem burta și măruntaiele și în locul lor să punem păcură și pucioasă. Această oaie să o aruncăm în drumul pe care trece balaurul, cînd coboară din vîrful stîncii. O va mînca, dar păcura și pucioasa îi va arde burta și maţele. Așa cred că ne putem scăpa de groaznica dihanie."

Regele Krakus găsi bun gîndul lui Skuba și îi zise să pregătească chiar în aceeași noapte păcura și pucioasa, iar dimineața să aleagă din turmele regești o oaie mai grasă. Skuba făcu întocmai, iar a doua zi, pe înserat, trei oameni călări plecară de la palat. Unul era regele Krakus, al doilea era prințul Krak, iar al treilea era Skuba, care ducea pe șaua calului său oaia înjunghiată și umplută cu pucioasă. Cît despre prințul Leh, nu numai că el n-a vroit să meargă, ci se mai și bucura, mișelnic, așteptîndu-se ca tatăl său și fratele său mai mare, Krak, să fie sfîșiați de balaur, pentru ca în chipul acesta să rămînă el singur regele și stăpînul țării.

Se lăsase noapte pe tot cuprinsul, cînd cei trei călăreți ajunseră la drumul din apropierea stîncii balaurului. Regele Krakus sări cel dintîi de pe cal, luă din mîinile lui Skuba oaia pregătită precum am spus și o puse în mijlocul drumului. Apoi încălecă din nou în așteptarea balaurului.

„Dar ce-i această fîșie de lumină, care împrăștie pe neașteptate întunericul nopții ? Și ce-i acest urlet îngrozitor, care răsună în văzduh ?"

„E balaurul, care coboară din vîrful stîncii, în căutare de pradă. El umple văzduhul cu urlete înspăimîntătoare și tot el face să tremure pămîntul sub picioarele sale." El a băgat groaza în caii regelui Krakus, prințului Krak și în calul lui Skuba. Speriați, au luat-o la fugă nebună. Zadarnic s-au căznit cei trei călăreți să-i oprească.

Trecuse de miezul nopții, cînd în curtea palatului intrară ca o săgeată trei cai, dar numai cu doi călăreți : regele și prințul Krak. Skuba lipsea, iar calul său venise singur.

Din pricina aceasta, regele, prințul Krak și domnița Wanda erau foarte amărîți. Țineau la Skuba, știindu-l credincios și devotat.

Însă, ce sînt aceste strigăte de bucurie în curtea palatului ? „Trăiască bunul nostru rege Krakus ! Trăiască viteazul nostru prinț Krak ! Trăiască buna și frumoasa domniță Wanda !"

A, este Skuba în fruntea unei gloate mari de țărani.

Regele chemă pe Skuba să povestească tot ce i se întîmplase, precum și pricina strigătelor de bucurie. Skuba povesti precum urmează :

„Calul m-a aruncat din şa, ca şi cum aş fi fost o cîrpă. Am căzut tocmai în drumul pe care venea balaurul. Primejdia în care mă găseam îmi dete puteri nebănuite. M-am sculat şi am luat-o la fugă pînă la stejarul care este la marginea drumului. M-am căţărat pe stejar şi m-am ascuns cît mai bine printre crăci şi frunze. De acolo am putut vedea cum balaurul s-a repezit la oaia pregătită de noi şi cum a mîncat-o dintr-o înghiţitură. După puţin, însă, a scos un urlet, care a zguduit din rădăcini toţi stejarii pădurii. Pesemne, păcura şi pucioasa din oaie se aprinseseră.

Tot urlînd, dihania s-a tîrît pînă la rîul Vistula şi băgîndu-şi capul în apă, a început să bea cu atîta lăcomie, încît îţi venea să crezi că vrea să bea toată apa rîului. Dar nu după mult timp se auzi o detunătură mai tare decît bubuitul tunetului : plesnise dihania.

Mi-am luat inima în dinţi şi m-am apropiat tîrîş. Atunci am văzut că balaurul murise, iar din burta-i deschisă apa curgea gîrlă."

Regele se bucură nespus de mult de această veste. A doua zi dimineaţă merse şi el şi merse şi tot poporul să vadă balaurul, care zăcea mort lîngă rîul Vistula.

Dar regele luă o hotărîre însemnată şi zise :

„În vîrful stîncii în care a trăit balaurul, voi clădi palatul regesc, iar de jur împrejur voi clădi un oraş, care va purta numele de Krakau (Cracovia) în amintirea mea şi a iubitului meu fiu, prinţul Krak."

Palatul, care se numeşte castelul de la Wawel, există pînă în ziua de astăzi, precum tot pînă astăzi există şi frumosul oraş Cracovia, fosta capitală a regilor polonezi.

LIMBA MUNŢILOR

(Poveste sîrbească)

A FOST ODATĂ UN PĂSTOR, care ani de-a rîndul îi slujise stăpînului său cu cinste şi credinţă. Într-una din zile, pe cînd păstorul îşi păştea turma de oi, auzi ieşind din pădure un ţipăt ascuţit şi se duse înspre partea aceea, ca să vadă ce este.

Ce să vadă ? Pădurea se aprinsese, iar în mijlocul focului era un şarpe cuprins din toate părţile de flăcări.

Păstorul stătu să privească, dar şarpele îi strigă rugîndu-l : „Ciobane, scapă-mă în numele lui Dumnezeu !“ Păstorul îi întinse atunci băţul peste foc. Şarpele se agăţă de băţ, se tîrî pe el, ajunse pînă la braţul păstorului, de acolo la umeri şi după aceea se încolăci strîns în jurul gîtului bietului om.

Văzînd acestea, păstorul îi zise mirat şi speriat : „Ce-i asta, şarpe blestemat ? Eu te-am scăpat de la moarte, iar tu vrei să mă răsplăteşti sugrumîndu-mă ?“

„Nu te teme, îi răspunse şarpele, că nu-ţi fac rău. Du-mă numai acasă la mine. Să ştii că tatăl meu este împăratul şerpilor.“

Păstorul începu să i se roage şi să-i spună că n-are cu cine să-şi lase turma de oi.

Dar șarpele îi răspunse, zicîndu-i : „Să nu duci grija oilor, că nu li se întîmplă nimic, ci pornește mai degrabă."

Vrînd, nevrînd, păstorul porni cu șarpele de gît prin pădure și, după mult umblet, ajunse la o poartă făcută toată din șerpi vii. Cînd fură acolo, șarpele de la gît șuieră o dată și toți șerpii care formau poarta se deteră în lături.

Înainte de a intra în palat, șarpele zise păstorului : „Să știi că tatăl meu are să-ți dea tot ce dorești : argint, aur, pietre prețioase. Tu însă să nu ceri altceva decît limba munților. El are să se codească mult, la urma urmelor însă tot are să ți-o dea."

Cînd ieșiră înaintea împăratului șerpilor, acesta, văzîndu-și fiul, strigă plin de bucurie : „Pentru Dumnezeu, unde mi-ai fost, fiule ?" Iar șarpele îi povesti de-a fir a păr tot ce i se întîmplase și cum păstorul îl scăpase din foc și de la moarte.

„Ce vrei să-ți dau că mi-ai scăpat pe singurul meu fiu ?" îl întrebă împăratul șerpilor pe păstor.

„Nu vreau altceva decît limba munților" îi răspunse acesta.

„Asta nu e pentru tine, îi zise împăratul șerpilor, pentru că, dacă ți-o dau și se întîmplă să spui cuiva că ai astfel de lucru, chiar în clipa aceea ai să pici mort la pămînt. Vezi, așadar, că e spre binele tău să-mi ceri altceva."

Decît ți-ai găsit. Ciobanul nu știa decît una și bună : „Ori îmi dai limba munților, ori de nu, nu primesc nimic." Și se făcu că pleacă pe ușă afară.

Văzîndu-l așa de încăpățînat, împăratul șerpilor îl opri, zicîndu-i : „Stai că am să-ți fac pe voie, deschide numai

gura." Păstorul făcu așa, iar împăratul îi scuipă în gură și îi zise : „Acum scuipă și tu în gura mea".

Ciobanul scuipă și așa făcură de trei ori, scuipîndu-și unul în gura celuilalt.

Împăratul șerpilor îi zise, după aceea : „Acum iată că ai limba munților, păzește-te numai să spui cuiva : cum ai spus, cum ai murit".

Păstorul se întoarse la turma sa de oi, luînd drumul prin pădure. Pe unde trecea, însă, auzea și înțelegea tot ce-și vorbeau între ele păsările, florile, ierburile și tot ce este viu în lume. Cînd ajunse la oile sale, văzu că păș-teau liniștite și că nu lipsea nici una. Atunci se culcă și el, ca să se odihnească puțin.

Nici nu se culcase bine, și iată că aude doi corbi care stăteau pe craca unui arbore din apropiere. Unul dintre cei doi corbi zise : „Cînd ar ști ciobanul că tocmai sub plopul unde stă culcat iedul cel negru se găsește o co-moară plină de bani de aur și de argint !"

Îndată ce auzi aceasta, păstorul, care, pe lîngă altele, era un om foarte cinstit, se duse la stăpînul său și îi spuse totul. Stăpînul merse la locul arătat, cu lopeți, cazmale și o căruță. Găsi, într-adevăr, comoara și o cără acasă.

Dar stăpînul acesta era un om foarte cumsecade. De aceea nu opri nimic pentru dînsul, ci îi dete păstorului toată averea găsită, zicîndu-i : „Ție ți se cuvine, însoa-ră-te și trăiește din banii aceștia."

Păstorul făcu întocmai, luîndu-și o nevastă. Nu după mult ajunse să fie omul cel mai bogat din tot ținutul. Avea în slujba sa o mulțime de păstori, văcari, porcari, grajduri și avere fără număr.

Odată, în ajunul Crăciunului, îi zise nevestei sale : „Pregăteşte vin, rachiu şi tot ce trebuie de-ale mîncării, că mîine vreau să mergem la stînă, la ciobanii noştri, ca să-i bucurăm şi pe dînşii cu ceva."

Femeia pregăti tot ce-i ceruse bărbatul.

Cînd a doua zi se duseră la stînă, omul cel bogat îi chemă pe ciobani şi le zise : „Acum voi să vă strîngeţi cu toţii la un loc, mîncaţi, beţi şi petreceţi după pofta inimii. Toată noaptea am să păzesc eu turmele."

Cam pe la miezul nopţii, mai mulţi lupi se apropiară de turmă şi începură să urle ; iar cîinii le răspundeau lătrînd cu furie. Dar lupii, în limba lor, grăiră cîinilor, zicîndu-le : „Nu ne lăsaţi să dăm năvala în turmă, că are să fie carne şi pentru voi ?"

Cîinii le răspunseră în graiul lor : „Veniţi ca să avem ce mînca şi noi !"

Printre cîini era însă unul mai bătrîn, căruia nu-i rămăsese decît vreo doi dinţi în gură. Şi acest cîine bătrîn, dar credincios, le zise lupilor : „Căraţi-vă de aci, spurcăciunilor ! Cît mai am ăşti doi dinţi în gură, nu vă las să faceţi pagubă stăpînului meu."

Iar stăpînul asculta şi înţelegea tot ce-şi vorbeau cîinii şi lupii între dînşii.

În ziua următoare porunci să fie omorîţi toţi cîinii şi să nu fie lăsat în viaţă decît un cîine, cîinele cel bătrîn.

Păstorii i se rugau, zicîndu-i : „Stăpîne, e păcat, de ce să omorîm cîinii ?"

„Să faceţi aşa cum vă poruncesc," răspunse el.

După aceea porni din nou să se întoarcă cu nevastă-sa acasă. El mergea călare pe un cal, iar nevastă-sa pe o iapă.

Calul era mai iute de picior și mergea înainte, pe cînd iapa rămase la urmă de tot.

Cînd depărtarea dintre ei era destul de mare, calul necheză și zise iepei : „Haide, mișcă mai repede !"

„Ți-e ușor să vorbești așa, îi răspunse iapa : tu nu duci în spinare decît pe stăpînul singur, pe cînd eu port trei : pe stăpîna, pe copilul ce-l are întrînsa și pe mînzul din burta-mi."

Stăpînul înțelese și rîse, iar nevastă-sa, văzîndu-l, dete pinteni iepei, îl ajunse și îl întrebă de ce rîde.

„Pentru Dumnezeu, nu-mi mai bate capul, nevastă ! Ce tot mă întrebi pentru ce am rîs ? Îți spun odată că nici eu nu știu pentru ce."

Dar cu cît se apăra el, cu atît mai mult nevastă-sa nu-l slăbea cu întrebările. La urmă de tot omul îi spuse : „Dacă-ți spun, să știi că am să mor numaidecît."

Și tot vorbind și certîndu-se, ajunseră ei acasă.

Îndată ce descălecă de pe cal, bietul om porunci să i se facă un coșciug și, cum e gata, să-l aducă la poarta casei.

După aceea zise nevestei : „Iată, acum mă culc în coșciug și am să-ți spun pentru ce am rîs ; să știi numai că închid ochii pentru vecie, îndată ce-ți spun."

Decît, femeia n-a vrut să ție seama de așa ceva ! Să-i spună și să-i spună, că de nu-i spune, are să se întîmple așa și pe dincolo.

Intră în coșciug și se mai uită o dată în jurul său. Văzu atunci că bătrînul cîine venise de la stînă și se așezase plîngînd la capul lui.

Omul, văzînd aceasta, îi zise nevestei : „Adă o bucată de pîine și dă-i cîinelui."

Femeia aduse pîine şi o aruncă înaintea cîinelui. Bătrînul şi credinciosul cîine nici nu se uită la pîine.

Dar iată că veni cocoşul şi începu să mănînce din pîine. Cîinele se întoarse atunci spre dînsul şi-i zise : „Nu ţi-e ruşine obrazului, cocoş blestemat ! Îţi arde de mîncare, cînd stăpînul trage să moară !"

Cocoşul răspunse : „Dacă e nebun, n-are decît să moară ! Eu am o sută de găini şi le chem pe toate, cînd găsesc un grăunte, dar, cînd vin ele, îl înghit eu grăuntele. Iar dacă vreuna dintr-însele se supără, o şi ciocănesc, pînă se astîmpără ; el însă nu-i vrednic să cumînţească o singură nevastă."

Cînd omul auzi acestea, sări din coşciug, luă un băţ şi o chemă pe nevastă-sa în odaie.

„Vino, muiere, vină să-ţi spun !" Şi dă-i cu băţul şi dă-i : „Na, ca să ştii, na, ca să ştii !" Şi îi dete pînă ce femeia se potoli cu desăvîrşire şi nu-l mai întrebă niciodată de ce a rîs.

CELE DOUĂSPREZECE DUMICĂTURI DE PÎINE

(Poveste sîrbească)

A FOST ODATĂ UN ÎMPĂRAT căruia îi murise împărăteasa şi rămăsese văduv cu un băiat de vîrstă mică. Băiatul, ca toţi copiii mici, plîngea foarte mult.

Într-una din zile, pe cînd împăratul se pregătea să se ducă la vînătoare, copilul i se aruncă de gît şi se porni să plîngă şi mai tare.

Împăratului i se rupse inima de milă şi hotărî să se însoare din nou, nu de altceva, dar pentru ca nevasta a doua să aibă grijă de copil. Şi după ce-l linişti pe copil, cît putu mai bine, se duse la vînătoare. Pe drum, întîlni la un izvor de munte o femeie frumoasă, care umplea apă în douăsprezece tigve. Împăratul o întrebă mirat de ce umple apă în tigve. Femeia îi răspunse : „Fac aşa ca să mă hrănesc ; pentru fiecare tigvă cu apă mi se plăteşte un dumicat de pîine şi în felul acesta cîştig în toate zilele cîte douăsprezece dumicaturi de pîine."

Împăratul o întrebă mai departe dacă se satură cu atîta pîine. „Ar fi chiar prea multă, îi răspunse ea, dar îi dau mai întîi fiicei mele să mănînce şi după aceea mănînc şi eu, aşa că ne ajunge tocmai pe tocmai."

Împăratul se miră şi mai mult şi fiindcă femeia era şi tînără şi frumoasă îşi zise în sinea sa : „Această femeie ar fi bună pentru casa mea şi pentru copilul meu.“ Îi spuse după aceea că e împăratul ţării şi o întrebă dacă n-ar vrea să se mărite cu el.

Ea consimţi numaidecît, iar împăratul o duse la palat, se cunună cu dînsa şi aşa ajunse să fie împărătească.

Fetiţa împărătesei era mai tînără decît fiul împăratului. Cei doi copii se înţelegeau foarte bine între ei şi ţineau mult unul la celălalt. Cînd împăratul căpăta ceva deosebit de frumos, îl dăruia copiilor, care şi-l împărţeau cinstit şi frăţeşte.

Împărătesei însă nu-i era pe plac o astfel de viaţă, fiindcă se socotea în gînd : „De ce şi copilul ăsta, care mi-e străin, să se bucure de toate bunătăţile la fel cu copilul meu ?“ De aceea, îşi puse în cap să-i învrăjbească pe tată cu fiu şi să-l facă pe împărat să-l gonească pe fiul său. Acest gînd aşa de rău îl şi îndeplini, în curînd. Mai întîi începu să povestească împăratului că visează în toate nopţile visuri groaznice. Vedea că băiatul crescuse dintr-o dată, că îl răsturna pe tatăl său de pe scaunul împărătesc şi că făcea din tatăl său şi din împărătească nişte slugi de rînd.

Vorbele acestea îl neliniştiră pe împărat, iar acum împărăteasa nu înceta să-i împuieze capul cu tot felul de poveşti. Se hotărî deci să-l alunge pe băiat de la curtea împărătească.

Şi aşa feciorul cel de împărat, şi care era acum un flăcău destul de mare, fu nevoit să se îmbrace în haine de cerşetor şi cu inima frîntă de durere să plece în ţări străine.

Într-una din seri, își căută adăpost lîngă o peșteră în care trăia un pustnic foarte bătrîn și cu o barbă albă ca zăpada. Pe la miezul nopții, auzi răsunînd în peșteră plînsete jalnice.

Dintru început se sperie, își veni însă în curînd în fire și se socoti în sinea sa : „Oricine ar fi, e vădit că nu plînge de plăcere, ci de nevoie mare și grea."

Feciorul de împărat intră așadar în peșteră și-l văzu pe pustnic gemînd bolnav și însetat. Flăcăul nostru dete fuga la rîu, luă apă în pumni și veni alergînd la peșteră. Pe drum, se poticni, căzu și se lovi la genunchi, cu toate astea, tot îi aduse pustnicului ceva apă în pumni. Bătrînul pustnic se bucură foarte mult și-i zise : „Fiule, nu gem și nu oftez din pricină că sînt bolnav și că mi-e sete, ci fiindcă știu cîtă răutate și ticăloșie este pe pămînt. Dar acum mă bucur, văzînd că mai sînt oameni — și chiar în pustietatea aceasta — care au milă de durerile semenilor lor. Din parte-mi, cere-mi ce vrei și am să-ți dau."

Feciorul de împărat îi răspunse : „M-a lovit o mare supărare și dacă știi vreun leac împotrivă, rogu-te, spune-mi-l !" Pustnicul îi dete un fluieraș și-i zise : „Nimic nu e mai ușor ! Fluieraşul acesta te va înveseli mereu și inima ta, năpădită de bucurie, va porni să salte și va juca atîta vreme cît vei cînta din fluier."

Feciorul de împărat îi mulțumi, plecă, dar nu mai putea de nerăbdare să fie singur și să cînte din fluier. Și așa se duse el departe, tot mai departe și cînd văzu că era cu totul singur, luă fluierul și încercă ; inima se porni să salte de bucurie și văzu cum în depărtare o veveriță juca la cîntecul fluierului său.

Merse mai departe și așa trecu vremea, pînă ce se tocmi ca păstor la un boier bogat. Deseori îl apuca dorul de cîntat, dar se ferea să cînte cînd era cu oile la pășune, căci oile, auzind fluierul, n-ar mai fi păscut, ci ar fi jucat și sărit.

Într-o seară, cînd se întorcea acasă cu turma de oi, auzi de departe plînsete și bocete și cînd veni la casa boierului, ce-i fu dat să vadă ? Boierul se dusese în noaptea din ajun la locul unde zînele jucau și se prindeau în horă, iar împărăteasa zînelor îi scosese amîndoi ochii ; de aceea, plîngea și bocea bietul om și toți ai casei.

Feciorul de împărat se hotărî atunci să pornească la drum și să caute ochii boierului. Își lăsă oile, luă o traistă în care pusese pîine, sare și niște ceapă, își mai luă fluierul și merse după urme, așa cum auzise de la boier. Nu spuse nimănui ce are de gînd și încotro se duce. Cînd sosi la locul unde se strîngeau zînele, se sperie de ceea ce văzu : împărăteasa zînelor stătea trîntită într-un luminiș de pădure, iar douăsprezece zîne îi pieptănau și-i împleteau părul, care strălucea.

Voinicul se apropie și mai mult de ele, zînele se opriră din pieptănat și împletit, dar împărăteasa lor, care abia apucase, deschise din nou ochii. Atunci înțelese că-l văzuseră, scoase îndată fluierul cel năzdrăvan și începu să cînte, mai întîi mai încet, apoi mai tare, tot mai tare. De frică, îi tremura inima, dar zînele, după ce se uitară una la alta, izbucniră într-un rîs zgomotos, încinseră apoi o horă și începură să joace ca scoase din minți. El îi dădu înainte cu cîntecul, pînă ce zînele nu se mai țineau pe picioare. Atunci împărăteasa lor strigă : „Ah, nu mai

pot !“ Dar cînd nu vrea feciorul de împărat, poftim să te oprești din jucat și din săltat !

Cînd văzură că stau rău de tot, strigară toate într-un glas : „Oricine ai fi, te rugăm încetează !“ El le răspunse : „Spuneți-mi unde sînt ochii stăpînului meu !“

Împărăteasa zînelor se jură pe cer și pe pămînt că ea nu știe, dar băiatul nu se lăsă încîntat. Ea îi zise atunci să se ducă la bradul pe care luna îl luminează mai puternic și să dea jos din brad o pungă de aur ; în punga aceea va găsi o cutie de argint, iar în cutie, înfășurați în vată, ochii ce-i caută.

Feciorul de împărat porni într-acolo, dar nu-și lua ochii de la zîne și îndată ce vedea că nu se mișcă, sufla în fluier, iar ele începeau din nou să sară ca nebune ; așa se duse el pînă la brad, dete jos punga de aur, găsi într-însa cutia de argint, iar în cutie ochii stăpînului său înfășurați în vată. După aceea, se întoarse acasă foarte vesel și cîntînd din fluier.

Ajuns acolo, îi dete stăpînului său ochii, iar stăpînul său, cînd putu să vadă, îl încărcă cu aur și cu tot felul de lucruri de mare preț. Feciorul de împărat îi zise că nu dorește altceva decît un cal bun și arme, căci îi place să se ducă în lumea largă și să facă bine. Stăpînul său îi îndeplini bucuros dorința și așa voinicul porni din nou prin lume.

Departe de tot merse vestea despre el, ca despre un viteaz care poartă lupte grele și ocrotește pe săraci. Și așa începură oamenii să-l cheme în ajutor, cînd într-un loc, cînd într-altul. Într-una din zile primi o chemare din partea împăratului, tatăl său, care trimise oameni să-i zică următoarele :

„Viteazule necunoscut, am auzit de tine și de isprăvile tale și te rugăm, în numele lui Dumnezeu, să ne vii și nouă într-ajutor ; a năvălit un balaur groaznic și ne cere să-i dăm pe fiica noastră și chiar toată împărăția."

Auzind acestea, feciorul de împărat porni numaidecît. Pe drum se gîndea și se socotea cam ce fiică a împăratului putea să fie și își închipui că nu poate fi alta decît aceea pe care mama sa vitregă o adusese în casă și care fusese așa de drăguță cu dînsul. Cu astfel de gînduri sosi el în împărăția tatălui său și se duse drept la palat, unde găsi totul așa cum lăsase. Numai tatăl său îmbătrînise prea mult, de asemenea slugile și mamă-sa vitregă. Dar fiica acesteia se făcuse o fată nespus de frumoasă.

Și iată că se ivi balaurul cel groaznic și zărindu-l pe feciorul de împărat se repezi asupra lui, strigîndu-i de departe : „Tocmai tu ești acela pe care îl căutam de atîta vreme !"

Săgeți aprinse ieșiră din balaur, dar calul feciorului de împărat căzu în genunchi, așa că săgețile zburară peste capul lui. Feciorul de împărat îi aruncă sulița, dar sulița se rupse în două și nu-i făcu balaurului o zgîrietură. La fel i se rupseră toate armele și acum stătea cu mîinile goale, pe cînd balaurul rîdea și înainta asupra lui.

Feciorul de împărat puse atunci mîna pe fluier și începu să cînte. Tot ce era viu de jur-împrejur porni să joace și să salte. Balaurul însă începu să tremure, să șuiere și să se facă din ce în ce mai mic, pînă ce se făcu o bășicuță care sărea încoace și încolo. Feciorul de împărat se repezi asupra ei, o strivi cu piciorul stîng, bășica plesni și cu aceasta se sfîrși și puterea balaurului.

Cînd oamenii văzură ce se întîmplase, se bucurară foarte mult, împăratul îl îmbrăţişă şi-l întrebă cine şi de unde este. Voinicul îi povesti totul, din fir în păr. Împăratul, auzind acestea, se făcu foc pe împărătească şi vroi să o omoare îndată, dar fiul său se rugă să-i cruţe viaţa. Împăratul nu o omorî, ci o trimise din nou la muntele de unde venise, să umple iarăşi la izvor douăsprezece tigve şi să se hrănească cu dumicaturile de pîine ce ar cîştiga din vînzarea apei.

Pe fiica ei o dete însă fiului său de nevastă şi aşa voinicul acesta se urcă în scaunul tatălui său.

PALATUL NOROCULUI

DOI PRIETENI, sculîndu-se cu noaptea în cap, porniră la drum în căutarea norocului. Amîndoi erau flăcăi tineri şi voinici, numai că unul dintre ei era cam leneş şi trîntor, pe cînd celălalt era harnic şi muncitor.

Pînă la ora cînd razele soarelui începuseră să lumineze vîrfurile munţilor, cei doi prieteni zăriră în depărtare un palat mare şi strălucitor. Palatul acesta era clădit în vîrful muntelui celui mai înalt. Nu se văzuse pînă atunci pe faţa pămîntului un palat mai frumos şi mai măreţ. Avea acoperişul de aur, zidurile numai din marmură mai albă decît zăpada, iar geamurile de la sutele de ferestre erau din cristalul cel mai fin.

Cei doi tovarăşi de drum nu-şi mai luau ochii de la mîndreţea de palat şi ardeau de dorinţa de a se apropia cît mai mult de el.

Însă, pe cînd stăteau cu ochii ţintă spre palatul îndepărtat, iată că ceva ca un fluture mare, dar un fluture ce părea a fi făcut din aur şi argint, venea înspre dînşii, cu toată iuţeala. Cînd se apropie mai bine, cei doi prieteni văzură că nu e fluture, ci o fecioară de o nespusă frumuseţe. Era îmbrăcată într-o rochie albă ca pînza de păian-

jen, iar pe cap purta o coroană de diamant, ori din roua dimineții luminată de razele soarelui.

Fecioara aceasta, zveltă și subțirică, stătea pe o margine mare de aur strălucitor, care fugea și se rostogolea mai iute decît vîntul.

Cînd trecu pe lîngă cei doi prieteni, fecioara se opri o clipă, se uită la dînșii, apoi le zise zîmbind : „Veniți după mine !"

„N-am altă treabă, decît să alerg după dînsa ca un nebun !" zise tînărul cel leneș, fără să se miște de pe locul unde se trîntise.

Însă tovarășul său de drum se luă după fecioară și izbuti chiar să apuce cu mîna o margine din rochia ei. Apoi o întrebă : „Cine ești ?"

„Sînt Zîna Norocului, răspunse frumoasa fecioară, iar palatul ce se zărește în vîrful muntelui este locuința mea. Dacă vrei, poți și tu să vii astăzi la palatul meu. Îți spun numai că n-ai timp de gîndit și de odihnit. Să mai știi că dacă intri pe poarta palatului mai înainte ca ceasornicul să bată cea din urmă lovitură de miezul nopții, te voi primi și-ți voi fi prietena și ocrotitoarea ta. Dar o să fie prea tîrziu, dacă vii chiar o clipă după ce a bătut miezul nopții."

După ce a vorbit în felul acesta, frumoasa zînă, smulgîndu-și rochia din mîna tînărului, s-a îndepărtat cu toată iuțeala. Tînărul nostru se întoarse atunci la prietenul său și-i povesti tot ce-i spusese zîna.

„Vă mulțumesc și ție și zînei, răspunse căscînd prietenul său, dar mai bine mă las păgubaș, decît să-mi rup

picioarele. Altceva, dacă din întîmplare s-ar fi găsit pe aici vreun cal, care să mă ducă".

„Dacă nu vrei tu, merg eu, îi răspunse tînărul harnic și muncitor. Să auzim de bine !" Și porni întins la drum, mergînd spre palatul din vîrful muntelui.

După ce rămase singur, tînărul cel leneș zise încă o dată : „Aș fi mers și eu, dacă s-ar fi găsit pe aicea vreun cal, care să mă ducă", apoi se lungi și mai bine în verdeață.

Și iată că în aceeași clipă auzi lîngă dînsul un nechezat ușor. Întoarse capul și ce-i fu dat să vadă ? Un cal cu șa și cu frîu stătea înaintea lui.

„Iată ce va să zică să ai noroc !" își zise el și sări în șaua calului. Calul porni cu un pas sprinten, îndreptîndu-se spre palatul Norocului. În cîteva minute ajunse și lăsă în urmă pe tînărul care mergea pe jos. Cam pe la ora prînzului calul se abătu din drum, intră într-un tufiș umbros și acolo se opri locului.

„Ai făcut bine, căluțule, îi zise călărețul. Îmi era foame și mă simțeam cam obosit. Dealtfel, se știe că graba strică treaba." Zicînd acestea, descălecă, se așeză la umbră și, scoțîndu-și din traistă merindele, începu să mănînce. După ce mîncă, zise, vorbindu-și singur : „N-ar fi rău să-i trag și un pui de somn. Am tot timpul să ajung la palat.

Ce mai „pui" de somn îi trase ! Îi puteai bate cu toba la urechi că nu s-ar fi trezit. Dormea dus și visa tot ce se poate închipui mai frumos. Visa că ajunsese la palatul Norocului și că fusese primit împărățește. I se aducea numaidecît tot ce dorea, muzicile cîntau și focuri de artificii se aprindeau în cinstea lui.

La urmă, fu trezit de sunetele muzicii. Se ridică în picioare, se frecă la ochi și văzu că focurile de artificii, ce visase, nu erau decît cele din urmă raze ale soarelui, care apunea, pe cînd muzica era vocea prietenului său, care trecea pe acolo, mergînd pe jos.

„E vremea să pornesc din nou la drum", își zise el și privi în jurul său, ca să vadă unde îi era calul. Însă nu se vedea nici urmă de cal. În locul calului, păștea prin apropiere un măgar bătrîn și așa de slab, că îi puteai număra oasele. Omul chemă, fluieră, căută peste tot, dar calul pierise fără urmă. În sfîrșit, văzînd că n-are încotro, încălecă pe măgar și porni mai departe.

Măgarul mergea încet, încet de tot și făcea popasuri dese și lungi. Cu toate acestea, făcu și el o bună bucată de drum, așa că turnurile de pe palatul Norocului se vedeau și mai bine.

Dar începuse să se lase întunericul nopții, iar la palat se aprindeau luminile. Însă acum veni încurcătura cea mare. Măgarul mergea mai încet, tot mai încet, pînă cînd într-un desiș de pădure, unde nu puteai vedea la doi pași, se opri dintr-o dată.

Văzînd aceasta, tînărul se dete jos și punînd la întîmplare mîna pe un băț gros, începu să-l lovească fără milă. Dar nici lui nu-i merse bine, fiindcă măgarul, ridicînd picioarele dindărăt, îl izbi drept în piept.

Tînărul căzu jos la pămînt și rămase în nemișcare cîteva minute, văitîndu-se de durere. Cînd, în sfîrșit, a putut să se ridice din nou, pierise și măgarul, așa cum pierise mai înainte și calul. Tînărul cel leneș se tîrî pe jos, pipăind prin întuneric și căutînd de jur împrejur.

Ar fi vrut să se culce şi să doarmă, dar auzea urlete de lupi flămînzi, urlete care, bineînţeles, nu erau o muzică prea plăcută. La urmă, iată că simţi că atinge ceva ce i se păru că este şaua măgarului. „Bine că l-am găsit", îşi zise el şi se aruncă în ceea ce i se păruse a fi o şa.

Dar ce ciudat era măgarul acesta ! Era foarte mic, aşa că picioarele tînărului se tîrau pe jos. Apoi, tînărul simţi de o parte şi de alta ceva umed şi lipicios. Îl trecură fiorii şi vru să descalece, însă tocmai în clipa aceea auzi un ceasornic bătînd în depărtare. Ceasornicul bătea orele unsprezece din noapte. Tînărul nostru mai avea, prin urmare, încă o oră pînă să ajungă la palat. De aceea se hotărî să meargă înainte.

De la cei dintîi paşi îşi dete seama că pe acest animal se şedea mai bine. Mai ales şaua părea că este mult mai înaltă la spate, aşa că era bună de rezemat. Numai că noul animal mergea cel puţin de zece ori mai încet decît măgarul. Oricum, tot mergînd aşa încet, ieşi din pădure.

Palatul Norocului se vedea acum bine luminat şi părea să fie aproape. O rază de la lumina ferestrelor căzu pe animalul pe care mergea tînărul cel leneş. Abia atunci văzu acesta pe ce călăreşte : pe un melc uriaş !

Se cutremură şi vroi să sară jos, dar iată că, în depărtare, ceasornicul bătu din nou şi o singură dată : era prima bătaie din orele 12 de noapte !

Auzind această bătaie de ceasornic, leneşului nostru îi veni nebunia şi mai multe nu. Izbi cu picioarele în melc, vrînd să-l facă să meargă mai iute. Însă melcul îşi strînse numaidecît capul în căsuţă şi făcînd apoi o mişcare mai puternică aruncă de pe el pe tînăr.

Ceasornicul bătu a doua lovitură a miezului nopții. Dacă tînărul cel leneș s-ar fi sculat și ar fi pornit-o alergînd, este sigur că ar fi ajuns la timp la palatul Norocului. În loc de așa ceva, el se uită de jur împrejur, doar, doar zărește din nou vreun cal.

„Un cal ! Un cal ! se văita el. Un cal, un măgar sau orice o fi, ca să mă duc la palat !"

Ceasornicul bătu a treia lovitură. Și iată că se auzi că se mișcă și se tîrîie ceva prin întuneric. Tînărul nu stătu pe gînduri, ci sări numaidecît în spinarea acestei vietăți, despre care nu știa ce este, simți doar că e ceva scund de tot. Cînd să încalece, văzu că porțile palatului sînt deschise și că prietenul său stă în prag, făcîndu-i semne cu căciula.

După ce ceasornicul bătu a patra lovitură, porni să se miște și vietatea cea nouă. Însă, în ce fel ? Cînd ceasornicul bătu a cincea lovitură, dihania aceasta făcu un pas înainte, dar cînd bătu a șasea lovitură, se opri locului. La a șaptea lovitură, se învîrti în jurul său. La a opta, începu să pornească îndărăt, îndepărtîndu-se de palat.

Tînărul cel leneș striga, îl ocăra, îl lovea cu picioarele, însă în zadar : dihania mergea mereu îndărăt. Ceasornicul bătu a noua lovitură. Omul vru să se dea jos, dar din toate părțile ciudatei dihănii se porniră niște brațe mari, care îl cuprinseră și-l ținură strîns pe loc. La lumina lunii, care izbutise să străpungă norii, văzu atunci că dihania pe care se găsea, era un rac neînchipuit de mare !

Una după alta, luminile începuseră să se stingă la ferestrele de la palatul Norocului. Ceasornicul bătu a zecea lovitură ! Racul, tot înapoi. A douăsprezecea lovitură ! În

aceeași clipă porțile palatului se închiseră cu un zgomot puternic, așa că palatul Norocului rămase închis pentru totdeauna pentru tînărul cel leneș.

Pînă în ziua de astăzi, nimeni nu știe și nici nu prea vrea să știe ce s-a întîmplat cu dînsul și cu racul pe care mersese călare.

Se știe însă că tînărul cel harnic și muncitor a fost primit cu toată prietenia de către zîna Norocului și a stat acolo mai multe luni de zile. Și după ce a plecat, zîna l-a ocrotit în viață și l-a ajutat să aibă parte de un trai fericit, așa cum mi-l doresc mie însumi și cum îl doresc tuturor, cîți au citit această poveste.

BUCLE DE AUR

(Poveste norvegiană)

ÎN ÎNDEPĂRTATA ŞI RECEA ŢARĂ A NORVEGIEI, a fost odată un oraş, al cărui nume era pare-mi-se, Woro, un oraş trist, cum nu-i găseai nicăieri perechea. Cerul nu era mai niciodată albastru, fiind zi şi noapte acoperit de nori cenuşii. Şi totul era cenuşiu şi mohorît în oraşul Woro. În grădini nu răsărea nici o floare, în păduri nu se auzea nici un cîntec de păsări. Şi ploua, ploua aproape fără încetare.

Nimeni nu rîdea şi nu era vesel în oraşul acela. Pînă şi nunţile erau triste, fiindcă erau nunţi fără lăutari şi fără cîntece. Doar — ceea ce se întîmpla o dată, sau cel mult de două ori pe an — cînd soarele izbutea să străpungă perdeaua groasă de nori cenuşii şi să se ivească în strălucirea sa pe un colţ de cer albastru, era pentru locuitorii oraşului sărbătoarea cea mai mare. Atunci li se înseninau şi lor feţele şi mai vedeai cîte un zîmbet fluturîndu-le pe buze. Numai că aşa cum am spus, astfel de zile erau foarte rare. Încolo, tot timpul, locuitorii din Woro erau trişti ca o zi ploioasă de toamnă. Trişti şi îmbrăcaţi în haine cenuşii, aşa cum era şi culoarea cerului cenuşiu, ce apăsa asupra oraşului.

Numai Cristina, o femeie tînără, se deosebea şi ca îmbrăcăminte şi ca purtare de toate femeile şi de toţi bărbaţii din oraşul Woro. Numai Cristina nu era tristă, ci pururi veselă şi zîmbitoare. În loc de haine cenuşii, ea se îmbrăca toamna în rochii de culoare deschisă. Cînd ploua, mergea încet pe stradă, şi adăpostindu-se sub o umbreluţă roşie sau galbenă.

Şi iată că într-o zi, Cristina născu o fetiţă, care i se părea Cristinei că este copilul cel mai frumos din tot oraşul. Însă Cristina dorea ca fetiţa ei să fie pe întreg pămîntul fetiţa cea mai frumoasă. Pentru aceasta, două zile şi două nopţi nu se culcă şi nu mîncă. Stătu să se gîndească. Se gîndea ce să ceară berzei năzdrăvane.

Barza aceasta era o barză bătrînă, bătrînă şi care aducea cîte un dar fiecărui copil nou-născut. Aducea darul pe care îl cereau părinţii copilului. Unii îi cereau pentru copiii lor sănătate, alţii noroc, alţii viaţă lungă, alţii bogăţie.

„Nu vreau nimic din toate acestea, îşi zise Cristina, vorbindu-şi singură. Dar ce să cer, pentru ca fetiţa mea să fie cea mai frumoasă de pe pămînt ?

În sfîrşit, după ce se frămîntă cu gîndul două zile şi două nopţi, zise sărind de bucurie prin odaie : „Am găsit ! Am găsit !"

Şi aşa, cînd veni barza, Cristina îi zise : „Doresc să dai fetiţei mele păr de aur adevărat şi care să fie tot atît de strălucitor ca şi aurul adevărat".

Barza fu nemulţumită de cererea Cristinei. Totuşi, îi făcu pe voie. Deasupra leagănului fetiţei desfăşură aripile sale mari, făcu de cîteva ori cu ciocul nişte semne tainice în aer, apoi zise Cristinei : „Dorinţa ta s-a înde-

plinit. Să știi însă că ai fost nesocotită. Va veni ziua în care te vei căi și vei plînge că ai cerut pentru copilul tău păr de aur adevărat. Eu acum te las, dar mai ține minte ceva. Să știi că fetița va muri în clipa în care îi vei tăia sau îi vei smulge măcar un fir din părul ei."

Barza plecă, zburînd pe fereastra deschisă, iar Cristina rămase cîteva minute zăpăcită și uluită de cuvintele auzite. Cînd își veni din nou în fire și se aplecă asupra leagănului fetiței, dete un strigăt de bucurie : capul fetiței strălucea ca soarele, buclele de păr răspîndeau raze de lumină, fiind de aur adevărat. Ca să se încredințeze și mai bine, Cristina puse mîna în păr și văzu că fiecare fir era de aur adevărat.

În bucuria sa uită de amenințarea berzei și ieși din casă, mergînd să ducă vestea la femeile din vecini. În curînd, vestea aceasta se răspîndi în tot orașul și în celelalte orașe și sate. Cît era ziua de mare, venea mulțime de oameni din toate părțile țării, ca să vadă minunea nemaivăzută : o fetiță cu păr de aur adevărat. Fetiței i s-a dat numele de Bucle de aur și numele acesta i-a rămas.

Au trecut anii. „Bucle de aur" a crescut, făcîndu-se din ce în ce mai frumoasă. Ajunsese să fie în adevăr cea mai frumoasă de pe pămînt.

În același timp însă, îi creștea părul, iar pe măsură ce creștea, se făcea, cum lesne se înțeleg, mai greu, tot mai greu. Era doar păr de aur adevărat. Greutatea părului o silea pe „Bucle de aur" să meargă ținînd capul aplecat în jos, ba chiar încovoiată. Din pricina aceasta se ferea să umble și stătea mai toată ziua cu capul pe pernă.

În loc să fie veselă și mulțumită, era, dimpotrivă, tristă și amărîtă și plîngea în ascuns de mamă-sa.

Nici mamă-sa nu era mulţumită. Îşi dădea seama de greşeala ce făcuse şi se căia amar, decît era o pocăinţă tîrzie şi fără folos. Cît despre tăiat părul, nu putea fi nici vorbă : ştia doar că în aceeaşi clipă „Bucle de aur" ar fi murit.

Într-o dimineaţă, Cristina intră în camera în care dormea fata ei. „Bucle de aur" visa şi vorbea în somn, zicînd : „O cît sînt de mulţumită şi fericită că nu mai am păr de aur adevărat şi că părul meu este acum uşor, aşa că pot să umblu, pot să umblu, pot să sar şi să alerg în voie !"

Auzind aceste vorbe, ochii Cristinei se umplură de lacrimi, care începură să cadă pe părul fetiţei... Dar, minune ! Îndată ce lacrimile atinseră părul frumoasei „Bucle de aur", se formă în jurul capului un fel de nor auriu. Norul acesta se ridică în sus, ieşi pe fereastră şi se înălţă în văzduh. Puţin după aceea, se trezi şi „Bucle de aur" şi pipăindu-şi părul simţi că nu mai este de aur, ci un păr uşor şi mătăsos. Mişcă de cîteva ori capul şi văzu că nu simte nici o greutate.

Nebună de bucurie, sări din pat şi se îmbrăţişă cu mamă-sa, vărsînd amîndouă şiroaie de lacrimi, numai că lacrimile acestea erau lacrimi de fericire.

Privind apoi pe fereastră, văzură cum barza luă în cioc norul de aur şi zbură lin cu el, pierind în înălţimile cele albastre ale văzduhului.

FATA RĂPITĂ DE SIRENE

VĂDUVA UNUI PESCAR n-avea alţi copii decît o fetiţă mică şi drăguţă cu care locuia într-o căscioară de la marginea mării. Fetiţei nicăieri nu-i plăcea să se joace mai mult decît în nisipul de lîngă mare. Marea avea pentru dînsa un farmec, de care parcă nu era chip să scape. Cu cîtă bucurie intra în apă şi stătea să fie mîngîiată de valuri !

Mamă-sa era foarte îngrijorată de dragostea fetiţei sale pentru apa mării. Biata femeie nu putea să uite că soţul său fusese răpit de mare şi înecat.

„Odorul meu, îi zicea ea în fiecare dimineaţă, nu intra în mare, fiindcă marea e trădătoare. Ea a înghiţit pe tatăl tău. De aceea, nu te apropia prea mult, fiindcă se prea poate ca marea să aibă gînduri rele şi pentru tine."

Însă femeia n-avea timp să fie toată ziua cu fetiţa. Şi aşa, într-o zi la prînz, după ce pusese mîncarea pe masă, văzu că fetiţa nu mai vine. O aşteptă, o aşteptă mult, dar fetiţa nu se vedea venind. Cuprinsă de mare spaimă, femeia ieşi şi o căută pretutindeni. Merse, strigînd-o mereu pe nume, în lungul şi în latul nisipului de la marginea mării, întrebă pe toţi pescarii pe care îi întîlnea, însă totul a fost în zadar. Fetiţa nu era nicăieri, nu o văzuse

nimeni. Zdrobită de durere, femeia nu se întoarse acasă decît seara tîrziu. Valurile mării se ridicau în sus, revărsîndu-se pe nisip. Dar iată că se auzi venind din mare un cîntec nespus de frumos. Mama fetiței ieși grăbită din casă și merse cît mai aproape de mare. Acolo văzu o sirenă cu părul lung și plin de flori de apă așa de frumoase, cum pînă atunci femeia nu văzuse niciodată.

Sirena ieși pe jumătate din apă, cîntînd cîntecul ce urmează :

„Ca palatul meu nu e altul mai frumos,
E făcut tot din cristal lucios,
În el cîntă frumoasele sirene
Și mulțime de fetițe pămîntene.“

Cînd văduva pescarului auzi despre palatul de cristal și despre fetițe pămîntene, se gîndi că se prea poate ca printre ele să fie și fetița sa. Căzu, așadar, în genunchi și cu lacrimi în ochi se rugă de sirenă să-i spună dacă nu cumva a văzut undeva pe fetița care se juca în toate zilele în nisipul de la marginea mării.

„Știu foarte bine unde este fetița ta, îi răspunse sirena. E în palatul meu, din fundul mării. N-avea nici o grijă, fiindcă este sănătoasă și voioasă și se joacă foarte frumos cu alte fetițe de vîrsta ei.“

Auzind acestea, femeia se porni să plîngă și mai tare și să se roage de sirenă să-i dea înapoi fetița.

„Este singurul meu copil și singura bucurie și mîngîiere a vieții mele“, zise ea.

Sirena îi răspunse :

„Mi-e milă de tine, dar află că marea nu dă niciodată înapoi pămîntului, în viață, o făptură omenească, pe care

a luat-o. Însă dacă ai curajul să vii cu mine, iată că te iau. Să ştii însă, că avem de făcut un drum de o sută de ore pe suprafaţa mării, apoi încă un drum de alte o sută de ore, ca să mergem în fundul mării unde este palatul meu."

„Am tot curajul şi sînt gata să viu", îi zise mama fetiţei.

Atunci sirena veni pînă la ţărm, o luă călare pe coada sa de peşte, apoi porni în larg, înotînd mai repede decît vaporul cel mai iute. Se făcuse o noapte întunecoasă peste întinsul nemărginit al mării. Sirena însă mergea mereu înainte, spre soare-apune. În sfîrşit, văzură strălucind din adîncul mării o lumină minunată.

„Aici e locul unde trebuie să începem a merge la fund, îi zise sirena. Respiră încă o dată, cît poţi mai adînc, şi nu-ţi pierde curajul. Acum începem să ne afundăm."

Partea aceasta a drumului s-a făcut mult mai repede decît partea de pe suprafaţa apei. În cîteva clipe erau în fundul mării, înaintea unui palat aşa de măreţ, cum noi, oamenii pămîntului, nici n-am putea măcar să-l visăm. Acoperişul palatului era de apă, iar zidurile de cristal. O puternică lumină aurită ţîşnea din palat, luminînd pînă la depărtări mari. Însă gîndurile şi ochii sărmanei femei nu se îndreptau spre măreţia palatului. Ea se gîndea numai la fetiţă şi o căuta peste tot cu privirile.

Însă nu vedea nici o fiinţă vie. Sirena o duse într-o sală mare, pardosită cu argint. Străbătură sala şi ajunseră la o poartă de sticlă nespus de frumoasă. Prin poarta aceasta văzură o mare mulţime de copii, fetiţe şi băieţaşi, care săreau şi se jucau plini de voie bună.

Mama fetiței avea voie să stea la poarta aceasta și să privească oricît de mult, însă n-avea în nici un fel voie să facă un pas mai încolo. N-a putut să-și vadă fetița, însă mai tîrziu, după ce privi cu toată băgarea de seamă pe toți copiii, o văzu în mijlocul unei cete de fetițe care rîdeau și se jucau. Fetița era roșie la față, ca un măr roșu și arăta așa de veselă, că de veselia ei se simți năpădită de o nespusă fericire. Se rugă de sirenă să-i dea voie să locuiască și ea în palat, pentru ca în chipul acesta să fie aproape de fetiță. Sirena îi îndeplini bucuros această voie. Acum femeia putea privi toată ziua prin poarta de sticlă. Și niciodată nu se sătura privind.

În fiecare zi cădea în genunchi înaintea sirenei, rugîndu-se să o lase să se întoarcă acasă pe pămînt cu fetița ei. Dar la toate rugămințile ei, sirena răspundea : „Nu, asta nu se poate !"

Totuși, la urma urmelor, s-a înduioșat de lacrimile femeii și i-a zis : „Îți dau înapoi fetița, însă numai atunci cînd vei țese pentru mine o manta din părul tău. Iată aici un borcănaș cu alifie, cu care ungîndu-te, părul îți va crește din nou și foarte repede."

Sărmana mamă s-a apucat numaidecît de lucru. Țesea și ziua și noaptea fără să se odihnească măcar o clipă. Însă, după ce își tăiase părul pînă la rădăcină și-l țesuse tot, a văzut că mantaua era gata abia la jumătate. Ce putea face acolo ? Își zise în gînd că poate sirena se mulțumește cu o jumătate de manta. Dar toate rugămințile și toate lacrimile ei nu i-au folosit la nimic. Sirena i-a răspuns scurt și hotărît : „Rămîne așa cum ne-am învoit. Pînă nu faci mantaua întreagă, nici să nu te gîndești că ai putea lua fetița."

Aproape nebună de durere, biata femeie se întoarse în camera sa. Şi a trebuit să aştepte mult, foarte mult, pînă cînd părul să-i crească îndeajuns. În fiecare seară şi în fiecare dimineaţă îl ungea cu alifie şi se uita în oglindă să vadă dacă i-a crescut.

Aşa au trecut cîţiva ani. Ea însă nu s-a lăsat, ci a ţesut mereu. În sfîrşit, iată că sosi şi ziua cînd mantaua era gata şi întreagă. Femeia dete fuga la sirenă. Sirena cercetă mantaua cu de-amănuntul. Îi plăcu foarte mult şi lăudă pe mama fetiţei pentru măiestria ei.

„Acum, hai cu mine !“ îi zise ea. Merseră la poarta de sticlă care se deschise singură. Şi iată că veni fetiţa, numai că acum nu mai era o fetiţă mică, ci o fecioară de toată frumuseţea. Nu e chip să arătăm în cuvinte bucuria şi fericirea mamei sale.

Sirena porunci ca două sirene să se înhame la o trăsură de aur. În trăsura aceasta mama şi fiica ei au fost duse pînă la ţărmul mării, aproape de căsuţa lor.

CRIZANTEMA DE AUR

(Poveste japoneză)

MOHITOMA era un tînăr putred de bogat, frumos la înfățișare și vestit în tot ținutul pentru vitejia sa și curajul său. Cu toate acestea, nu era fericit și nici măcar mulțumit. Se plictisea grozav, nu-i pria și nu-i plăcea nimic.

Dar într-o dimineață, chemă pe servitorul său Torito, care era de aceeași vîrstă cu el și care era mai mult un prieten decît un servitor, și îi zise :

„Balaurul din muntele Fugima mi s-a arătat în vis și mi-a spus că dacă vreau să fiu fericit, să merg și să găsesc crizantema de aur, pe care să i-o duc unei fete de general, care locuiește la capătul celălalt al țării și care este cea mai frumoasă din toată Japonia. Nu i se mai știe numele adevărat, deoarece toată lumea nu-i spune decît Floare de piersică. Vrei să mă însoțești ? Îți spun însă că ne așteaptă primejdii mari și multe."

„Chiar dacă aș ști că mă așteaptă moartea, și tot aș veni, fără să stau o clipă la îndoială", îi răspunse Torito, care nu era mai puțin curajos decît stăpînul său.

Porniră deci amîndoi la drum. Merseră de dimineață pînă seara, fără să li se întîmple ceva deosebit, iar noaptea îi apucă într-o pădure, în care era un templu căzut

în ruine. Hotărîră să doarmă printre ruinele acestui templu.

Dimineața, mai spre revărsatul zorilor, Torito se trezi mai devreme și lăsînd pe stăpînul său să doarmă merse să caute prin pădure fructe, cu care să-și potolească foamea. Aproape fără să-și dea seama, se depărtă de ruinele templului.

Dintr-o dată, cerul, care pînă atunci fusese senin, se acoperi de nori negri și începură să se audă bubuituri de tunet. Era semn de ploaie și furtună. Ba chiar a și început să plouă.

Torito a vrut să se întoarcă la stăpînul său, dar iată că privirile îi căzură pe o poartă mare, înfiptă într-un zid așa de înalt, încît credeai că ajunge pînă la cer. Torito se apropie de poarta aceea, vrînd să se adăpostească de ploaia, care cădea acum în șiroaie mari.

Însă nu mică i-a fost mirarea și spaima cînd a văzut că poarta era păzită de balauri groaznici, dar balaurii dormeau duși și nu făceau nici o mișcare.

Văzînd aceasta, Torito căpătă curaj, trecu printre dînșii și intră pe poartă. Se pomeni într-o sală mare, foarte mare și plină cu ceea ce nu v-ar trece prin gînd.

Sala era plină cu vietățile de pe pămînt și cu păsările din văzduh. Era o pereche de fiecare vietate și de fiecare pasăre.

Unul lîngă altul, vedeai tigri, lei, elefanți, crocodili, șerpi și vulturi, cocoși, cămile, lupi, maimuțe, cîini, pisici, rinoceri, girafe și altele.

Ne închipuim noi cum a rămas înlemnit de groază bietul Torito ! Însă și-a venit în fire, cînd a băgat de seamă

că nici una din vietăţile acelea nu se repede la el şi nu se mişcă. Îţi venea să crezi că nu sînt vii, ci împăiate.

Dar din pricină că nu dormise îndeajuns, Torito căscă o dată lung şi tare. În aceeaşi clipă, căscară cîte o dată toate vietăţile. Auzindu-le, Torito dete un ţipăt de spaimă. Însă ce i-a fost dat să vadă sau mai bine-zis să audă ? Toate vietăţile au început să ţipe, fiecare în felul său ! Nici în iad nu putea fi atîta zgomot şi atîta zarvă. Torito îşi astupă urechile şi strigă : „Ajunge ! Ajunge !“ Şi să vezi minune ! Toate vietăţile tăcură într-o clipă.

„Nu e lucru curat aici !“ îşi zise Torito în culmea mirării. Dar iată că zări o altă sală, în care intră cu nădejdea de a găsi ceva merinde, fiindcă foamea îl chinuia rău de tot. În loc de merinde, însă, văzu că în mijlocul sălii este o masă, iar pe masă o coală de hîrtie, pe care stătea scris :

„Cine va avea curajul să dezlege de vrajă vietăţile din sala cealaltă va face o faptă bună şi va avea noroc în viaţă.“

„Am să încerc eu să fac fapta aceasta, îşi zise Torito. Cît despre noroc, doresc să treacă asupra stăpînului meu.“

Nici nu-şi spuse bine aceste cuvinte, că se pomeni înconjurat de toate vietăţile şi păsările din sala cealaltă. Săreau de bucurie şi îi ziceau : „Ne-ai scăpat ! Ne-ai scăpat ! Să ştii că n-o să uităm binele ce ne-ai făcut !“

Însă un căţeluş alb şi drăgălaş îl linse pe mîini şi îi zise : „Vreau să fiu al tău şi să nu mă mai despart de tine“. Şi se luă după Torito, care se înapoie la stăpînul său şi căruia îi povesti tot ce se întîmplase.

Porniră din nou la drum, iar căţelul le servea de călăuză. Aşa ajunseră la palat, al cărui stăpîn nu numai că

îi primi cu bucurie, ci îi rugă să stea la el măcar un an de zile, fiindcă se simțea singur și se plictisea. La masă, le servi mîncărurile cele mai gustoase și vinurile cele mai alese. N-a fost uitat nici cățelușul, căruia i s-a dat o porție, din care ar fi putut mînca trei dulăi.

Văzînd belșugul acesta, Torito zise stăpînului său : „Aici e de noi : Dacă nu un an, să stăm măcar o lună de zile" !

„Ba, trebuie să plecăm chiar mîine dimineață, îi răspunse Mohitoma. Palatul acesta este palatul ispitei, căreia văd că e mai greu să i te împotrivești, decît primejdiilor ce ne amenință viața." Și plecară a doua zi dimineața spre părerea de rău a lui Torito și spre marea bucurie a cățelului, care mergea mereu înainte, vrînd să le arate drumul.

Drumul îi duse acum într-un ținut pustiu unde nu se găsea nici o locuință omenească, nici un arbore și nici un fir de verdeață. Dar iată că le-a ieșit înainte un moșneag îmbrăcat în zdrențe, slab, încovoiat și cu o barbă albă, ce-i cădea pînă la pămînt.

„Bine că văd și eu oameni ! strigă moșneagul, care tremura din tot trupul. Cînd am venit în aceste locuri, care pînă atunci nu fuseseră călcate de nici un picior omenesc, eram un tînăr chipeș și voinic de douăzeci de ani, iar astăzi vedeți ce căzătură sînt. Și aceasta din cauză că am vrut să găsesc crizantema de aur, blestemată să fie !"

„Dar și noi tot pentru crizantema de aur am venit !" răspunse Mohitoma.

„Fugiți, fugiți, nenorociților !" îi sfătui moșneagul.

Însă nici Mohitoma, nici servitorul său, Torito, nu ţinură seama de acest sfat. Călăuziţi de cățel, merseră înainte.

Pustiul se făcu acum şi mai groaznic. Nu găseau nici cu ce să-şi înşele foamea, care îi sfîşia, şi nici o picătură de apă, cu care să-şi astîmpere setea, care le ardea gîtlejul. Ei doi şi cățelul ajunseră ca nişte umbre.

Dar Mohitoma strigă dintr-o dată : „Crizantema de aur ! O zăresc în fundul prăpastiei !“ Şi fără să se sperie de primejdia ce-l ameninţa, porni să coboare în fundul prăpastiei. La fiecare pas era ameninţat să alunece şi să se prăvălească zdrobit de stînci. Totuşi, nu se lăsă.

Nu se lăsă nici credinciosul său servitor, ba nici cățelul. Merseră şi ei după Mohitoma.

În sfîrşit, ajunseră cu bine în fundul prăpastiei, la locul unde era crizantema de aur. Văzură însă că de jur împrejurul crizantemei erau şerpi, lei şi tigri, care o păzeau. Dar dihăniile acestea îndată ce văzură pe Torito şi cățelul, se deteră frumos la o parte şi lăsară pe Mohitoma să rupă crizantema de aur.

Aceasta însemna sfîrşitul primejdiilor şi suferinţelor. Drumul era acum neted şi trecea printr-un ţinut unde se găseau din belşug mîncare şi apă.

Aşa sosiră tustrei cu bine la locuinţa frumoasei Floare-de-Piersică. Mohitoma îi dete crizantema şi îi ceru mîna. Se căsătoriră şi trăiră fericiţi pînă la adînci bătrîneţe.

CUPRINS

Cuvînt înainte 5
Cavalerul de aur 7
(Poveste din Pădurea Neagră)
Floarea de pe mormînt 12
Ce povestesc soarele și vîntul 19
(Poveste italiană)
Pasărea adevărului 27
(Poveste din Andaluzia — Spania)
Mîna neagră 36
(Poveste spaniolă)
Cutia dorințelor 43
(Poveste spaniolă)
Cristina din pădure 50
Cîntărețul din fundul Rinului 56
(Poveste germană)
Orașul împietrit 62
(Poveste germană)
Darul zînei 69
(Poveste germană)
Diamantul domniței 74
Copilul prințesei Savitri 81
(Poveste indiană)
Balaurul din vîrful stîncii 86
(Legendă poloneză)
Limba munților 92
(Poveste sîrbească)
Cele douăsprezece dumicături de pîine 98
(Poveste sîrbească)
Palatul norocului 105
Bucle de aur 112
(Poveste norvegiană)
Fata răpită de sirene 116
Crizantema de aur 121
(Poveste japoneză)

Lector : GEORGETA PĂSĂRIN
Tehnoredactor : VALERIA POSTELNICU

Bun de tipar 22.II.1979. Apărut 1979.
Tiraj 150.000 legate. Coli de tipar 8.

Comanda nr. 80 527
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România

citit

NICOLAE BATZARIA (MOȘ NAE) s-a născut la 20 noiembrie 1874, în comuna aromână Crușovo. Din 1918 se stabilește la București. A fost director al revistelor «**Dimineața copiilor**» și «**Universul copiilor**». A scris peste 70 de cărți pentru cei mici: «**Bucuria copiilor — Povești cu haz**», «**Mica Robinson**», «**Suflete de viteji**», «**Lir și Tibișir**», «**Porumbița și Timofte**» etc., precum și «**Haplea. Pățanii și năzdrăvănii**», ilustrate de caricaturistul Marin Iorda. Nicolae Batzaria a murit în anul 1952.

Lei 6,25

EDITURA ION CREANGĂ - BUCUREȘTI